

POD OCHRANU TVOU SE UTÍKÁME

(32 PŘEDNÁŠEK)

**NAPSAL
JOSEF RYBÁK S. J.**

**CYRILLO-METHODĚJSKÉ KNIHKUPECTVÍ
GUSTAV FRANCL, PRAHA.**

Z májové literatury doporučujeme:

Brynych, První májová pobožnost na Vyšehradě	2.—
Endler, <i>Mariale parvum</i> . Máj. rozjím. Arnošta z Pard., I. arcib. praž. .	4.80
Hakl Frant., <i>Májová pobožnost</i> . .	4.80
Jirásko Frant., <i>Mariánská galerie</i> .	4.—
Bělina J., <i>Maria v životě a ctnostech</i>	3.40
— <i>Maria, útočiště hříšníků</i> . . .	3.30
Markrab Klement, <i>Matka Boží, po- mocnice křesťanů</i>	3.20
Rybák Jos. T. J., <i>Časové otázky</i> .	12.—
— <i>Panna Maria v plánu stvoření a její působení na lidstvo</i>	12.—

Knihy dodá každý knihkupec aneb naše
nakladatelství.

Seznamy zdarma.

POD OCHRANU TVOU SE UTÍKÁME.

III. CYKLUS MÁJOVÝ O 32 PROMLUVÁCH.

NAPSAL
JOSEF RYBÁK S. J.

1929.

NÁKLADEM CYRILLO-METHODĚJSKÉHO KNIHKUPECTVÍ
GUSTAV FRANCL, PRAHA.

Imprimi potest.

Pragae 6. Martii 1928.

METHODIUS ŘIHAK S. J.

**Praepositus V. — Provinciae
Čechoslov.**

Imprimatur.

Pragae 8. Martii 1928.

N. 3075.

† FRANCISCUS

**Archiepiscopus-Metropolita
Pragensis.**

Prameny:

Kromě pramenů udaných při I. a II. cyklu* májových kázání použito hlavně ještě následujících:

Dr. Pohle Josef, Lehrbuch d. Dogmatik, Paderborn 1920.

Dr. Kurz Anton, Mariologie, Regensburg 1881.

Kohout Fr., Čes. drahokamy v koruně Královny neb., Hradec Králové 1911.

* I. cyklus: »Časové otázky podle nauky křesťanské ve světle svatby v Káni Galilejské«, Praha, Gustav Franci, 1924.

II. cyklus: »Panna Maria v plánu stvoření a působení její na lidstvo«, Praha, Gustav Franci, 1926.

Obsah:

Předmluva	7
I. Úvod	9
II. P. Maria a naše životní pout	12
III. Za křížem	16
IV. Dítě	21
V. Výchova	25
VI. Maria, ideál mládeže	30
VII. Nebezpečí mládeže	34
VIII. Muž	39
IX. Vojín	44
X. Žena-matka	48
XI. Modlitba	55
XII. Sv. růženec	59
XIII. Nevinnost	65
XIV. Katolické spolky	71
XV. Mariánské družiny	76
XVI. Kněz	80
XVII. Vzdělanci	85
XVIII. Lid	91
XIX. Dělník	95
XX. Pozdrav Panně Neposkvrněné	100
XXI. Matka dobré rady	105
XXII. Duchovní radost	109
XXIII. P. Maria a církev	115
XXIV. P. Maria a národ český	121
XXV. Naše bědy	126
XXVI. Naše pokušení	131
XXVII. Naše smrt	138
XXVIII. Dušičky	143
XXIX. My hříšníci	148
XXX. Nebe	154
XXXI. Zasvěcení Prostředníci všech milostí	160
XXXII. Jak se odměníme?	165

Předmluva.

Někteří důstojní spolubratři projevili přání, aby měli po ruce úvahy májové co nejvíce praktické a k memorování lehké. I přičinili jsme se, abychom přání tomuto pokud možno vyhověli právě tímto III. cyklem promluv májových. Dali jsme mu název »Pod ochranu Tvou se utikáme«, poněvadž v soustavě své jako pout všech stavů k Panně Neposkvrněné nevyjadřuje vsutku nic jiného než tuto tklivou prosbu. Nárys — přiznáváme — není původní, zvědělit jsme jej odjinud, ale zpracování jest naše.

Promluv tuto podaných lze vhodně použiti nejen v máji, nýbrž i při příležitostech jiných, jako jsou tridua, noveny, pouti a j.

Nemáme jiného přání než, aby skrovné dílko toto přispělo vésti každého, ať čtenáře ať posluchače, do středu těch šťastných, kteří srdcem, slovem i skutkem projevují a osvědčují: »Pod ochranu Tvou se utikáme«.

Na Velehradě 12. března 1928.

Spisovatel.

I. Úvod.

*»Aj, nyní jest čas příjemný,
aj, nyní jest den spásy.«*

2. ke Kor. 6, 2.

Jest opět máj, jest lásky čas, tak dojemně zní z věží zas: »Maria, Maria, Maria!« Někdy se zdá, jako by zvony mluvily. Tak jímají srdce. Říká se, že zvonář lije zvon, přidává do zvonoviny duši buď nevinného dítěte nebo kajícího hříšníka, podle toho, jaký dojem chce vzbudit v naslouchajícím: zda dojem radostné spokojenosti nebo dojem zármutku a lítosti. Dnes v první večer májové slavnosti měl však náš zvon zvláštní mluvu. Nepřipadal vám jako tlumočník královny máje, jenž volá: Máti — děti!? Máti zve vás: »Pojďte děti!« Tak vás bude zvát a vybízet na májovou pobožnost každý večer májový. Abyste se dali snáze pchnouti k horlivé účasti na naší májové oslavě, povězme něco o významu májového měsíce!

1. Měsíc máj je měsíc, věnovaný královně naší, P. Marii.

Chceme-li někomu prokázat neobyčejnou lásku, věnujeme mu zvláštní pozornost, zpravidla dáme mu i neobyčejný dar. Tak křesťanstvo chtějíc projevit neobyčejnou lásku k Bohorodičce, věnuje počtě její nejkrásnější měsíc máj. Máj je měsíc rozpuku a květů, měsíc svěžesti a mládí; právě proto hodí se pro P. Marii, na níž je vše krásné, vznešené, u níž je stále mládí, jež jest nejkrásnějším květem ctnosti. Co divu, že právě zbožná mládež tak ráda se účastní pobožnosti májové! Máj má vlídné povětrí: není ani příliš chladný, ani příliš horký. Sotvaže se blíží, pousměje se přívětivé sluníčko, jako by chtělo říci k celé pří-

rodě: »Teď již to myslím vážně; dlouho jste se na-
čekali na mé teplíčko, ale nyní vás za to odměním a
přioději krásou.« — A vskutku, netrvá dlouho, a fi-
alky, petrklíče, macešky, anemonky a j. byliny tak
krasně rozkvétají! Podobně ctitel mariánský: Skrblil-li
jaksi v chladných měsících svou horlivostí k P. Marii,
v měsíci máji to hojně vynahrazuje.

2. Máj, věnovaný P. Marii, jest požehnáním všem
jej věnujícím. Již jasný svit slunka a pohled na krá-
lovnu máje v kostele, na její oltář, tolika květy a
světly ozdobený, budí v srdci radost, útěchu a důvěru.
A kdo by jí nepotreboval? Nejsou mezi vámi srdce
zraněná, sklíčená? Nemáte si co stěžovat na neutě-
šené poměry domácí, na křivdy a útisky sousedů a
jiné? Je-li tomu tak, přicházejte na májová kázání,
ulehčí se vám a usnadní těžký úděl váš — utrpení.
Přicházejte ke své matce, — ona vás potěší!

Mluví se a píše o příboji rozbouřených vln moř-
ských. Ale jak rozbouřená jsou za našich dnů zvláště
mladistvá srdce příbojem pokušení, nezřízených ná-
klonností a žádostí! Ó, jak by jim prospělo, když by
též přicházela na májovou pobožnost a u nohou Panny
nejmoudřejší čerpala radu a sílu!

A jsou srdce, která jako zvadlé květy zavřela se
svitu pravdy a vlivu dobra i krásy, srdce prázdná
Boha, zato plná neřesti a hříchu. I pro ty nebude má-
jová oslava Matky Boží bez užitku. Jako tlusté ledy
pod vlivem tepla roztávají, tak srdce ledová teplem
mateřské lásky P. Marie se oteplují a obměkčují.
První bývá, že se tací započnou zase modlit, a mod-
litba je klíč k pokladům milosti.

Konečně slušno vzpomenouti též srdcí, která jsou
čistá jako křišťál a krásná jako vínek svěžích květů.
I těm prospěje oslava královny máje, aby ještě jasněji
zazářila a krásy své nepozbyla, nebo i nejkrásnější
květy vadnou a bohužel někdy záhy. »Kdo nespěchá
k Panně Marii, tomu scházejí perutě, které nesou
vzhůru.« (Dante.)

Kdosi zván jsa knězem-kazatelem na pobožnost
májovou, poznamenal: »Že budu pilně chodit, rozumí

se samo sebou, nebo jsem velkým dlužníkem Panny nejsvětější.« A rcete mi, m. dr., kdo z nás jím není? Není Ona po Bohu naší největší dobroditelkou? Není prostřednicí spásy naší? Zapomněli jsme na zvláštní, nápadné milosti, kterých se nám dostalo skrze ni? Jistě jsme velkými dlužníky. Dluhy však splácet, když to možno, je příkazem. Nuže učinme si příkazem zbožnou účastí na letošní slavnosti májové splácejí P. Marii své dluhy, dluhy vděčnosti.

3. Měsíc máj, věnovaný královně nebes, je milým dárkem i kněze-kazatele. Který kněz by rád neoslavoval královnu máje, netěšil se na její oltář, květy máje ozdobený, na krásné zpěvy mariánské? V máji je téměř pln P. Marie. I kněz potřebuje této milostiplné a dobrotivé matky. Pravdivé je slovo misionáře v pracích apoštolských zešedivělého a ctitele mariánského: »Už jsem 60 let stár, ale do této chvíle potřebuji matky, P. Marie, neboť bez ní bych nemohl ani žíti.«

Májový cyklus, který letos věnujeme oslavě královny naší, představí nám pout, již konati hodláme k obrazu Panny Neposkvřené. O jednotlivých večerech předvedeme účastníky této pouti a upozorníme na potřebné vlastnosti, jež mají mít, aby se Matce Boží líbili a v prosbách svých byli vyslyšeni. Přišedše k cíli pouti své, k Imakulatě, zasvětime jí srdce svá, a když se s Ní loučiti budeme, budeme již na konci pobožnosti májové.

4. M. dr., dejme P. Marii celý máj! Římský císař Hadrián měl heslem: Ani jediný den bez črty! Podobně i my nedejme uplynouti ani jedinkému dni letošního máje bez účasti na májové pobožnosti a kdyby nám to někdy pro neodkladné překážky nebylo možno, alespoň krátkou modlitbou hledme to nahraditi. Sv. Kazimír, králevic polský, složil si známou mariánskou píseň latinskou, jež začíná: »Omni die dic Mariae« — t. zn. »každého dne rci Marii,« a již každodenně zpíval. Poněvadž i v noci chtěl oslavovati Bohorodičku, dával si tuto píseň v noci pod podušku, aby i ve spánku snil o chvále její. Když skonala r. 1484 ve

věku 26 let, dali mu tuto píseň pod hlavu k jeho spánku poslednímu. A hle! — když r. 1604 otevřeli jeho hrob, našli píseň zcela zachovánu. Hledme i my alespoň v tomto měsíci zvláště být pamětliví Panny Marie, každý den s myšlenkou na ni lehejme i vstavejme! Omní die dic Mariae! Každého májového dne prokažme zvláštní úctu P. Marii, aby se i na nás splnilo krásné heslo, jež si dal do znaku slavný Ital Giovanni Botigella. Měl totiž ve svém znaku včelu, jak ssaje z květů med; a pod tím byl nápis: »Ut prosim,« t. j., abych prospěl. To budiž, m. dr., i naším heslem a cílem. Jako včelky sbírejme pilně při této májové pobožnosti poučení a povzbuzení, abychom prospěli sobě, prospěli jiným, prospěli pro život tento a hlavně pro život věčný. Amen.

II. Panna Maria a naše životní pout.

*»Aj, já dívka Páně, staniž se m
podle slova tvého.« Luk. 1, 38.*

Život náš je pout. Kroky naše při pouti životní jsou naše myšlenky, žádosti, slova a skutky. Vše postupuje, vše jde vpřed. Je však otázka, otázka co nejdůležitější: Kam jdeš? Kam směřují tvé myšlenky, slova a skutky? Jdeš správně? Víš cíl své životní cesty? Víš správnou cestu k němu? Na hrob jednoho Angličana dali desku s nápisem: »V pochybnostech jsem žil, v nejistotě umírám, kam jdu, nevím.« Toť zoufalý výkřik, nebo těžko zajisté jíti a žítí správně, nezná-li člověk (poutník) ani cíle svého, ani cesty k němu. Ovšem, když člověk zemře, ukončí svou životní pout a vidí, kam přišel. Chybil-li se však cílem, už nemůže zpět. Toť ohromný rozdíl pouti životní od poutí jiných: Už nelze zpět. Pochybená pout, pochybený život, pochybený navždy! Už nelze ho napravit,

leda litovati. Proto k správnému a šťastnému putování životem nevyhnutelně třeba vědět: kam a kudy. Obé určitě a bezpečně nám praví naše nebeská matka, Panna Maria, neboť i Ona šla tímto životem a šla správně a šťastně. Proto významně se nese obraz její v průvodu. Vstoupíme tedy i my do jejích stop.

I.

1. Kterýsi známý pán se mne tázal, jaký mám názor životní, což není nic jiného než ono před důležité: kam a kudy? Odepsal jsem, že názor můj není jiný než křesťanský. A tento není jiný, než který měla Rodička Boží. Slyšte, jak odpověděla, když přišel anděl a zvěstoval jí veliký úradek Boží: »Aj, počneš v životě a porodíš syna a nazveš jméno jeho Ježíš. Ten bude veliký a Synem Nejvyšš. ho slouti bude, ... a království jeho nebude konce.« (Luk. 1, 32—33.) I řekla Maria: »Aj, já dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého.« (l. c. 1, 38.) Hle! v tomto výroku máme i žádoucí kam i žádoucí kudy. »Aj, já dívka Páně« praví kam a »staniž mi se podle slova tvého« dí kudy. Jinými slovy: Naše jediné správné kam je služba Boží, čili tak máme žítí, abychom sloužili Bohu, a naše jediné správné kudy jest plnění vůle Boží. Jen tak dojdeme posledního vytouženého cíle, — odměny a slávy Boží.

2. Že se tento životní názor úplně protíví názoru moderní nevěry, je na biledni. Nebo tento činí člověka zcela neodvislým a svéprávným. Proto vypovídá boj všemu nadpřirozenému, co převyšuje člověka a čeho si člověk sám dáti nemůže; proto neuznává nad sebou žádné autority, sám jsa sobě nejvyšší autoritou.

Ale jak hrozné a nedozírné jsou následky tohoto názoru! Když není vyššího pána, než jsem já, nač bych se ohlížel na bližního? Co se mi hodí, to si vezmu, co se mi líbí, toho si stůj co stůj dopřeji; co mi překáží, toho se zbavím, byť i násilím. Tak otevírá nevěrecký názor dokořán dveře zločinu a neřesti,

vzpouře a revoluci. Kde není bázně před Bohem, tam není bázně ani před trestem. S náboženstvím stojí a padá řád mravní a občanský. Proto již staří pohané popírače Boha ze země vyhnali řkouce, že není horší pohromy nad ně. Na východě bylo zvykem, že se audience u krále nedostalo leč tomu, kdo přinesl králi dar. Jednou přišel do královského stanu Evropan s krásně vázanou tlustou knihou. Byl připuštěn. Předstoupiv zvolal: »Zde, králi, přináším ti knihu velkého učence, jenž dokazuje, že není Boha.« Sotva to dořekl, rozhněval se král Nėgus a zavolav stráž, kázal knihu hoditi na oheň a popel rozmetati do všech čtyř úhlů světa. »A muže samého,« — dodal, — »ihned vyžeňte z města i z říše. Je hanbou pro mne, že takový člověk dostal se až ke mně.« — Ba sám zlopověstný volnomyšlenkář Voltaire napsal: »Za nic na světě nechtěl bych míti užších styků s knížetem, který popírá Boha, neboť kdyby viděl svůj prospěch v mé popravě, jistě by to učinil. A kdybych byl sám knížetem, nechtěl bych míti kol sebe dvořenínů bezbožných; neboť z bázně, aby mne snad neotrávili, musil bych míti stále pohotově protijed.«

3. Jaký to ohromný rozdíl oproti následkům a účinkům, které má životní názor křesťanský a názor naší Bohorodičky! »Aj, ja dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého.« Tento nepřevrací trůnů, neohrožuje ani majetku, ani života bližního; neplodí zločinů, ale dbaje jen vůle nejsvětější, plodí krásné ctnosti a činí člověka spokojeným a šťastným i v okolnostech trpkých. A proto, vznešená Bohorodičko, kdybych mohl, do celého světa bych hřímal slovo to, jež nám dopomohlo k spáse a je naší záchranou až dodnes. »Aj, já dívka Páně,« »aj, já služebník Boží« je a zůstane naše životní heslo.

II.

Život náš je pout. Cíl známe a cestu známe. Ale ještě třeba na cestě se nedat ničím zdržeti, ničím od správného směru odvrátiti.

Slyšeli jste již bájku o potůčku? — Ze země na horách vytryskl bohatý pramen čisté vody a již si hledá cestu, kudy by odtékal. Je z něho pěkný potůček, jenž s počátku má co dělat, aby se prodral kamením a křovím. Dostav malý přítok, skáče vesele přes skaliska, a když je nemůže přeskočit, obteče je a plyne dál. Za chvíli je z něho čilá bystřina, která i malé vodopády tvoří a pěkně šumí. Konečně je v nížině a teče lučinami klidně, rozvážně. Po březích stojí krásné květiny, pozdravují jej, uklánějí se a vyzývají, aby se na chvíli u nich zastavil a s nimi porozprávěl. »Nemám kdy« — odpovídá pěnivý potok — »děkuji za pozvání,« a teče dál. Netrvá dlouho a blíží se k mlýnu. Mlynář svádí jej na svá mlýnská kola a potok sveze se po nich, zahučí, ale čile ubírá se dále; zastavit se nedá. A když vtéká do rybníka, vítají ho ryby jako vzácného hosta a vybízejí, aby aspoň teď si odpočinul a se s nimi pobavil. Než vše marno. »Musím dál, mám ještě dlouhou cestu a velké úkoly,« tak se omlouvá a vytékaje z rybníka je už říčkou, která vedlejšími přítoky vzroste v řeku a protéká továrními městy; službu, kterou může, prokáže jim, ale zastavit se nedá, aniž kdo na to vůbec pomyslí, nebo vi, že by se zle pomstila na tom, kdo by jí v běhu chtěl překážeti. A když je z bývalého potůčku proud, i velké lodí na svých bedrách nese; i tomu se podvolí, ale nezdůraznitelně se valí dále k moři a dosáhnuv ho, padá mu s jásotem hlučným v náruč, neboť je — u cíle.

Taková byla, m. dr., životní pout naší nebeské matky. Ničím se nedala odvrátiti, ničím zadržeti, aby vždy a ve všem plnila vůli Boží a byla věrnou služebnicí Páně. Ať to byly události radostné, jako na př. příchod betlemských pastýřů a mudrců, ať žalostné, jako předpověď Simeonova a útěk do Egypta, ať i srdcervoucí jako chvíle na Kalvarii, nebyly s to zabrániti, aby vytrvale a dokonale plnila vůli Boží po celou svou životní pout až k vstupu do věčné slávy. »Staniž mi se podle slova tvého.«

M. dr., tak máme putovati životem i my: ničím za celý svět nemáme se ani na minutu dáti odvrátiti

od služby Boží, od té jediné pravé cesty k našemu cíli. Snad vábiti nás bude svět: »Nač být tak úzkostlivý v povinnostech náboženských? Nač každou neděli a zasvěcený svátek na mši sv., proč ne aspoň jednou na celodenní výlet? Nač takový strach před každým rozmarným žertem?« Ale odbuďme jej: »Mám neskonalé vyšší zájmy, jsem ve službách Božích a jde mi o to, abych zůstal věrným.« Nebo budou nás znepokojovati vlastní náklonnosti: »Co na tom si zalhat, když to nikomu neuškodí? A i kdybych se jednou dopustil hříchu, však se z toho vyzpovídám.« Ne, m. dr., nedejme se ošáliti a řekněme si: »Nejlepší je pro člověka nezpronevěřiti se ve službě Boží ani jednou, ani v nejmenším, ale vytrvati věrně až do konce pouti životní.«

R. 1566 Turci obléhali pevnost uherskou Sziget, již statečně hájil hrdina Mikuláš Zrinský. Turci šestkrát udeřili na pevnost, ale vždy byli odraženi. Jen to jedinké škodilo statečnému hrdinovi, že počet bojovníků jeho stále se ztenčoval, až jich bylo jen tři sta. Statečný vůdce vida, že při novém útoku s touto hrstkou se sotva ubrání, odhodlal se konečně k boji na život a na smrt. Obléknuv svůj magnátský háv, v němž skryl poslední dukáty, a třímaje pevně klíče pevnostní, vrhl se na nepřitele, kose řady jeho, až sám těžce zraněn klesl. Ale spolubojovníci jeho se vůdce svého nespustili, a odhodláni podstoupiti s ním i boj smrtelný, statečně se bili, volajíce: »Za tebou, za tebou.«

M. dr., tak se dovede bojovník nadchnouti pro svého znamenitého vůdce. Nadchněme se i my na své pouti životní pro svou královnu a vůdkyni! Následujme ji: Ona nás nepovede k smrti, ale k šťastnému cíli naší pouti. Proto za Marií, za Marií! Amen.

III. Za křížem.

»Stála pak u kříže Ježíšova jeho matka.«
Jan 19, 25.

Již ode dávna bývalo zvykem v průvodech nésti nějaké znamení. Před voji římskými na př. nesli dvojhlavou orlici s tabulkou, na níž stálo zkráceně: »Senatus populusque romanus« — SPQR — senát a lid římský. Hordy Turků mívaly v popředí stříbrný půlměsíc a zástupy křesťanské táhly pod znamením sv. kříže. Pro toto znamení je každý pravý katolík nadšen: Při průvodu kráčí za ním, zaň se nestydí, k němu zbožně vzhlíží; urážka kříže je urážkou jeho, sáhnouti rouhačně na kříž je zraniti bolestně srdce katolíkovu. Poněvadž konáme nyní duchovní pout k Matce Boží, chceme ji konat za křížem podle příkladu samé Bohorodičky, která první kráčela za sv. křížem, když jej nesl sám její Syn na horu Kalvarii. Abychom si, pokud možno, více sv. kříže vážili, uvažme jeho význam!

1. Kříž je knihou hluboké moudrosti. Často se vyobrazují svatí, jak jsou pohříženi v úvahu sv. kříže, na př. sv. Alois. A sv. Tomáš Aquinský jsa tázán, odkud má svou vědu, ukázal na kříž. A vskutku! sv. kříž skytá nám vzácnou nauku. Uveďme aspoň hlavní její kapitoly.

a) V této knize čtu napsáno krvavým písmem, jak mne miloval můj Ježíš. »Miloval mne a dal sebe sama za mne.« (Ke Gal. 2, 20.)

b) Zde čtu, jak drahocenná je duše má, když Pán dal za ni nejdražší krev svou; a proto nemůže skončiti spolu s tělem.

c) Tu se učím nenáviděti hřích, nebo hříchy naše zavínily děsnou smrt Páně.

d) A ještě jednu zvlášť dojemnou kapitolu sluší připomenouti: To srdce přesvaté, které na kříži vykrvácelo, jest mi otevřeno jako mé nejsladší útočiště.

2. Kříž je ukazatelem cesty, která vede k spáse: je to cesta, na které nás předešel Spasitel náš, nesa

těžký kříž, cesta křížová. Tuto cestu připomínáme si pobožností křížové cesty, která se nám představuje čtrnácti scénami (zastaveními) se 14 dřevěnými kříži, jež uctíváme. Poslední dva kříže jsou při skonu a pohřbu Páně. Konati pobožnost křížové cesty není těžko, ale vytrpěti křížovou cestu životní je velmi těžko. Tato bývá často poznačena více než 14ti kříži, které nejsou ovšem ze dřeva, ale jsou zrobeny z událostí, které často hluboko zraňují duši naši. Poslední dva kříže této životní křížové cesty budou též u našeho smrtelného lůžka a nad naším hrobem.

Člověk se bojí utrpení, bojí kříže. A přece jiné cesty k spáse naší není, než cesty na Golgotu. Kdyby byla ještě jiná, byl by nám ji jistojistě Kristus Pán ukázal. Ostatně není tak nesnadno to poznati, že utrpení a kříž často víc nám přispívá k naší spáse, než opak jeho (veselí a blahobyť). Sv. Jan Zlat. pěkně to vykládá: Ličí nám radost a veselí šťastných svatebčanů, kteří bohužel na vše mají myšlenku, jen ne na Boha a na věčnost. S veselím začali a u veselí žijí dále, o Boha a službu jeho naprosto nedbajíce. Avšak netrvá dlouho a radost a veselí se mění v zármutek a úpěnlivý pláč. Proč? Mladý manžel zemřel. Manželka zvláště je všechna zdrcená. Sousedé však ji těší zbožnými povzbuzeními, která na štěstí padají na dobrou půdu srdce jejího, neboť důvěřuje, že Bůh jí neopustí. A od té doby zase se modlí a Bohu slouží. I ptá se sv. Jan Zlat.: »Co jiného ji k tomu přivedlo, že se vzpamatovala, než utrpení a kříž?«

Zítřka (3. května) je svátek Nalezení sv. kříže. Byla to tehdy radostná událost a byla vzpruhou v lásce ke Kristu pro všechny, kdo ji zažili. M. dr., kdybyste měli být neteční ve službě Boží, přál bych vám, aby se pro vás také našel kříž, který by vás z netečnosti a vlažnosti vyburcoval. A máte-li již — bez vlastní viny — dokonce ne jeden, ale snad — jak to bývá — více křížů, nekormuťte se příliš: Bůh ví, co činí, když na vás kříže dopouští; ví, kolik unesete, a pomůže vám je nésti, když ho budete prositi. »Proste a bude vám dáno.«

3. Ale přes to, m. dr., nedomnívejte se, že bych neměl soustrasti s vašimi trampotami, utrpeními, kříži. I sám dobře vím, co znamená nésti svůj kříž. Zde na světě všichni dohromady tvoříme jakoby jeden řád, jenž má za úkol — trpěti. Než sv. kříž je vydatným pramenem útěchy.

V Tyrolsku na hřbitově viděl jsem na hrobě obraz, který představoval celé množství křížů s nápisy. Na jednom kříži stálo: bída, na druhém zneuznání, na třetím nevděk, na čtvrtém nezhojitelný neduh, na pátém smrt jedináčka, na šestém nezdárné dítě atd., ale nade všechny vynikal kříž s ukřižovaným Spasitelem. Co to mělo znamenati? Co jiného, než že Kristus Pán nesl kříž ze všech nejtěžší, na nějž se téměř doslova hodily všechny ony nápisy: bída, zneuznání, nevděk, smrt, nevěrný učedník a j. Kdo by tedy ve svém utrpení nečerpal útěchu a sílu z kříže Kristova? Proto svatí tolik milovali sv. kříž. V utrpení a mukách byl jim mocnou útěchou. Proto tak často vyobrazují se s křížem, na nějž upřeně pohlížíjí, jako na př. sv. Jan Nepomucký.

Ó, té sladké útěchy sv. kříže! Někdy se pokouší o nás netrpělivost a nespokojenost, vidíme-li, jak člověk spravedlivý navštíven je bolestným křížem, kdežto nespravedlivému se daří poměrně dobře. Ale jakmile se zadíváme na sv. kříž, mizí tato nespokojenost, poněvadž nahlížíme, že ten nejspravedlivější a nejsvětější nesl nejtěžší kříž, a že kříž není vždy trestem, ale má ještě účel jiný. A nejmenuje se i Matka Boží právem královnou mučedníků? Nevytrpěla po svém vznešeném Synu nejvíce? Dovedeme vůbec pochopiti její bol, povážíme-li, že ztratila na Kalvarii svého nejlepšího, jediného syna, kterého neskonale milovala, tak hrozným způsobem? A čím to, že přesto trpěla tak tiše, tak oddaně? Ne nadarmo zobrazuje se, jak chovajíc na klíně mrtvolu syna svého, opírá se o sv. kříž; neboť z něho čerpala sílu a útěchu. M. dr., ve svých trápeních a protivenstvích opřete se také o kříž Spasitelův, vmyslete se v utrpení jeho, a i vy načer-

páte s dostatek útěchy a síly, abyste pod křížem svým neklesali.

4. Kříž je znamením slávy. Křížem osvobodil nás Kristus Pán od jha ďábelského, křížem zvítězil nad peklem a otevřel nám nebe a přístupnými učinil poklady milosti.

Od té doby zmizela bývalá nečest kříže jako prostředku popravního a kříž ozdobil se nehynoucí slávou. Tři sta let byl skryt, zakopán, ale šťastně je nalezen k radosti a útěše veškerého křesťanstva. Bůh sám zázrakem naň upozornil. Pod sochou Venušinou, pod níž byl zakopán, se našly tři kříže, z nichž pravý osvědčil zázračnou moc: nemocná dotknuvši se ho, ihned ozdravěla. Od té chvíle počíná jeho sláva. Každá částička z něho je drahým pokladem a na počest jeho stavějí se velkolepé chrámy v Jerusalemě a Římě. Jeho obraz je veleposvátnou zdobou věží chrámových, oltářů a příbytků křesťanských, kříž se skví na korunách knížat a králů, kříž zdobí prsa hrdinná; křížem se žehnají osoby a věci.

Proto jak bolestně nás dojíká, když znamení sv. kříže, k němuž hlubokou úctu chovala zajisté i Bohorodička a všichni svatí, byl u nás po převratě namnoze tak potupen a zneuctěn!

M. dr., odčiňte to, jak můžete! Zneuctění sv. kříže je zneuctění Krista, jako vážnost a úcta ke kříži je vážnost a úcta ke Kristu.

Když Konstantin vytáhl se svými legiemi proti Maxentiovi, ukázal se mu na nebi kříž v bělčskvoucí záři a kolem něho nápis: »V tomto znamení zvítězíš«. Konstantin pořídil se dle zjevení, se znamením sv. kříže se pustil v boj a zvítězil. M. dr. Jednejte i vy vždy podle nauky sv. kříže, jděte neochrozeně cestou spásy, již vám ukazuje, čerpejte útěchu a sílu u paty jeho ve svých trápeních a protivenstvích — a i vy zvítězíte nade všemi pokušeními, nástrahami a nebezpečími, ať přijdou odkudkoli. Amen.

IV. Dítě.

*»Nechte dítě přicházeti ke mně
a nebraňte jim.« Luk. 18, 16.*

Tento večer patří na prvním místě vám, milé děti! Děti jsou miláčky Pána Ježíše. Když Pán Ježíš dlel na této zemi, pravil jednou výslovně k učedníkům: »Nechte dítě přicházeti ke mně a nebraňte jim, neboť takových jest království Boží.« (Luk. 18, 16.) Proto jsou i miláčky jeho Matky. I ona praví: »Nechte dítě přicházeti ke mně a nebraňte jim!« Proto musil jsem vás také vřaditi do našeho průvodu k Matce Boží, a sice na místo první, hned za sv. kříž.

Abyste se však P. Ježíši a přesv. Matce jeho líbily, musíte být hodnými dětmi. Nesmí tedy o vás platit slovo sv. Augustina: »Ještě takový klouček a už takový hříšník.« Takových není království Boží. Protože oslavujeme Rodičku Boží, slyšte, jak se máte k ní chovati, abyste se jí líbily a aby z vás měla velkou radost.

1. Máte Rodičku Boží mít upřímně rády. Víte, jak rádo má dítě svou maminku. Když odchází z domova, rmoutí se a nemůže se dočkat, kdy se zase vrátí. A nepřichází-li dlouho, dá se do usedavého pláče a těžko lze je utišiti. Jakmile však vstoupí do dveří, je po zármutku, vyskočí, rozepne ručky své a běží jí radostně vstříc.

A proč ji má tak rádo? Inu, protože je tak dobrá. Když přichází z trhu, přichází zřídka s prázdnou. Sotvaže vidí, že dítě něco potřebuje, ihned hledí mu to opatřiti. Požívá-li sousto své, dělí se o ně s dítětem, ano napřed jemu dává a pak teprve sobě. Ó, jak velká a dojemná bývá láska mateřská! Znáte vypravování o mladém Tobiaši? Tobiaš byl poslán do Ragges k strýci svému Raguelovi, aby přinesl jemu zapůjčené peníze; a měl se v určitý čas navrátit. Když se však nevrací, pojímá matku jeho bolestný zármutek. »Běda, běda mně« — naříká — »synu můj! Proč jsme tě pustili na cestu, světlo svých očí, oporu svého stáří,

potěchu svého života, naději svého potomstva? Majíce všecko v tobě jediném, neměli jsme tě od sebe pustit.« A ač jí muž její moudře domlouvá, nechce se dát utišiti. Každý den vychází na všechny cesty a se rozhlíží, zdali se snad již nevrací; i na vrchy vystupuje, aby ho zahlédla zdáli. (Tob. 10, 4 a násl.)

Ach, jakou starost má, aby se její hodný syn neztratil! Ale ještě větší starost má o vás, milé dívky, bl. Panna, vaše nebeská matka, protože vás mnohem více miluje než vaše vlastní matka — za to ručí její svatost — a protože ví, jaké by to bylo neštěstí, kdybyste se jí ztratily. Proto od rána do večera starostlivým okem vás provází a svěrujíc vás vašemu andělu strážnému, přikazuje mu, aby vás šťastně dovedl do nebeské otčiny. A pak byste neměly mít P. Marii upřímně rády?

2. Máte se k Rodičce Boží rády modlití. Dítě, které má svou maminku upřímně rádo, je jí zcela oddáno: všecko jí povídá, se vším se jí svěruje, ničeho bez ní nekoná, nic si bez jejího dovolení nevezme, o vše jí skromně prosí, za vše vděčně děkuje. Takové dítě je ovšem radostí matčinou.

A co myslíte, jak se chová k své nebeské matce, má-li ji upřímně rádo? Pojdte se mnou a ukáží vám to. Tam před obrazem jejím klečí dítě, ruce má pěkně sepjaté, oči pozdvížené vzhůru a ústa jeho šepotají vroucí modlitbu: Rozmlouvá se svou nebeskou matičkou a říká jí uctivě vše, co je bolí a tíží, co znepokojuje a ohrožuje a pak důvěrně prosí ji o pomoc a ochranu. Myslíte, že se to P. Marii nelíbí, že to není k její radosti? Ó, šťastné dítě, jak mu za to P. Maria žehná, jak mu hojné milosti a dary vyprošuje!

Byl jeden hoch, žák 5. tř. obecné školy. Od matky své se naučil se vším se utíkat k P. Marii. Chtěl studovat, protože měl k tomu nadání, a sice studovat na kněze. K zápisu na gymnasium potřeboval propouštěcí vysvědčení ze školy obecné. I šel si pro ně. Když je měl, šel k Mariánskému sloupu P. Marie, tam si poklekl na schod, vysvědčení položiv vedle sebe. Když

se pomodlil k Bohorodičce podle tužby své, přišel domů. »Kde máš vysvědčení?« tázala se matka. »Zapomněl jsem je u Panenky Marie,« odvětil a již běžel pro ně. Matce jeho se to velmi líbilo a byla přesvědčena, že její synáček přispěním Rodičky Boží bude knězem. A skutečně se toho šťastně dočkala.

3. Nikdy se za svou matku nebeskou, za P. Marii, nestyděte! Stydět se za svou vlastní matku jak je hanebné, jaký nevďek do nebe volající! Co se matka nastará, napracuje, nastrádá, natrpí pro své dítě! A proč se za ni stydět? Proto, že má vrásčité čelo nebo že nosí prostínky, chudobný šat? Kdo vryl tam ty vrásky? Nejsou to z velké části starosti o dítě? A co se skrývá pod jejím prostým šatem? Jaké srdce? Dítě, takové srdce, jako jest mateřské, nenajdeš v celém světě. Srdce mateřské soucítí s tebou: když se raduješ, raduje se spolu, když se rmoutíš, rmoutí se spolu, když bys umíralo, chtělo by umřítí spolu. Je pořekadlo: »Kdo se za svůj jazyk stydí, hoden potupy všech lidí.« Právě tak lze právem říci: »Kdo se za svou matku stydí, hoden potupy všech lidí.«

Je-li tomu tak, tím méně se smíte styděti za svou nebeskou matku, P. Marii. Či snad nevíte, kdo Ona jest? Není to matka Boží, Královna nejvznešenější, chloubka nebes i země? Co řekl o ní Duch sv. skrze pěvce starozákonního? »Celá jsi krásná, přítelkyně má a poskvrny není na tobě.« (Píseň Šal. 4, 7.) A jak ji pozdravil anděl? »Zrávas, milosti plná!« A je to málo, co vám prokázala? Nepečovala o vás, nechránila vás, netěšila vás, nepřimlouvala se za vás, zkrátka, nemilovala vás jako pravá matka? Je možno za tak vznešenou a dobrotivou matku se styděti? Proto, milé děti, rády ji pozdravte Zdrávasem, když zvoní »Anděl Páně«, rády mějte v knize její obrázek, a vy, děvčata, nejraději noste na šíji své její medailku!

4. Konečně nikdy své nebeské matky nezarmuťte! Královna Blanka chovala na svém klíně svého synáčka Ludvíka. Byla celá šťastna. Pojednou se zamyslivši pravila: »Drahé dítě, raději bych tě viděla

mrtvého, než abych se dočkala, že by ses dopustil těžkého hříchu.« Zbožná matka! Čeho se nejvíce obávala? Co by jí bylo způsobilo největší zármutek? — Hřích, těžký hřích jejího synáčka. Myslíte, m. děti, že vaše nebeská matka smýšlí jinak? P. Maria ještě víc než zbožná Blanka nenávidí hřích. Hříchy naše to byly, jež pronikly přesvaté srdce její mečem bolesti, jak jí předpověděl Simeon. Chtěly byste obnoviti tento její bol? A ten byste obnovovaly, kdybyste zhřešily. Proto si umiňte, m. děti, raději zemřítí než se dopustiti těžkého hříchu.

Když jste ještě nechodily do školy a přišel cizí člověk k vám do bytu nebo zaštěkal náhle vedle vás pes, ustrašeně utíkaly jste honem k mamince a tiskly jste se k ní. Podobně si počínejte i teď: Kdyby vás někdo znepokojoval a chtěl sváděti k zlému, utecte se k své nebeské matce, Panně Marii, a prostě ji za ochranu! — Ona vás ochrání.

Jednou šli dva hoši spolu do lesa na jahody. Když byli daleko v lese, kde bylo hojně jahod, přišla prudká bouře: hrom burácel a liják se spustil, jako když z konve lije. Co dělat? Kam utéci, kde se ukrýti? Když bylo nejhůře, spatřili strom a na něm obrázek Panny Marie. K tomu běželi a u něho se pomodlili. A bouře šťastně přešla. Milé děti! V životě lidském jsou ještě jiné bouře, bouře pokušení a zlých náklonností, jež mohou duši strhnouti v těžký hřích. I na vás dolehnou, ale doufejte, že přejdou bez pohromy pro duši vaši, když se budete utíkat o ochranu k P. Marii.

Moji drazí, kteří jste už dávno odložili dětské střevíčky, snad jste si několikrát během této promluvy pomyslili: To je pro děti. Ale myslíte skutečně, že jen malé děti mají P. Marii vroucně milovat, často vzývat, za ní se nestydět a ji nezarmucovat? Netýká se to také nás, velkých, dospělých dětí? Co řekl Kristus Pán: »Amen, pravím vám: Neobrátíte-li se a nebudete-li jako maličká pacholata, nevejdete do království nebeského.« (Mat. 18, 3.) Proto i vy, dospělé dívky Panny Marie, vroucně svou nebeskou

Matku milujte, rády se k ní modlete, nikdy se za ní nestyděte a žádným hříchem jí nezarmuťte, abyste šťastně přišly k ní do království nebeského. Amen.

V. Výchova.

»I řekla k němu matka jeho: »Synu, proč jsi nám tak učinil? Aj, otec tvůj a já s bolestí hledali jsme tebe.«

Luk. 2, 48.

Včera kladli jsme dětem na srdce, jakými mají býti, aby se P. Marii líbily. Ovšem k tomu je též nevyhnutelně třeba dobré výchovy. Na světě jsou mnohá umění; některá z nich se zovou krásná, jako na př. malířství, sochařství, stavitelství a jiné. Ale ještě je jedno umění, které se nečitá ke krásným a přece je tak krásným a na výsost důležitým, umění dobře vychovávat. Co je pro společnost lidskou důležitějším než dobrá výchova! Jak bychom byli šťastni, jak jednotlivci, tak rodiny, obce, země, státy, kdyby se řádně vychovávalo. Někdy shledáme se s člověkem, kterého jsme naprosto neznali, ale sotvaže jsme s ním chvíli pohovořili, poznáváme, že je milého, ušlechtilého charakteru a soudíme hned právem na jeho dobré vychovatele. A poukážeme-li na to výslovně, onen se netají, že se mu dostalo dobré výchovy od pečlivých rodičů, zvláště od moudré, zbožné matky.

Tento večer chceme něco pověděti o výchově k užitku dospělých vůbec a matek-vychovatelek zvlášť i k dobru nedospělých chovanců, dětí. O výchově napsána byla již ohromná díla a na školách pojednává se o ní po celá léta, z čehož je patrné, že v tak krátké době podati můžeme o výchově jen tu či onu myšlenku.

I pravíme: Rodičové, vy máte vychovávat dítě své jako matka Páně své božské dítě, ovšem pokud bylo

člověkem a podobalo se dětem téhož věku, vyjma hřích a jeho následky.

1. máte působit na srdce dítěte,

2. máte v něm pěstít a jemu chránit život nadpřirozený.

1. Nemáme sice podrobných zpráv v evangeliu o výchově božského dítěte, ale jeden rys v něm máme, za který sluší vděčnu býti svatopisci, rys, jenž nám dává příležitost nahlédnouti do vychovatelství Panny Marie. Sv. Rodina přišla totiž poutí do Jerusalema na slavnost velikonoční. Když se Matka Boží po slavnostech se sv. Josefem ubírali domů, k svému zděšení zpozorovali, že dítě Ježíš nejde s nimi, že se tedy ztratilo. I hledali je tři dny, až třetího dne našli je v chrámě mezi učiteli a zákoníky. Okamžik shledání je pro nás důležitý. Sudťte sami, s jakými pocity vcházejí P. Maria a sv. Josef do síně, kde byl Ježíš. Co myslíte, jakými výčitkami a předhůzkami zahrne zarmoucená matka svého synáčka, který způsobil jim takovou úzkost? Zda se naň neboří nebo přísně ho nepokáře? Ne, s bolem jen k němu propoví: »Synu, cos nám to učinil, aj, otec tvůj a já s bolestí hledali jsme tebe!« Jaká jsou to slova? Ne přísného hněvu, ale dojemné lásky, slova vycházející ze srdce láskou zaníceného a ve vnímavé srdce pacholete vcházející, zkrátka, slova od srdce k srdci. Božské pachole dává ovšem božskou odpověď, poukazujíc, proč zůstalo v chrámě: »Nevěděli jste, že já v tom musím být, co Otce mého jest?« (Luk. 2, 49.) Bezpochyby se jim o tom již dříve zmínilo, ale neporozuměli tomu. Než zdá se, že slova zarmoucené Bohorodičky měla ihned žádoucí účinek, neboť Ježíš ihned opustiv shromáždění, odchází s rodiči svými do Nazareta. »Sestoupil do Nazareta a byl jim poddán.« (2, 51.) A sv. Bernadr činí pěknou poznámku: »Učitel je poddán zákům, Bůh lidem, Slovo Moudrosti tesaři a panně.«

Pozorujte nyní, milí rodičové, čeho vám dbáti při výchově: na srdce dítěte působiti, dojmouti je. »Non pecunia, non armis vincuntur animi, sed amore et caritate«, dí latinský filosof; to znamená: Ne penězi

(podplácením), ne zbraní (násilím) získávají se srdce; k čemuž dodáváme: aniž jen bitím a mlácením, nýbrž dobrotou a láskou. Což nevíme z vlastní zkušenosti, že často jediné laskavé, byť i důtklivé slovo otce nebo matky více nás dojalo a od neposlušnosti a rozpustilosti odvrátilo než nevím kolik šlehů? Ovšem někdy také potřebí dítě potrestati citelně, zvláště v dětských letech, ale bylo by velmi smutné, jediné tímto způsobem chtít vychovávat. Jakým příšerným výstupům v rodinách by se předešlo, kdyby rodiče působili na srdce dítěte více dobrotou a láskou! »Na kapku medu se chytí více much než na sud octa«, platí i zde. (Sv. Frant. Sal.) Srdečným slovem dokáže se často mnohem více, co se týká nápravy dítěte, než pustým, vášnivým běsněním a bitím.

Bůh sám je nám tu příkladem! Jak nás vychovává a napravuje? Nepředchází všude jeho dobrota a láska? Hle, jak nejdříve krásami přírody, hvězdnatým nebem, průkazy milosrdenství, láskou svou na kříži a na oltáři hledí nás dojmout a získat. I k Jidášovi, k lotru a žoldnérům má Spasitel náš nejdříve slova dobroty; teprve když to nepomáhá, sahá k treštům, jak to vidíme na př. na nevděčném Jerusalémě. Ovšem, chce-li kdo působiti na srdce druhého, musí míti sám srdce čili lásku k bližnímu.

Dnes vůbec a hlavně na školách zanedbává se výchova srdce. Kolik se dnes vtluoká do dětských hlav vědomostí, jen aby mnoho znaly, kdežto srdce a jeho zušlechťování se nechává ležeti ladem. Rodiče hledí jen, aby hoch nebo děvče mělo pěkné známky na vysvědčení ze všech učebných předmětů, ale aby bylo řádně ukázněno, aby i v ctnosti prospívalo, o to málo dbají. Následky toho však se také jeví v nevázanosti, rozpustilosti a nemravnosti dnešní mládeže.

2. Dlužno v dítěti pěstiti a jemu chrániti život nadpřirozený. Na křtu sv. rodí se člověk z Ducha sv., dostává milost posvěcující a s ní život nový, nadpřirozený. K milosti se pojí celá řada obšťastňujících darů; hlavně víra, naděje a láska a sedmero darů Ducha sv. Ale ty všechny jsou ještě v zárodku; potřebí je pěstiti,

aby se vyvíjely, rostly, mohutněly a přinesly žádoucí ovoce; třeba přihlížet, aby vlivy neblahými nezakr-
něly, nezašly, nezahynuly.

Jak krásný je život nadpřirozený! Neznamená to
žítí v lásce s Bohem jako jeho vyvolenec, jako dítě
jeho a mítí právo na věčné dědictví Boží, na slávu
a blaženost s Bohem? Co může víc srdce člověka roz-
radostnití a uspokojiti?

Ale toto štěstí, ony vypočítané dary může člověk
ztratit, sám se o ně připravit. V člověku samém
i mimo něho jsou nepřátelé, kteří štěstí jeho ohrožují:
v člověku jsou to zlé náklonnosti k pýše, závisti, la-
komství, nečistotě a j.; mimo člověka je to svět bez-
božecký se svými svůdnými lákadly a peklo se svými
osidly. Jakého tu třeba rozhledu, světla, moudrosti,
statečnosti a síly, aby člověk všem nástrahám odolal,
nad pokušeními zvítězil, hříchu se nedopustil a zůstal
šťastným dítětem Otce nebeského! Člověk sám není
s to, ať bdí nad sebou sebe víc, ať se přemáhá sebe
víc, vlastní silou v dobrém nevytrvá. »Co jsem, milostí
Boží jsem,« doznává sám sv. apoštol a opět dí: »Ne,
že bychom byli s to mysliti něco (spasitelného) ze
sebe jako sami ze sebe, ale dostatečnost naše z Boha
jest.« (II. Ke Kor. 3, 5.) Když již k myšlení je třeba
pomoci shůry, oč více k obtížnému boji!

Proto jest na vás, milé matky, dítě své záhy učit
ruce spínat a vzývat Boha o pomoc a ochranu. A jak-
mile dospělo k rozumu, vésti je k pramenům vody
živé, k pramenům milosti, k sv. svátostem — pokání
a oltární —, z kterých nejvíce posily načerpají, neboť
ve sv. zpovědi se srdce jeho očišťuje a ve sv. přijí-
mání se samým Kristem, dárce milosti, spojuje.

Nedostačí-li domluvy vaše, aby se od zlého odvrá-
tilo a Boha se věrně přidrželo, ukažte mu i slzu svého
bolu a lásky. Je to nápadné, jak slzy matčiny jsou
nebem požehnány. Na tuto myšlenku nás přivádí pře-
devším sama Matka Páně, která s bolem a jistě i se
slzami hledala ztraceného syna svého. Dále byla to
Haġar, služka Abrahamova, která vyhnána jsouc
z domu, bloudila se synáčkem svým Ismaelem po

pouští Bersabé. Již neměla vody v měchu, aby v úpalu slunečním utišila žízeň dítěte. I položivši je pod strom, jde opodál, co by lučářem dostřelil, usedá a hořce pláče, nařikajíc: »Nemohu se dívat na to dítě, ano umírá.« A hle, Bůh se smiloval nad dítětem jejím: Posílá anděla, jenž sestoupiv, ukazuje jí studnici vody, aby mohla dát synáčkovi píti.

A byla jiná matka, matka Tobiášova, která, když jediný syn její odešel k strýci svému do Rages, se nevracel, tesknila a nařikala příliš. A hle, i nad ní se Bůh slitoval. Anděl Rafael doprovodil syna jejího domů.

Kdo by pak neznal vdovy Naimské? Měla jediného syna svého, jenž byl jedinou oporou její, a toho ztratila. I truchlila při pohřbu jeho tak, že dojala srdce samého Ježíše. Smiloval se nad ní: k její převeliké útěše vrátil jí syna jejího, vzkřísiv ho.

Ještě na jednu matku upozorníme, jejíž dlouhý, dlouhý žal byl konečně též nebem požehnán a utišen, na matku sv. Augustina, sv. Moniku, jejíž svátek dnes se slaví. Kolik vystála, kolik slz prolila nad jeho poblouzením! Než Augustin se obrátil a o matce své vděčně dozrává: »A když moje matka, Tvá, o Bože, věrná služebnice, k Tobě lkala úpěnlivěji než matka nad svým mrtvým dítětem, Tys ji vyslyšel a nepohrdnul jejími slzami, které hojně proudily z očí jejich a skrápěly zemi, na níž se k Tobě modlila.« Tak, m. kř., se Bůh smilovával nad lkajícími matkami. Tolik zmohly jejich mateřské slzy. A nedivíme se, neb co jiného jsou slzy než výraz bolu, v němž se tají i úpěnlivá prosba: »Ó, Bože, smiluj se a pomoz!« Z tváře vystupují slzy k nebi, a nebe je vyslyší.

Avšak slza, zvláště matčina, působí mocně i na srdce dítěte. Nebo které dítě, aspoň poněkud synovsky cítící, to klidně snese, když matka nad ním s pláčem hořekuje? Nepadne matce své kolem krku a neslíbí jí svatcivatě, že se napraví, jen aby již od pláče ustala? Jak je to potěšující pro zarmoucenou matku! Jaký úspěch jejich mateřských slzí!

Snad si pomyslíte: »Tedy se nám doporučuje plakat. Pěkná nadílka!« Ó, m. dr. matky, přál bych vám, abyste se v tomto slzavém údolí co nejméně naplaky. Ale vím, že vám vaše srdce mateřské nedovolí, abyste nezaplakaly nad zaslepeným, nehodným a nevděčným dítětem svým. Když tedy již plakati musíte, pak vám přeji, aby se na vás co nejdříve splnilo: »Blahoslavení plačící, nebo oni potěšeni budou.« Amen.

VI. Maria, ideál mládeže.

»Synu můj, dej mně srdce své!«

Prísł. 23, 26.

V našem mariánském průvodu za dětmi následuje mládež, naše naděje. Mládeži sluší ideály. Co to znamená? Již jako mladý student slyšel jsem to slovo »ideál«, a ač jsem jistě nevěděl, co se tím myslí, přece měl jsem za to, že se tím míní něco velikého a povznášejícího. A nemýlil jsem se. Ideál z lat. »idea« t. j. představa, myšlenka, znamená podle Cicerona nejdokonalejší zjev, nejvyšší vzor skupiny (třídy), o níž jde. Mluví se o různých ideálech: o ideálu státníka, mudrce, řečníka a j. Je také ideál ctnosti, na př. pokory, poslušnosti, čistoty a j. Umělec, maluje-li obraz, má na mysli představu neobyčejně dokonalou jako vzor svůj, a tu hledí na plátně vypodobiti. I ty, milá mládeži, pracuješ o uměleckém a důležitém díle, o zušlechtění a zdokonalení svém. K tomu potřebuješ též vzoru, ideálu, a sice co možná krásného a důstojného. A takový máš. Je to královna nebes i země, bl. P. Maria. Ovšem i Kristus Pán je tvým vzorem a ideálem; i k tobě volá: »Následuj mne!« Ale to není pouhý člověk, nýbrž Bůhčlověk, není tvor, ale Tvůrce. Ze tvorů pak nejkrásnější bytost, a proto i tvůj nejkrásnější vzor a ideál, je P. Maria.

1. Blah. Panna je pro tebe ideálem krásy. Srdce naše stvořeno je pro krásu a zvláště srdce mladistvé prahne po kráse. Co pak je podstatou krásy, či co činí něco krásným? Odpověď zní: soulad neboli harmonie. Pohleďte tam na oltář! Když na obou stranách vedle svatostánku jsou svíce a ozdoby ve stejné vzdálenosti, souměrně, čili je-li mezi nimi soulad, pohled ten oku lahodí, a proto díme: »To je krásný oltář.« Ale je-li tento soulad porušen, je-li vše páté přes deváté, neneseme déle se na to dívat a odvracíme se řkouce: »To je ohyzdné!« Krajina je krásná, střídají-li se souladně hory s údolími; vesnička je krásná, kupí-li se domky a chalupy souměrně okolo kostelíka. Píseň je krásná, jsou-li zvuky její souladné: jen jedinký zvukový nesoulad, a krása její je porušena. Tvář je krásná, v souladu-li všechny její rysy, tvar, barva a j. A konečně duše je krásná, jsou-li její myšlenky, tužby, slova i skutky v nejkrásnějším souladu: v souladu s rozumem a vůlí Boží, neruší-li ho žádná protivná myšlenka a žádost, žádný hřích.

Když Bůh stvořil svět, bylo vše krásné. »A viděl Bůh všecko, co byl učinil, a bylo to velmi dobré.« Vše bylo v krásném souladu. Ale kdo jej porušil? Člověk, jenž zhřešil. Kdyby nebylo hříchu, jak by bylo vše krásné na tomto světě! Jaký soulad by byl v srdci, v rodině, v obci, v říši! Netušíte krásu nebes, kde není nic rušivého, kde ani jedinká myšlenka neruší nejkrásnějšího souladu? Jak krásní byli Adam a Eva před hříchem podle těla i podle duše, jak krásní svým zjevem, svou duší, svým srdcem!

Krása vnější a vnitřní je drahokam vsazený do zlata. Krása pouze vnější je pozlacená, ale prázdná skořápka, plané ovoce, obílený hrob. Pro krásu vnější jsou líčidla, barvy a prášky; pro krásu vnitřní není líčidel. »Rysy duše jsou krásnější, než rysy těla,« dí Cicero. A Seneka napsal: »Kdybychom mohli vidět duši dobrého, jak je krásná, jak jasná, jak zářící, kdyby v důstojnosti a kráse své stála před námi, nebylo by nikoho, kdo by k ní nevzplál vřelou láskou.« »Čtnost je krása duše a ošklivost její jest neřest,«

učil již Sokrates. Než řekněte mi, ml. př., o které kráse se nejvíce mluví? Za kterou se tolik žene mladý svět? Za krásu vnější. Není to žalostný klam?

Ale položme si již otázku: Je bytost, která by v sobě spojovala obojí krásu, vnější i vnitřní, ba co více, která by hlavně vynikala krásou duše? Díky Bohu! jest! To je ta, již se vůbec netkl hřích, Panna neposkrvněná, milosti plná, královna všech dokonalých, všech krásných, všech svatých. Ó, slavný tvůrce Madony sixtinské, jejíž краса poutá diváky v obrazárně drážďanské celé hodiny, zapůjč mi um svůj, abych představit si mohl krásný zjev Panny nejsvětější! A ty, archanděle Gabrieli, skytni mi z ducha svého, abych pochopil krásu té, již pozdravils jménem Božím tak významně: »Zdráva buď, milosti plná!« Ó milá mládeži, sud' sama, je-li pro tebe lepšího ideálu nad přesvatou Pannu? Nuže, miluješ-li krásu, zde máš ideál krásy nejobdivuhodnější. Kéž tato nikdy nevymizí z mysli tvé, kéž tě uchvátí, abys ji napodobila co nejvíce k své kráse a k svému štěstí!

2. Srdce naše stvořeno je pro lásku. I tu máš, m. ml., potřebí ideálu. Chceš vědět, co máš milovati a jak milovati? Zadívej se na blahoslavenou Pannu! Co milovala P. Maria? Především Boha. A jak milovala? Jestliže kdo splnil veliký příkaz lásky: »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, z celé duše své i ze vši mysli své,« byla to Ona. Ať načrtnu jen tuto lásku. Proč záhy opouští hlučný svět a odchází v ústraní chrámové? Z lásky k Bohu. Proč činí dosud neslýchaný slib ustavičné čistoty? Z lásky k Bohu. Proč pláče, když ztratila své božské pachole, a proč neustává hledati je, až je nalezne? Protože miluje Ježíše. Proč kráčí za ním na cestě tak bolestné, na cestě křížové, a je přítomna srdcervoucímú divadlu jeho ukřížování? Protože Ježíše nade vše, víc než vlastní život, miluje. A co se praví o jejím skonu? Co způsobilo její smrt? Touha po Bohu, touha po Ježíši. Touha však je výron lásky.

Kde je však láska k Bohu, tam musí být i láska k bližnímu. Nuže, milovala bl. Panna bližního? Vzpo-

meňte, mladí přátelé, Kány Galilejské! Víte, co se tam událo. Ježíš učinil prvý zázrak. Ale na čí prosbu? Na slitovnou prosbu své přesv. matky: »Vína nemají.« Kolik od té doby událo se zázraků na její přímluvu! Celý svět je plný její neobyčejné lásky. Každé poutní místo Mariánské je skvělým důkazem, jak nás Panna Maria miluje. To již není obyčejná láska blízenská, ale nejnežnější a nejupřímnější láska na světě, láska mateřská; láska, jež činí čest jejímu povolání, kterého se jí dostalo, když ji umírající Pán náš prohlásil za matku naši, řka: »Hle, matka tvá!« A nesvědčí vaše vlastní srdce, jak vás P. Maria po celý život váš, zvláště v těžkých chvílích a osudech zahrnovala svou mateřskou láskou, když jste se k ní utíkali? Nenamítejte, že jste k ní volali úpěnlivě a dlouho, a že vás nevyslyšela. P. Maria není jako nerozumná matka, která dítě své miluje láskou nerozváznou, vášnivou, ba opičí, nýbrž je jako matka, milující láskou rozumnou a spasitelnou, majíc na zřeteli náš cíl poslední, naši spásu při všem, oč prosíme.

Nuže, milá mládeži, to je tvůj ideál, vzor lásky, koho máš milovati a jak. Koho milovalas dosud? Možná, že musíš doznati jako pokorný a upřímný de Maistre: »Nahlédl jsem do srdce svého a shledal jsem je ošklivé.« Možná, že je ti doznati, žeš mnoho osob a věcí milovala, ale Boha lásky nejhodnějšího ne; nestarajíc se, zdali Boha v srdci nosíš nebo nenosíš, zdali jsi v jeho milosti nebo nejsi, zda ho urážíš nebo neurážíš. A milovalas bližního svého? Milujete, mladí přátelé, své rodiče láskou dětinnou a obětavou? Nezarmucujete jich nelaskavým, drzým, urážlivým chováním? Milujete svého bratra, svou sestru? Snášíte se s nimi a rádi si navzájem odpouštíte? Přejete každému ze srdce všechno dobré a hledíte mu prokázati i službu potřebnou? Není vaše láska sobecká, vypočítavá, která ve všem hledá jen prospěch svůj, choutku svou a zálibu svou, neštítíc se ani pokrytectví? A jsi-li již, ml. příteli, dospělý a máš svou nevěstu, jak ji miluješ? Jsi šlechtetného, rytířského ducha, takže se neodvážíš ani pohledem po-

skvrniti její čest, její krásu, její nevinnost? Pamatuj, připravití snoubenku svou o krásný věneček nevinnosti, není láska, nýbrž opak její, zločin, zvláště stane-li se tak proti vůli její. —

M. př., je dnes krásný večer májový, venku tak ticho a příjemno a zde v kostele vše tak povznášející. Královna máje na našem oltáři májovém dívá se na vás, ml. př., tak soucitně, laskavě a starostlivě. Ale sudte sami, oč rozmnoží se lesk a krása tohoto večera, oč budete své nebeské matce milejší a příjemnější a oč budete sami šťastnější, vrátíte-li se dnes z pobožnosti naplnění láskou Boží a prodchnuti láskou bliženskou podle jejího vzoru a příkladu! Nuže, mládeži milá, vzhůru za svým nejkrásnějším ideálem krásy a lásky, vzhůru za Marií! Amen.

VII. Nebezpečí mládeže.

»Smysl a myšleni lidského srdce ke zlému nakloněna jsou od mladosti jejich.«

I. Mojž. 8. 21.

Poněvadž mládeži náleží budoucnost a přejeme jí i sobě šťastnou budoucnost, promluvíme tento večer ještě k mládeži, a sice o nebezpečích, jež jí hrozí a bohužel nejsou malá.

Heraklovi bylo od bohů uloženo, aby vykonal 12 prací; jedna z nich byla skoliti hydry hroznou s 9 hlavami. Milá mládeži, i tobě hrozí zlá hydra, která má sice jen 5 hlav, ale každá z nich stačí zničití tvé blaho časné i věčné. Je to pohanský duch světa s paterým nebezpečím, ale neboj se! Vřelá úcta k Bohorodičce je v každém z nich tvou jistou záchranou.

1. nebezpečí je nynější *nevěra*. V jedné básni se líčí, jak se na lodi za bouře prudké jeden z plavců vyšplhal směle po laně až na vrchol stěžně, kde se pla

žertu a smíchu houpal sem tam. Ale když byla zábava jeho nejlepší, lano prasklo, utrhlo se, a plavčík bujný sletěl v dravý proud. Marně usilovali ho druzi jeho zachrániti. Sotvaže dopadl na hladinu, jako na povel vlna ohromná ho přikryla a hned na to se jiné vlny kupily na ni, jako by jí toho záviděly — a po lehkomyslníku ani stopy.

Jako tento plavec si počíná dnes mnohý mladík, jmenovitě studující. V pýše a zpupnosti se citě povznesena nad všechny články a příkazy víry, spatra hledí na věřící druhy své a posmívá se jejich zaostalosti. Ale pojednou připadne na něho bouře životní: přijdou zkoušky, pokušení, zklamání, kříže. Všechna domnělá povýšenost jeho tu nic nepomáhá. Je všecek nespokojen, rozerván, ano blízek zoufalství. To vám, m. př., dokazují též četné sebevraždy mezi mládeží, jakož i trpké slzy zklamaných rodičů. Kolik rodičů by vám mohlo vypravovat, co se stalo s jejich synem nebo dcerou, když ztratili víru! Kolik hanby a jiného neštěstí způsobili sobě i jim! Jak trnuli nad rozervaností a zpustlostí jejich, obávající se toho nejhoršího! Ach, m. dr., kdyby nebylo jiného, již pro tyto děsné následky, které plodí nevěra, je tisíckrát lepší víra pokorná než předstíraná povýšenost moderní mládeže.

Než mládež je příliš *povrchní*. Tak často se dá klamati zevnějškem. Uslyší-li někoho, kdo má lepší kabát, jak se posmívá víře a jak si zdánlivě libuje v nerušeném blahu, již myslí, že víry také nepotřebuje, že je zastaralou a zbytečnou. Takové nezkušenice s Rousseauem upozorňují, že štěstí nemá návestních tabulek, jimiž by oznamovalo, kde bydlí. Mnohý člověk, zámožný, ale nevěřící, kterého máme snad dle zevnějšku za šťastného, je na tom stokrát hůř než příštípkář ve své komůrce, kterého politujeme, ale který věří. Proto, m. ml., chceš-li unést břímě skutečného života a být šťastnou, važ si víry! A slyš, jak volá příbuzná Bohorodičky, Alžběta, při její návštěvě: »Blahoslavená, kteráś uvěřila.« Mládeží, tak budeš sobě samé blahořečiti, přidržíš-li se podle příkladu Matky Páně pevně sv. víry.

2. nebezpečí: *špatná četba*. Právem se říká: Pověz mi, s kým chodíš, a povím tobě, jaký jsi. A podobně lze říci: Pověz mi, co čteš, a povím tobě, jaký jsi. Dobrá četba vzdělává, zušlechťuje, špatná pohoršuje, kazí. Co však čítá dnes mládež? Jsou to spisy vzdělávající, ušlechtilé? Ach ne, ponejvíce bezcenné, pohoršlivé, znemravňující. S počátku se mladý čtenář při tom zardí, hlava se mu točí, srdce prudce buší, všecek se chvěje. Nepřestane-li však takový brak číst, znenáhla si i na takovou četbu navykne, takže ho četba vážná, neřku-li náboženská, naprosto netěší. A ovoce toho: v hlavě se mu usadí jen myšlenky špatné, v srdci žádosti ohavné, a čím srdce oplývá, tím ústa přetékají. A ani skutky nemravné nedají na sebe dlouho čekat. Není tedy špatná četba nebezpečí vážné?

Covábí k četbě špatné? Lahodná forma, pikantní (půvabné) ilustrace a hlavně, co tolik lahodí zlé náklonnosti, milostné a nedovolené pletky. Dokud žijeme na tomto světě, vždy nás vábiti bude zapověděné. To bylo již v ráji. Na to hřeší všichni, kteří se neštití ani s hříchem vésti obchod. Špatná četba je jedem pro duši; s jedem dlužno zacházeti vždy opatrně. Knihy špatné čísti bez důležité příčiny a bez příslušné ostražitosti snadno bývá smrtelný hřích.

Časem se vyskytne tu a tam tyfus. Jakmile se zjistí, hned nemocného odloučí od ostatních, aby se nenakazili. Špatná četba je nákaza a zkáza pro duše. A přece se proti této nákaze tak málo dělá. Proto se jí nemusíš, m. ml., sama chrániti, sic jinak se nakazíš a kvítek nevinnosti tvé brzy uvadne.

Básník Dante ve svém veledíle prochází peklem. Mezi nešťastné oběti propasti pekelné klade též princeznu italskou, Františku z Rimini. Člověk se podiví, čím to jest, když právě otec kněžnin byl zvláštním příznivcem básníkovým. Která byla tedy příčina? Jednoho dne kněžna se svým svobodným svakem čtla ošklivý román. Poněvadž ho včas neodložila, přišlo pokušení, kterého nepřemohla a zhřešila proti věrnosti manželské. Ale nešťastnou náhodou právě hřešící při-

stihl ji manžel a hněvem rozlícen, na místě ji probodl, nedopřál jí ani času k pokání. Z toho Dante usoudil, že údělem jejím je peklo. Kolik takových hříchů zavinila četba špatná, kolik obětí uvrhla již do pekla! Než, rcete mi, m. př., bude mariánský ctitel číst takové knihy? Připustí to jeho dětinná úcta k P. Marii? Dítě, má-li něco nedovoleného v rukou, pečlivě to skrývá před matkou; nechce jí zarmoutit. Nuže, před naší nebeskou Matkou, která v Bohu vše vidí, neměli bychom se z hloubi duše zastydět vzít špatnou knihu do ruky? Co jsme řekli o špatné četbě, ještě více platí o špatném kině a divadle.

3. nebezpečí je *špatná společnost*. Máte-li se chránit špatné četby, oč více ještě špatné společnosti! Ve společnosti se téměř dramaticky uvádí, co obsahuje nemá literatura. Proto také nákaza je daleko lehčí. Často není třeba velké společnosti, stačí jediná špatná osoba, která druhého pohorší a pokazí. Důvěrné přátelství s osobou zviklanou ve víře nebo v mravnosti má vždy velmi zlý vliv na srdce nezkažené. Někdo od té doby, co seznámil se s nevěrcem, je jako vyměněný. Zlé nás nikdy k dobrému nepovzbudí, ale pohorší. Měj se tedy, m. ml., na pozor! Jsi-li opodál domu otcovského, najmi si dobrý byt! Pracuješ-li v továrně nebo v závodě, chraň se před těmi, kteří mluví nestoudně, a nedopusť, aby se k tobě záludně přiblížili. Ó, mládeži, jak je mně tebe líto, když vidím, jak hyneš jako ubohá holubice ve spárech jestřábích! Kdo za to vše bude jednou zodpovídati? Nejsou tím vinni sami rodičové, kteří nedbají, kam dítě chodí, s kým se stýká, kteří jsou spokojeni, jen když vydělává? Někoho skutečně drží ve špatném místě a ve špatné společnosti jen větší výdělek a větší pohodlí. »Ale co platno člověku, kdyby celý svět získal, ale na duši své škodu vzal!« Než, nestará-li se o vás, ml. př., ani vlastní matka, nezoufejte! Ještě jednu matku máme, která za nás to nejdražší, co měla, obětovala, Pannu Marii; ta vás neskonale miluje. K ní se utíkejte! Každý den před prací a před odchodem z domu se jí dětinně doporučte! Ona vás uchrání!

4. *rostoucí náruživost*. V Písmě sv. čteme: »Smysl a myšlení lidského srdce ke zlému nakloněna jsou od mladosti jejich« (I. Mojž. 8, 21). Ani četba, ani společnost by nám mnoho neublížily, kdybychom nebyli sami k zlému nakloněni. Každý z nás má v sobě schopnosti k dobrému i zlému, na př. schopnost se modliti, ale i schopnost se rouhati. Každý z nás dovede bližnímu něco dát, ale dovede mu také něco vzít (na př. čest) atd. Schopnost ke zlému nazýváme náklonnost k zlému, nebo prostě zlou náklonností. Nejsou všichni stejně nakloněni k zlému. Kdo je více nakloněn k zlému, má zajisté nad sebou pečlivěji bdít.

Již v malém dítěti zlé náklonnosti dřímají a také se jeví. Je pak úkolem výchovy již dítě naučiti je tlumit, dusit, přemáhat. Kdo se tomu nenaučí z mládí, později ztěžá to dokáže. Běda, kdo nedovede přemáhati své zlé náklonnosti a naopak je jimi přemáhán, z toho učiní záhy velkého ohavníka a zločince. Kdo se chce uchrániti nedovoleného, musí si občas odřící i dovolené.

Mladí přátelé, každodenně státi budete na rozcestí: Jedna cesta je touha srdce po zapověděném a vede k hříchu; druhá je touha po Bohu a službě jeho a vede k ctnosti. Pro jednu z nich se musíte každodenně rozhodnouti. Ale jste-li pravými ctiteli Mariánskými, rozhodnete se bez rozpaků pro Boha a službu jeho a půjdete za heslem, podobným heslu vznešené Panny: »Aj, dívka Páně.«

Konečně 5. nebezpečí je *zahálka*.

Se srdcem zahálčivého je tomu tak jako se strojem, jenž nepracuje. Pára je vypuštěna a stroj rezaví. Tak i srdce zahálčivého se chytá rez hříchu. »Zahálka je počátkem všeho zlého.« Krásně praví kniha Přísloví: »Šel jsem přes pole člověka lenivého, a hle! vše bylo porostlé kopřivami a trní přikrývalo svršek jeho a ohrada kamenná byla zbořena. To když jsem viděl, vložil jsem to v srdce své. A příkladem tím naučil jsem se kázní: »Málo, pravím, pospíš, maličko složíš ruce, abys odpočinul.« (24, 30—33.)

Ve sv. evangeliu (Mat. 13, 24—25) Pán Ježíš vypravuje v podobenství o království Božím: »Člověk nasil dobrého semene na poli svém. Když lidé usnuli, přišel nepřítel a nasil koukole.« Lidé tedy spali, ale u zahaleče je tomu jinak: Nespí, ale bdí, co zasívá nepřítel zlá myšlení a zlé žádosti do srdce jeho, a zahaleč se tomu nebrání. Co bude, až símě vzroste, až náklonnosti zlé zmohutní? Kam zahálejšího přivedou? M. př., i tohoto neštěstí je ctitel Bohorodičky uchráněn, neboť její vznešený příklad pracovitosti, hlavně v domácnosti Josefově, a nevšední ochoty přispěti příbuzné své Alžbětě, je ochranným štítem proti zahálce.

Kterak Herakles potřel 9 hlav nebezpečné hydry, zda jedním kyjem nebo více kyji nebo jiným způsobem, nevíme; ale v upřímné a vroucí lásce k bl. Panně Marii máš, m. ml., prostředek vítězně čeliti všem 5 nebezpečím, jež hrozí tvému štěstí a spáse. Když v této neochladneš, pak blaze tobě, nebo jsi pod ochranou té, o níž řekl Bůh již v ráji k pekelnému hadu: »Ona potře hlavu tvou.« (Gen. 3, 15.) Amen.

VIII. Muž.

*»Potom di učedníkovi: »Hle, matka tvá!«
A od té hodiny přijal ji učedník k sobě.«*

Jan 19, 27.

Od té doby, co bl. Panna o sobě předpověděla: »Aj, od této chvíle blahoslavenou mne nazývati budou všechna pokolení,« (Luk. 1, 48) všechny věky mají účast na oslavě její, účastníci ve službě její jsou obého pohlaví a každého stáří. Ani muži nescházejí, a proto ani při průvodu našem, při pobožnosti naší nesmějí chyběti. Dnes tedy k mužům.

I. Sotvaže zazářila výsost a vznešenost P. Marie, je to muž, jenž vzplane k ní úctou a láskou — sv. Jo-

sef. Neznaje s počátku velikého tajemství, jež se s ní událo, neodvažuje se jí hlavně — zdá se — z úcty ani ptáti na vysvětlení. Neví si tedy rady a chce ji tajně propustiti, aby chránil čest její. Než nebe ho záhy poučuje: »Josefe, synu Davidův« — praví k němu zjevivší se anděl — »neboj se přijmouti Marii, manželku svou: neboť co v ní jest zplozeno, z Ducha svatého jest.« (Mat. 1, 20.) Kdo si dovede představití úctu a vážnost, již od této chvíle byl Josef naplněn?

Než i jiní muži, poznavše její důstojnost, stali se jejími ctiteli. Z úcty sv. apoštolové zvou ji, jak lze zbožně věřiti, po nanebevstoupení Páně do středu svého, aby jim spolu vyprošovala Ducha sv. V ní mají od doby té svou vzácnou rádkyni a těšitelku. Když pak umírá a Syn její volá ji do slávy své, všichni sv. apoštolové — jak vypravuje sv. Jan Dam. — vracejí se z působiště svého, aby ji ještě naposledy shlédli a jí osvědčili úctu a lásku svou.

A nyní čítejte nadšené její oslavovatele v řadách mužských! Není jediného sv. Otce a spisovatele církevního, jenž by jí nevelebil. Mezi nimi se jak orel mezi ptáctvem vyjímá sv. Bernard se svou překrásnou homilií (výkladem) na zprávu evangelia: »Poslán jest anděl Gabriel od Boha... k Panně atd.« a se svým stálým refrainem: »Respice stellam, voca Mariam«, pohled' na hvězdu, vzývej Marii! Není jediného světce, jenž by jí nebyl z celého srdce oddán, takže lze tvrditi: Není svatým, kdo nectí bl. Panny. Proto i sv. Cyril a Metoděj, naši věrozvěstové, jako naše předky hleděli nadchnouti pro Krista, tak usilovali získati srdce jejich i pro jeho sv. Matku, nebo dle podání obraz její stále s sebou měli a první svatyni ve vlasti naší na počest její na Velehradě zbudovali. Podobně i kněžic náš, sv. Václav, podle legendy, ustavičně nosil obraz její na hrudi své. Z křesťanské Evropy šíří se úcta P. Marie i do zámořských zemí. A je to muž jména slavného, Kolumbus, jenž se plaví do nového světa na lodi, kterou pojmenoval »Sv. Maria«. A když Evropu ohrožuje turecký půlměsíc, je to zbožný a statečný král Sobieský, jenž spěchá na pomoc ohrožené

Vidni, maje za heslo: »Maria pomůže.« A všeobecné sněmy církevní, jmenovitě efeský a tridentský, jež hájí důstojnosti a svatosti její, co jsou jiného, než shromáždění mužů osvícených a vznešených? Víme, že ve věku XVI. povstali kacíři (reformátoři), kteří celé země odcizili církvi Kristově a v nevážnost uvedli úctu mariánskou, ale v náhradu se tvoří nové řády a kongregace, které s chloubou nesou jméno naší Velké Paní, a povstávají družiny mužů nadšených, kteří za přední úkol si stanoví šíření úctu mariánskou. Co mariánský sodál, to mariánský rytíř, jenž je pyšným na to, že smí prsa svá zdobiti odznakem s obrazem a jménem své nebeské matky a královny. Než družinám mariánským věnovati chceme zvláštní večer. To, co jsme dosud uvedli, doufáme, m. m., že stačí, aby rozšířilo srdce vaše pro úctu Bohorodičky a naplnilo vás upřímnou radostí z oslavy její i mezi muži.

II. Jaké muže chce bl. P. Maria?

To ukážeme na vzácném muži, kterého zná dobře každý z vás, na sv. Janu, miláčku Páně.

1. jeho krásný rys je *panickost*. Sv. Jan byl panícem tělem i srdcem. Za to byl jistě i miláčkem P. Marie, panny nejčistší. Čistota je dvojí: a) čistota, jež sluší stavu manželskému a b) čistota, jež zdobí stav svobodný. Čistota manželská není nic jiného než věrnost, pro niž manžel s nikým jiným se nesdílí ani srdcem, ani myšlenkou, než se svou manželkou, a pro niž se neopovází ani s manželkou svou zneužití svého manželského práva. Čistota panická má úkoly a cíle daleko vyšší: zřikáť se vůbec všech smyslných rozkoší a požitků a ani v myšlenkách jich nepřipustí. Ta činí z lidí anděly. Andělé nemají těla a jsou tedy čisti duchem, kdežto panici i podle těla i podle ducha jsou čisti; jsou, jako by těla neměli. K této čistotě zavázání jsou všichni, dokud jsou stavu svobodného, ať jsou Bohu zasvěceni (řeholníci a kněží), ať nejsou (lidé světští).

Ovšem zachovati čistotu panickou dokáže jen ten, kdo je smýšlení vznešeného a pln Boha, jenž ji žádá. Proto marně bychom ji hledali u těch, kdo jsou smý-

šlení nízkého, čistě pozemského, neřku-li u těch, kteří nevěří v Boha. Právě nedostatek smyslu pro čistotu bývá tak často příčinou nevěry a naopak. O francouzském básníku Chateaubriandovi se vypravuje, že jednou byl přítomen shromáždění učenců. Když jeden z nich jal se hájiti víry, dali se ostatní do jízlivého smíchu. I vystoupil Chateaubriand a pravil: »Pánové, i vy byste měli odvahu víry hájiti, kdybyste měli odvahu čistě žiti.« Víra a čistota patří k sobě. Čistým zůstatí za všech okolností života je těžké, ano bez milosti Boží nemožné. Ale kdo ctí vroucně P. Marii, dokáže to. Blah. Panna vyprosí jistě upřímnému ctiteli svému milost, aby zvítězil nad všelikými pokušeními a nástrahami. Za to ručí mateřská láska její.

2. rys povahy Janovy je *statečnost*. Je pravda, na chvíli statečnost Janova selhala. Když Kristus Pán poslední večer před utrpením svým předpověděl apoštolům, že noci následující se všichni nad ním pohorší, holedbali se všichni, že jsou odhodláni s ním i trpěti, ba zemříti. Než jakmile byl Pán jat a veden jako zločinec před veleradu, opustila je statečnost jejich nadobro, ani Jana nevyjímajíc. Ale týž za krátko se vzpamatoval a svojí krátkou zbabělost skvěle odčinil. Když byl Mistr jeho v ponížení největším a když mezi lotry vráđen byl ukřižován, Jan je přítomen a zůstává u Pána ukřižovaného až do posledního dechu jeho, ba se účastní i jeho tichého pohřbu.

Snad řekne někdo: »Však kdyby byl zůstal v takové strašné chvíli i v domku svém, mohl srdcem celým lnouti k Mistru svému a kvíleti a naříkati nad jeho děsným údělem, vždyť Pán přece viděl do srdce jeho.« Ne, m. dr., Jan není z těch, kteří v skrytu a za kamny vyznávají Krista, na veřejnost však se staví, jako by vyznavači jeho a katolíky nebyli. Ale sv. Jan náleží k těm, kteří dobře vědí, co to znamená: »Kdo mne vyzná před lidmi, vyznám i já ho před Otcem svým nebeským, a kdo mne zapře před lidmi, zapru i já ho před Otcem svým nebeským«; a proto v hodinu potupy nejhroznější stojí pod křížem a druží se důstojně k P. Marii, bolestné matce jeho.

M. dr., čeho víc potřebujeme dnes, než mužů statečných? Není i dnes Kristus Pán nenáviděn, snižován, tupen a ve své církvi pronásledován? Jsou snad jeho vyznavači a obhájci u tohoto světa oblíbeni? Ach, někdy vskutku patří k tomu právě hrdinství se osvědčiti věrným vyznavačem Kristovým, věrným katolíkem. Než katolíku uvědomělému je Kristus nekonečně víc než celý svět: ví, co Spasiteli svému děkuje, a proto náležitě k těm, kteří v potupě největší věrně stáli při Kristu tam na Kalvarii, t. j. družiti se k P. Marii a sv. Janu je pro něho cti největší.

3. vlastnost sv. učedníka Páně je *vytrvalost*.

Od té chvíle, co se vrátil Jan ke kříži, ani na okamžik se Mistru svému neodcizil. Po seslání Ducha sv. apoštoloval slovem a hlavně perem. Svým evangeliem, které napsal, hlásá až dosud božství Kristovo. Za pronásledování (cís. Domitiana) byl poslán do vyhnanství, i do vařícího oleje vržen, ale vše marno: Kristu zůstal věrným. Vytrval! —

M. muži, jen vytrvalost zajistí nám korunu nehybnoucí. »Kdo vytrvá až do konce, ten spasen bude.« Byli mužové, kteří se možná dlouho drželi Boha, se modlili, do kostela chodili, k stolu Páně přistupovali, snad i ve zbožném spolku byli, ale pojednou se svým sv. povinností odcizili, buď zmámeni prospěchy časnými, buď stržení náruživostí zlou, již se oddali, vzavše si za záminku, že jiní jsou také takoví, ne-li horší. Ach, nešťastní! Jak jinak byl by se utvářil život jejich, kdyby byli zůstali pevní a vytrvalí! Jaká krásná kynula jim budoucnost! Ale nestálostí svou zmařili všechny slibné naděje a připravili sobě a domácím svým mnoho zklamání, hanby, bídy a neštěstí! A co nejhoršího: jak ohrozili svou věčnost! »Kdo vytrvá až do konce, spasen bude.« Kdo tedy nevytrvá, — nebude spasen. To, myslím, jsou, m. m., pohnutky dostatečné, abyste vytrvali v lásce a službě Kristově až do posledního dechu.

Konečně 4. rys Janův jest, řekl bych, zcela přirozeně »mariánský«: *dětinná láska k Matce Boží*. Než Kristus Pán dokonal na kříži, svěřil Matku svou mi-

láčku svému Janovi, řka: »Hle, matka tvá!« A sv. Jan píše sám o sobě tak skromně: »A od té chvíle přijal ji učedník ten k sobě.« Uvedl ji tedy po pohřbu Páně do příbytku svého, kde ji ve chvílích tak trpkých zahrnoval svou synovskou úctou a láskou, kde s ní se navzájem těšil v zármutku přehlubokém.

»Přijal ji k sobě.« M. dr., není to pro vás dojemný příklad úcty a lásky k Bohorodičce? Nechcete se jí od sv. Jana učit? Nuže, i vy, m. m., přijměte Matku Boží k sobě: přijměte ji jako oddané dítky její do srdce svého, t. j. milujte ji vroucně jako Matku svou! Přijměte ji do příbytku svého, t. j. ať se úcta k ní jeví ve vaší celé domácnosti, ať den jak den je od vás pozdravena, prošena a velebena! Přijměte ji do bytu svého: její krásný obraz chovejte na místě čestném! Všecko, cokoli by ji mohlo urazit, ať v řečech, ať v chování i myšlení, budiž oddáleno od prahů vašich!

Takovými-li se, dr. m., osvědčíte podle krásného vzoru sv. Jana: budete-li čisti podle stavu svého, statečnými i vytrvalými ve vyznávání sv. víry a budete-li línout láskou synovskou k nebeské Matce své, dostane se vám jistě toho neskonaleho a přání nejhodnějšího štěstí: Matka Boží vás i vaše drahé přijme k sobě, do slávy své. Amen.

IX. Vojín.

»Nebývá věnčen, nezápasil-li náležitě.«

II. Tim. 2, 5.

K průvodu mariánskému nestydí se namnoze přidružit ani vojín ve vojenském úboru. Proto i na ně chceme míti ohled při svých přednáškách.

M. v., náš nepřítel vypověděl válku, ne na dálném východě ani na horkém jihu, ale v naší vlastní zemi,

v zemi našeho srdce. Všichni sice musíme do tohoto boje, nejen muži, nýbrž i ženy a děti; ale hlavně vám, m. v., jest se potýkati s nepřítelem, poněvadž na vás, mladistvé junáky, zpravidla nejprudčeji doráží. Při tom neohrožuje tak hrdel a statků pozemských, jako duše naše nesmrtelné a statky věčné. Podlehnouti jemu znamená vrženu býti do věčného otroctví a zakoušeti muky bez konce. Než neklesejte na mysl! Nad námi vlaje vítězný prapor. To je odznak té, která potřela našeho úhlavního nepřítele a vede nás k vítězství.

Proto

»pevným krokem, muži-bratři, kráčejte za praporem, Maria s něj na vás patří, vznášejíc se nad sborem. Česká čela — zbožná čela: Marii vždy uctít chtěla; zbožnost známkou Čecha jest: Matce Boží sláva, čest!«

1. Maria vás vede k *udatnosti*. Bez udatnosti není vojn pravým vojínem. Pohleďte na náš mariánský *prapor*! Vizte jeho obraz: hle, jak vznešená Panna pevnou nohou potírá hlavu pekelného hada! Jí se netkl, ji neuštkl jedem hříchu ani dědičného ani osobního. Ona je bez hříchu prvotního počatá a ani stín osobního na ni nepadl. Panny Marie se tedy přidržte a pekelný had vás nedostane! Když zbožný generál Tilly, známý z 30tileté války, stál před nepřítelem (Švédy) u Wimpfenu, pojednou pustil se v boj s hěslem: Maria pomůže, — a hle! za dvě hodiny bitva rozhodnuta, nepřítel poražen. M. v., kdo ve svém boji proti hříchu a peklu, kdo v náporu proti zlým pokušením vroucně vzývá P. Marii, ještě dříve zvítězí.

Náš mariánský prapor má však na druhé straně také obraz: pevnou vysokou věž, v níž visí spousta bitevních štítů. Je to obraz *věže Davidovy*, symbolu (znaku) Bohorodičky. Když totiž král David vypudil Jebusitské z Jerusalema, zvolil za sídlo své hrad na Sionu, který k ochraně města opevnil a bohatě okrášlil. O věži jeho píše Šalamoun, že na tisíc štítů visí na zdech jejích a že skrývá všelike odění mužů statečných. (Sr. Cant. 4, 6.)

I za středověku bylo zvykem válečné náčiní, jako štíty, luky, kopí a j. rozvěsiti po stěnách věží. Takovou věží ve smyslu duchovním jest Maria. Ona chová spoustu prostředků obranných a vítězných v každém boji, v každém nebezpečí. Ale ptáte se: »Jak je obdržíme? Co je klíčem k této věži?« M. dr., pokorná prosba, vroucí modlitba k vaší vůdkyni. Modliti se k ní, volati k ní můžete vždy a všude, kdekoli vás pekelný had napadne! Nuže, číňte tak! Panna Maria skytne vám štít pevné víry, přilbu hojné spásy a meč statečného ducha — a zvítězíte!

2. Než i *stuh*y našeho praporu mariánského nejsou bez významu. Jsou tři.

A. První je z téže látky jako celý prapor, z vlny bílých, neposkvrněných beránek a nese nápis: »Synu můj, *buď čist!*«

Vojín, má-li býti zdatným, musí býti schopným k bojování. Proto každého k vojsku nepřijmou. Mladý muž musí míti: a) určitou míru; nesmí býti příliš malý, zakrnělý. I bojovník pro spásu duše nesmí býti malým, t. j. malicherným, titěrným, ale musí míti na zřeteli cíle velké; b) musí míti plíce zdravé a svaly silné: ve smyslu duchovním to znamená zdravé zásady a silnou, pevnou vůli; c) musí míti srdce zdravé čili nesmí míti srdeční vady, sic je ve stálém nebezpečí raněnu býti mrtvicí. Ve smyslu duchovním to značí: M. v., ty musíš míti bezvadné, čisté srdce. Kde není čistoty srdce, tam je boj s nepřítelem již napolo prohrán: neboť ubohý bojovník úpí v děsném otroctví, v otroctví své nízké vášně; a s okovy se vůbec těžko bojuje. V těchto okovech tak snadno přijde nazmar i poslední síla: víra. Bez víry však je každý zaprodancem hříchu a pekla.

Proto, m. v., *buď čist!* P. Maria, věž Davidova, chová s dostatek výborných zbraní. Vzývej ji každý den, hlavně však v pokušení! Ona ti vyžádá sílu, abys nepodleh.

B. Druhá stuha je barvy blankytné a má nápis ze trpytivých písmen: Synu můj, *buď poslušen!*

Každý bojovník, má-li s úspěchem bojovat, musí poslouchat vůdce svého. Běda vojsku, v němž není dobré kázně. Tam i nejlepší zbraně málo pomohou. Pohleď jen, m. v., na obraz praporu našeho, jak Matka Boží potírá hlavu hada pekelného a uvaž, proč ho vždy a stále potírala? Protože poslouchala: vždy dbala vůle Boží, jí se vždy podrobila. Nuže, chceš-li i ty zvítězit, poslouchej svého nejvyššího vůdce, Ježíše Krista, poslouchej církve jeho, poslouchej všech, jichž poslouchati máš. Ovšem, kdo chce poslouchat, musí se pokořit. To je podmínka nezbytná i pro tebe. Je-li ti však pokora těžkou, vzpomeň si zas na vůdkyni svou, na její heslo životní: »Aj, já dívka Páně« a učiň je heslem svým: »Aj, já služebník Páně!« Služebníkovi však sluší pána uposlechnouti, a služebník dobrý uposlechně rád.

C. Konečně na třetí stuze stojí zlatým písmem: *Zůstaň věren až do smrti!* Bez věrnosti je voják ztracen. Byť by sebe lépe a sebe déle statečně bojoval, opustí-li na konec přece prapor svůj, je zběhem, zrádce, a jako s takovým bude s ním naloženo. Ovšem věrností je povinen každý, ale voják dvojnásob, poněvadž nejde jen o něho, jde i o jiné, jde o vlast, jíž má hájiti. Zběhne-li tedy, poškozují tím i vlast svou. To platí i o našem boji duchovním. Kdo není věren P. Marii, nebude věren ani Kristu a bude na škodu i jeho království, jeho církvi. Kdo však věrně stojí při Bohorodičce, i jejímu božskému Synu věrnost zachová. Proto se za nic na světě nespouštějte praporu mariánského! Když se Řekové bránili proti Peršanům v námořní bitvě u Marathonu, jeden z Athénských jednou rukou bojoval a druhou držel loď, aby ji nepřítel nedostal. Když mu však tuto ufali, uchopil loď rukou, která mu zbyla. A když i tuto ztratil, chopil se lodi zuby svými. A smrtelně zraněn již umíral, co ještě měl zuby zařaty do lodi. Taková statečnost a věrnost sluší bojovníku pod praporem mariánským, a to tím více, poněvadž prapor náš je vítězný. Prapory s orlicemi římskými vlály od Baltu až k Eufratu, ale na konec byly strženy, poněvadž se říše římská rozpadla.

A vítězné prapory Napoleonovy, nesené celou Evropou, zavlály ve Vídni, Berlíně i Moskvě, ale netrvalo dlouho, a zmizely: sláva Napoleonova uhasla. Mariánský prapor však vlaje a vláti bude až na konec věků! Neboť sláva Bohorodičky neuhasne: »Blahoslavenou mne nazývati budou všechna pokolení.« Proto blaze tomu, kdo se praporu tomuto nikdy nezpronevěří. — Amen.

X. Žena-matka.

*»Zdatnou ženu kdo nalezne?
Nad skvosty z daleka cenu má.«
Přisl. 31, 10.*

Největší účast při společné pouti mívají zpravidla ženy. Víme ze zkušenosti, jak často se opakuje jejich číselný poměr k mužům pod křížem na Kalvarii, kde z přátel Kristových kromě Matky Boží byl jeden muž a tři paní. Slušno tudíž a spravedlivě věnovatí paním alespoň jeden večer. Učiňme tak dnes!

Sesazený král polský Lesčinski žil ve vyhnanství v Elsasku. Jednoho dne rychle vstoupí do pokoje, kde byla manželka jeho s dcerou, a zvolá: »Vrhňte se na kolena a děkujte Bohu, nebo přináším vám zprávu radostnou.« »Stanete se snad zase králem polským?« táže se chtivě zbožná princezna. »Ó ne, milé dítě,« dí rozradostněný otec, ale ty se staneš francouzskou královnou: vyvolena jsi za nevěstu mladistvého krále Ludvíka XV.« Jaké překvapení, jaká radost pro tak trpce zkoušenou rodinu! Milé paní, i vám se dostalo od Prozřetelnosti Boží krásného vyznamenání; trojí korunu vsadil Bůh na hlavu vaši:

1. korunu jako manželkám, 2. jako paním a 3. jako matkám.

1. První koruna náleží vám jako *manželkám*. Jak důležitě je toto vaše povolání! Jestliže kdo byl po boku své družky šťasten, byl to sv. Josef, snoubenec

P. Marie. Kolik získal skrze ni pro svou duši, pro své zdokonalení! Když mu při této příležitosti blahopřeji, musím blahopřát i všem přítomným manželům, kteří našli ve vás družky alespoň poněkud podobné bl. Panně Marii.

Čím je pro muže dobrá žena? Co by bylo s mnohým mužem, kdyby mu nebe nebylo uštědřilo hodnou, zbožnou ženu? Žena hodná, celým srdcem muži svému oddaná, zušlechtí manžela svého. Smyslem svým pro čistotu a pořádek, trpělivostí svou s chybami jeho, dobrotou svou přes všechny učiněné křivdy, svou láskou nezištnou a svou věrností nezlomnou vítězí jako mocnými zbraněmi nad nepěknými zvyky a náklonnostmi chotě svého, takže jest mu doznati: Tohle už nesmím ženě své učiniti, tímhle už jí nesmím trápit. Kolik jest takových mužů, kteří mohli by o své manželce do své závěti napsati jako jeden vysoký důstojník (gen. Huyn): »Své milé manželce děkuji za nevýslovnou lásku, kterou mně věnovala, za trpělivost, již měla s chybami mými. I prosím ji za odpuštění, když jsem jí mnohé hoře způsobil. Duch můj bude s ní nerozlučně spojen.«

Dobrá žena je největší útěchou pro muže svého. Je sice podřízena muži svému, ale posvátná je služba její. Když trudný denní boj mužův o chléb vezdejší ustal, nastává dílo ženy: Zaplašit hledí všecken trud jeho, setřít mu poslední pot a vyrovnat každou vrásku. Jaká služba, jaké povolání!

Zbožná žena — ovšem s pomocí Boží — často obrátí anebo alespoň v největším nebezpečí zachrání manžela. Kdyby jí nebylo, mnohý muž, který snad podnes je nevěrcem nebo vlašným katolíkem, bídne by skončil, poněvadž by nebylo, kdo by se ho ujal, kdo by se za něho modlil, kdo by mu řekl slovo přátelské, kdo by zkrátka byl pamětliv jeho nesmrtelné duše. Štěstí, že má manželku, která ho chová jako oko v hlavě: Není jediného přání jeho, jehož by mu pokud možná nesplnila. Kdo by se tedy divil, že si úplně získá srdce jeho? Pak ovšem, když v rozhodný okamžik k muži na lůžku smrtelném přistoupí a řekne:

»Drahý manžele, splň mi jediné přání! Jak sám víš, sama málo přání jsem měla a všechna přání tvá jsem, jak mohla, vyplnila, nuže, to jediné mi vyplň: Smíř se s Bohem!« — Muž hluboce dojat nemůže odporovat, — a je zachráněn. Řcete mi, nezaslouží si hodná, zbožná žena krásné koruny? Ó, drazí muži, jak jste šťastni, máte-li dobrou ženu!

2. Druhá koruna zdobí ženu jako *paní v domácnosti a veřejnosti*.

Čím je manželka ve svém domácím útulku? Ona je jako Matka Boží v Nazaretě. Čím je mezi sousedy a přáteli? Ona je jako P. Maria v Káně Galilejské. A čím je ve veřejnosti? Jako Matka Boží v kruhu apoštolů.

Někteří mají za to, že P. Maria po návratu z Egypta do Nazareta měla služebnou a sv. Josef pomocníka. Je-li tomu tak, tážeme se: Jak se k nim chovala? Jistě nesplácela služby jejich jen chladnou mincí, nýbrž také láskou. Jestliže kde, tedy jistě v domku nazaretském se necítila služebná cizí, ale zakoušela lásky hřejivé jak Panny Marie, tak sv. Josefa.

V tom vám, m. paní, budiž Bohorodička příkladem. Proto odstraňte z domácností svých chlad a bezohlednost k služebným a podřízeným svým, která o nic jiného nedbá, než aby práce přikázaná byla vykonána, ostatně ať si služebná nebo pomocník dělá co chce, chodí kam chce a se baví jak chce. To není křesťanská láska! To je hřích. »Nestará-li se kdo o svoje a zvláště o domácí své, zapřel víru a jest horší než nevěřící.« (1. Tím. 5, 8.)

Bezohlednost a sobectví za našich dnů je tak hrozné, že křesť. paní uzavírají nejen dveře své, ale i srdce svá před vlastními příbuznými, bratřími a sestrami, jsou-li v bídě a nouzi, takže jim nejen ničím nepřispějí, ale ani jedinkého slova útěchy pro ně nemají. — Pohleďte do Kány Galilejské a vizte Matku Páně, jak se z upřímného soucitu ujímá chudých svatebčanů v jejich nemilé nouzi. Co myslíte, nezískala si P. Maria touto milou pozorností rázem srdce všech? Učte se z toho míti oko i srdce otevřené pro potřeby

a bídy svého bližního tím více, čím je vám bližším, a pomozte mu! To nás sblíží a přátelí.

Matka Boží hledí pomáhati všude, kde může. Když vykonala svůj úkol mateřský vůči svému božskému Synu, svěřilo jí nebe nový mateřský úkol, t. j., aby byla matkou všech vykoupených bratrů a sester Kristových. Proto po nanebevstoupení Páně vidíme ji v kruhu apoštolů jako spoluprosebkyni o dary Ducha sv. a jako rádkyni jejich. Jinak dlí v ústraní v domečku svém a její tichý apoštolát je modlitba a odříkání.

M. p., dnes ma žena jiný význam ve světě než měla v dobách minulých. Dnes je rovnoprávnou občankou s mužem, dnes i žena zasahuje do řízení států a řídí, dnes i žena je povolána hájit před veřejností pravdy a práva a odrážet útoky lži a bezpráví. Ovšem k tomu se každá žena nehodí. K tomu je nevyhnutelně potřebí vzdělání. A bylo by si přátí, abychom měli ženy skutečně vzdělané hlavně v oboru náboženském, neboť jen takové jsou s to hájiti sv. pravdy. K tomu pak je třeba, aby žena četla spisy dobré a aby byla pravidelně přítomna hlásání slova Božího.

Než hlavním jejím úkolem, je-li manželkou a matkou, zůstane, obstarati domácnost a uspokojiti kruh rodinný. Když této povinnosti dostála, ať jde do schůze, do shromáždění. Doma však může také tiše, nenápadně apoštolovat, jako na př. jedna paní, která pravila k svému chotí, když se chystal jít do hostince, kde se sešla zábavní společnost pověstí pochybné: »Drahoušku, dnes tam nechoď, vždyť jsi katolík.« Nebo jako jiná paní, která o volbách domlouvala chotí svému, jemuž se nechtělo jít k volbě: »Jen jdi, mužíčku, volit a vol jako křesťan! Snad nebudeme jako občané, kteří si dají střílet do vlastních domů?« I taková moudrá a vzorná žena, myslím, zaslouží si právem koruny.

3. Třetí koruna je nejkrásnější, ale též nejtěžší, onať nejvíc vrásků v čelo vaše vtiskuje, totiž koruna *důstojnosti mateřské*. Kéž byste jen byly podle vzoru

matky nejvznešenější, podle Matky Boží! Ó, jakou matkou byla P. Maria! Dovedl to někdo vyličiti?

A. To byla *zbožná* matka. Zbožnost zdobila srdce její již od malička. Už jako dítě odchází v ústraní a ve stínu chrámu jerusalemského se oddává životu modlitby a odříkání, otvírajíc tak řadu duší Bohu zasvěcených. Proto křesťanský duch nepředstavoval si ji v posvátný okamžik, kdy k ní anděl přišel, jinak, než pohříženou v Boha, v modlitbu.

Jako matka plnila věrně předpisy zákona Mojžíšova. Čtyřicátého dne po zrození božského dítěte je ve chrámě, aby se podrobila zákonu o očišťování, ač k tomu nebyla povinna. A brzy potom čteme zprávu o její pouti s 12letým Ježíšem a Josefem na slavnost velikonoční, k níž byli povinni jen muži. Tedy, m. p., nezapomeňte, láska k modlitbě a horlivé plnění sv. přikázání jsou známky pravé zbožnosti.

B. Maria byla *pečlivá* matka.

a) Matka pečlivá modlí se za své dítě. Ač Rodička Boží se nemodlila za své dítě s úmyslem, s jakým obyčejná matka se modlivá, aby se totiž dítě nepokazilo a tomu pod., poněvadž Božské dítě její již od prvo počátku bylo co nejvíc utvrzeno v ctnosti a svatosti, přece prosila Otce nebeského, aby na př. bolesti a kříže, jež vtělený Syn jeho na se vzal, nebyly tak kruté. — Jaká útěcha pro dítě malé i velké, když ví, že se matka zaň modlí!

b) Pečlivá matka dává pozor na dítě své, nejen aby se nezranilo na těle, ale hlavně, aby neutrpělo škody na duši. Přihlíží tudíž pilně, kam a s kým chodí, co čte a co dělá. Krásný příklad mateřské péče vidíme na Bohorodičce, když hledá svého ztraceného syna při pouti jerusalemské a neustává, až ho nalezne.

c) Na matce starostlivé jest, aby pracovala pro dítě své. S jakou radostí konala P. Maria všechny služby svému synáčkovi! Jakou slastí bylo pro ni, když obstarati mohla všechny potřeby jeho, ať se šatu nebo pokrmu týkaly. Je-li tato péče každé matce vro-

zena, oč ideálnější a důležitější je péče matčina, aby duše dítěte jejího oděna byla předrahým rouchem milosti posvěcující a aby v duchovním smyslu netrpělo hladu, proto aby dítě učila a učit dala pravdám zjeveným!

To jsou úkoly křest. výchovy. Ale uvažte: Jak mnohé dítě musí této mateřské péči postrádati, poněvadž matka jeho k vůli živobytí celý den není u dětí. Sotvaže ráno povstane a první posilu dětem připraví, spěchá do továrny, a večer, když se vrátí, vaří zas a pere nebo uklízí. Jen když děti se nepobily a ničeho nerozbily, to stačí. Jsou sice útulky, kde opuštěné děti ten boží den mohou pěkně ztráviti, a díky vřelým, kdo se jim jako druhé matky věnují! Ale jednu stinnou stránku má tato výchova, totiž že se srdce takové matky pro samý shon o věci hmotné málo může věnovati dětem, co se týká potřeb duchovních. Proto volati sluší ku všem, kdo mají vliv na poměry tyto: »Vraťte ženu zase domácnosti, aby se zcela věnovala rodině své!« Matku, jak známo, nenahradí nikdo.

C. Panna Maria byla *trpělivá* matka. Ach, co vytrpěla Bohorodička pro své drahé dítě! Kdyby jesle betlémské, kdyby hvězdy, jež zářily na nebi, když Matka Páně s dítětem svým a sv. Josefem utíkala do Egypta, a především kdyby hora Kalvarie mohly vypravovati, kolik žalu a bolu bylo zakusiti jejímu něžnému srdci, bylo by to smutné vypravování. A přece Rodička Boží ani sebe menší nevole nebo netrpělivosti neprojevila.

Ó, m. p., potřebuje-li matka mnoho ctnosti, potřebuje zvláště, není-liž pravda, mnoho trpělivosti, hlavně s dětmi. Bez trpělivosti nemohla by být ani matkou. Sotvaže robátko přijde na svět, kolik je zakusiti dobré matce! A to je teprve začátek strastí. Nebo často zakouší ještě víc, když dítě dorůstá, neb dokonce když je dospělým. U Matky Boží bolestné však, matko křesťanská, se posílíš a potěšíš!

D. Konečně Bohorodička byla *šťastná* matka. A co ji učinilo tak šťastnou? To bylo její božské dítě.

Ve starém Římě přišla ke Kornelii, matce dvou synů, jménem Gracchů, vznešená Římanka a se tázala: »Ukaž mi své skvosty, o kterých se všude hovořil.« »Počkej,« odpověděla Kornelie, »za chvíli ti je ukáží.« A netrvalo dlouho, přišli ze školy oba její syni. I ukázavši na ně, zvolala: »Hle, to jsou skvosty mé.« Podobně se vyjádřila i matka proslulého básníka německého (Vojtěcha Stiftera), řkouc: »Ach, všechny radosti světa pominou, jen jediná ne: radost matčina z jejích dětí.«

Nebo rcete, m. p., samy: Co je kýženějším pro matku než hodné, zdárné děti, které jsou její radostí a chloubou. Ty jsou jí dražší než velké bohatství nebo čestné tituly. Či zda si samy něčeho jiného přejete než, aby syn, kterého jste vychovaly pro kněžství, dcera, jež zvolila být nevěstou Kristovou, nebo i když volili jiné povolání, byli šťastni a spokojeni a abyste se jednou s nimi shledaly ve slávě věčné? To se ovšem nejkrásnějším způsobem splnilo na P. Ježíši a jeho přesvaté Matce, P. Marii: Ona jest ve věčné slávě nejblíže božskému Synu svému. — Přeshťastná matka!

V Jindřichově Hradci na zámku ukazuje se místo (ve 2. poschodí), kde prý se zjevovala tak zvaná Bílá paní, duch prý to paní Perchty z Rožmberka, této úplně podobná. Někdy za bílého dne pojednou se zjevila v bílém rouše a dlouhém závoji a spěchala rychle chodbami a komnatami. — Milé paní, i před duší vaší se kmitl dnes zjev vzácný bl. P. Marie, přeshťastné matky, přesvaté družky Josefovy a přemilé správkyňe jeho tiché domácnosti. Přejete-li si, aby i vám zkvetlo pravé štěstí, přičiňte se, abyste i vy byly hodnými manželkami, vzornými správkyňami domácnosti své i obhajovatelkami sv. práv, ale zvláště zbožnými, starostlivými a trpělivými matkami, čili abyste čestně a zaslouženě nesly trojí korunu, jež vám přináleží jako ženám, paním a matkám. Amen.

XI. Modlitba.

(V prosebné dny.)*

»Zůstanete-li ve mně a slova má zůstanou-li ve vás: cokoli budete chtít, prostě, a stane se vám.«
Jan 15, 7.

Dosud probírali jsme účastníky našeho Mariánského průvodu a upozorňovali, čeho třeba pro jednotlivé stavy, aby se Královně nebes i země líbily a byly jí ke cti. Jedno však se sluší na všechny účastníky bez rozdílu, totiž aby se modlili. Co by to bylo za poutníky Mariánské, kteří by se nemodlili nebo nezpívali? Jestli nábožný zpěv také povznesením myslí k Bohu čili modlitbou. Hodláme tedy dnešní večer na tuto milou povinnost upozorniti, i když jsme ještě všech účastníků pouti naší neuvedli, poněvadž připadají tak zv. křížové nebo prosebné dny, o kterých církev sv. pořádá prosebné průvody a se modlí za úrodu, Boží požehnání a odvrácení zlého. K těm chceme se v těchto dnech alespoň v duchu připojiti a také práce své na týž úmysl obětovati. Ostatními pak účastníky se budeme obíratí později.

1. naší povinností jest se modliti,

2. potřebí se dobře modliti.

1. a) Modliti se je příkaz samého Spasitele našeho, Ježíše Krista. »Proste a bude vám dáno; hledejte a naleznete; tlucte, a bude vám otevřeno.« (Mat. 7, 7.) A jak se sám celé noci modlí za apoštoly a jak úpěnlivě volá k Otci svému před utrpením svým v zahradě getsemanské!

b) Modlitba jest odkaz naší Královny, P. Marie. »Aj, dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého,« není to krásná modlitba? A jak velebnou a vzletnou modlitbou chvály a díků je její Magnificat: »Velebí duše má Hospodina a zplesal duch můj v Bohu, Spasiteli mém!«

* Lze odložití podle data.

c) Modliti se vybízí nás církev, naše duch. matka, slovem i příkladem. Když nás zve sem do kostela, čeho žádá od nás, než abychom se modlili? Když několikrát za den dává zazníti zvonu z věží a vízek, co jiného chce než, abychom se modlili, ducha svého povznášeli k Bohu?

d) Modlitba je požadavek naší přirozenosti. Nebo kdo je tak závislý na Bohu jako my a kdo toho tolik potřebuje od Boha, tomu velmi třeba se modlit. »Nebo každý, kdo prosí, bere; a kdo hledá, nalézá; a tomu, kdo tluče, bude otevřeno.« (Mat. 7, 8.) Kdo nám dal život a kdo nám ho prodlužuje? Kdybys měl dnes v kapse celý svět, co ti to pomůže, nedočkáš-li se dne zítřejšího? Před Bohem jsme hotovými žebráky; a žebrák, který málo prosí, málo dostane. »Proste, a bude vám dáno.« Šťasten, kdo se rád modlí!

Nemodliti se je něčím nepřirozeným; je popřením naší závislosti na Bohu, je snížením Boha, jest urážkou Boží. Proto také není národa se sebe nižší kulturou, jenž by neměl svých svatyní, svých kněží nebo jejich zástupců, jenž by se nemodlil.

Nenamítejte: »Znám lidi, zvláště velké a vzdělané pány, kteří se nemodlí, a vede se jim dobře!« Předně do srdce jejich nevidíte, a nevidíte-li, že spínají ruce, nemůžete ještě z toho usuzovati, že by se nemodlili. Modlitba je nábožné povznesení *mysli* k Bohu. Za druhé čtete v Písmě sv., že Bůh »slunci svému velí vycházeti na dobré i na zlé, a déšť dává na spravedlivé i na nespravedlivé.« Bůh je jako dobrý otec, který živí a šatí i neposlušné dítě, zvláště má-li mnohé dobré vlastnosti. »Ještě mu to (neposlušnost) trpím,« podotýká, »ale nevím, až mně přejde trpělivost.« Podobně počíná si sám Otec nebeský.

Modliti se neznamená jen prositi o to, čeho potřebujeme pro tělo a pro duši, nýbrž znamená též Boha chváliti, jemu děkovati a za odpuštění hříchů prositi. Každý den, každý dech, každé sousto mne vyzývá: »Děkuj Bohu!« Nebe a země volají ke mně: »Chval Boha!« »Nebesa vypravují slávu Boží a dílo rukou jeho zvěstuje obloha.« (Ž. 18, 1.) Každá chybička má,

každá nedbalost, každý stín na duši mé nutí mne: »Odpros Boha!« Nebudu-li toho dbáti, jsem ještě rozumný člověk, neřku-li pravý křesťan?

Záhodno *pravidelně* se modliti. To nejlépe svědčí duši naší, jako svědčí tělu pravidelně jísti. Kdo zřídka a nepravidelně jí, zeslábne nebo onemocní, kdo se málo modlí, stěží přemůže všechna zlá pokušení, sotva vytrvá v dobrém až do konce.

Proto dík všem, kteří nás vedli záhy k modlitbě, dík dobré matce, která již na klíně nám předříkávala modlitbičku a ručky naše spínala a která snad podnes nás pobádá, abychom se modlili. Ona poznala a ví, co je člověk bez modlitby: pták bez křídel, lodička bez vesel. Blaze každému, kdo se modlí, běda však, kdo se už nemodlí! Ach, kam se řítí! »Jest potřebí vždycky se modliti a neustávati« (Luk. 18, 1), zdůrazňuje sám Kristus Pán.

2. Ale modliti a modliti se jest rozdíl. Chceme-li se s úspěchem modliti, potřebí se dobře modliti. Řeknete: »Co se já jen namodlím, a přece vyslyšen nejsem. V čem to vězí?« Povím vám. Katechismus uvádí celou řadu podmínek, jež dlužno splniti, abychom byli vyslyšeni. Bezpochyby, že je neplníte: nemodlíte se dobře. Kdy to bývá?

a) prosíme-li o to, co není spásy naší prospěšné;

b) neprosíme-li náležitě, t. j. pokorně, důvěrně a vytrvale a

c) nejsme-li sami dobří.

a) Co se týká našich proseb, býváme jako děti. Dítě, co vidí, na př. ve výkladní skříní, ihned chce. Podobně i my, vidíme-li, že bližní má to či ono, kdežto my toho postrádáme, zatoužíme po tom a prosíme Boha, aby nám také udělal tu radost, nestarajíce se, zda to duši naší prospěje či nic. Kdosi svého času velice na mne naléhal, bych se modlil za něho, by vyhrál los. »A co byste s výhrou dělal, vždyť máte, čeho potřebujete?« ptám se. »Zařídil bych si pěkný obchod a na dobré účely bych také přispíval.« »Ale do kostela možná byste už nechodil?« »I chodil.« »Nu, nevím,« — namítám — »nebo sv. apoštol píše:

»Kterí chtějí zbohatnouti, upadají v pokušení a osidlo ďáblov.« (1. k Tim. 6, 9.) A kolik je skutečně takových, kteří dokud byli nemajetní, chodili do kostela, ale jakmile zbohatli, jak by uřel. Proto s tou výhrou bude nejlépe, když to ponecháme Pánu Bohu. »Buď vůle tvá!« Onť ví, co svědčí spásu vaší, a podle toho ať to zařídí.«

»Buď vůle tvá!« S tím bývá velká potíž. Jedna paní měla jediného syna, který na smrt onemocněl. I prosila vroucně Boha za jeho uzdravení. Ale když se modlila Otčenáš, jakmile přišla prosba: Buď vůle tvá, byla velmi rozčilená a volala: »Ne, ne, buď vůle má!« A co se nestalo? Syn se skutečně uzdravil a byl mazlíkem matčiným. Když dělal nezbedu, matka ho nekárala, čímž hoch víc a více pustnul. Když konečně přicházely na něho hrozné žaloby, a už si nevěděla rady, prosila Boha úpěnlivě, aby si ho vzal. A stalo se; nevím však, smím-li říci, že Bůh si ho vzal, poněvadž syn skončil pro vraždu jako zločinec. Tak tomu bývá, neprosíme-li o to, co je pro nás nebo pro jiné spasitelné a nejsme-li oddáni do Bůle Boží.

b) Nebýváme vyslyšení, neprosíme-li náležitě. I po této stránce býváme pravými dětmi. Jak prosí dítě? Když prosí: »Maminko, prosím tě, dej mi to« anebo podobně, nečeká, ale hned nastavuje obě ruce, aby to jižjiž mělo. A když mu toho matka nedá, poněvadž často sama toho nemá, zlobí se a křičí. Takovými nedočkavci býváme i my: Myslíme, že Bůh, sotvaže o něco zaprosíme, už nám to musí dát. Jestliže však nedá, zlobíme se, od modlitby upouštíme, ba i reptáme. Je to způsob modlení Boha důstojný? Za takovou modlitbu očekáváme vyslyšení? Co za to zasloužíme?

c) Překážkou pro úspěch našich modliteb jest jistě naše nehodnost a hříšnost. Nehodnému děcku, i když pěkně prosí, rodičové tak snadno nevyhoví a vyčkávají, až se polepší! Když Pán Ježíš uzdravil v sobotu slepce od narození, farizeové chtěli mermomocí div ten popřítí, řkouce, že P. Ježíš je hříšník, neboť nešetří soboty, divů tedy že činit nemůže. Ale uzdravený slepec stál pevně na svém, že je prorokem, tedy mu-

žem Božím, »protože« — vece — »víme, že hříšníků Bůh neslyší, nýbrž je-li kdo bohabojný a činí vůli jeho, toho slyší.« (Jan 9, 31.) Toto slovo: »hříšníků Bůh neslyší« přimělo mnohé, že chtějíce dosíci vyplnění prosb svých, dříve šli a smířili se s Bohem upřímným pokáním. Tak by se slušelo i na vás, m. kř., abyste si o této májové duch. pouti, kdy jistě velké prosby Bohu a Matce jeho přednášíte, zajistili kýžený úspěch tím, že očistíte srdce svá dobrou zpovědí.

Než zadívejme se již, m. kř., na svůj zářný vzor, na přesvatou Pannu! I ona prosila v Káně Galilejské Syna svého, aby vytrhl chudobné svatebčany z nemilé nouze. Prosila na pohled o věc všední, ale čím se měla stát zázračná odpomoc? Svědectvím božství Kristova. Prosila ovšem prostě jako matka: »Vína nemají«; a i když zdánlivě prosba její byla oslyšena, ani nejmenší nespokojenosti neprojevila, ale s pevnou důvěrou očekávajíc vyslyšení, pravila k služebníkům: »Cokoli vám řekne, učiňte!« Nuže, m. kř., prosme tak, jako Matka Boží a budme čistí a spravedliví; a kdyby bylo třeba i zázraku, naše modlitby a prosby budou vyslyšeny. Amen.

XII. Sv. růženec.

(V prosebné dny.)

»Moje květy jsou krásné a úctyplné plody.«
Sir. 24, 2, 3.

Při poutích se modlí účastníci též sv. růženec. Ten provází každého poutníka jako nezbytný průvodce. Ale u některých lidí, zvláště takových, kteří se ho neumějí modlit, je na růženec tichá klatba. Jest jim jednotvárným, bezduchým, únavným odříkáváním týchž modliteb. To sotva může být správné, když

církev sv. tolik si váží růžence, když hlavy církve svátek sv. růžence P. M. zavedli a modlitbu růžence neobyčejnými výsadami (odpustky) obdařili* a když lid je do této modlitby skutečně zamilován. Růženec je prastará modlitba, která se stala všenárodní. Těžko lze určit, kde a kdy povstala. Ovšem je známo, že sv. Dominik dal modlitbě sv. růžence určitější výraz a použil ji znamenitě na potírání kacířstva Albigen-
ských. Než ještě jsou jiné důvody, proč si máme vážit sv. růžence.

1. Sv. růženec je modlitba *důmyslná*.

2. Sv. růženec jest nejen modlitba ústní, ale i roz-
jímavá.

3. Sv. růženec je modlitba nebem velice po-
žehnaná.

1. Sv. růženec je modlitba *důmyslná*.

a) Již jeho vnější soustava je pozoruhodná. Poně-
vadž celý růženec má 150 Zdrávasů jako žaltář 150
žalmů, zove se žaltářem Mariánským. Sestává ze
3 částí o 50 Zdrávasech, z nichž každá sama pro sebe
tvoří celek. Podle tajemství těchto částí mluvíme
o růženci radostném, bolestném a slavném čili vítěz-
ném. Celý růženec má 15 desátek, 15 Otčenášů a 15
Sláva Otci atd., a ovšem 15 tajemství ze života Páně
a P. Marie, což není bez významu. Ku chrámu jeru-
salemskému vedlo 15 stupňů: k prvnímu nádvoří se
vystupovalo po 8 schodech a k druhému, uprostřed
něhož stála svatyně, kde se zjevoval Bůh, po 7, při-
čemž se zpívalo 15 žalmů zv. stupňových. Při
modlitbě růžence od prvního tajemství radostného,
jež se událo v kobce nazaretské, kde anděl pozdravil
P. Marii, vystupujeme přes Golgotu až k trůnu jejímu
v nebesích.

Desátek obsahuje 10 Zdrávasů s příslušným ta-
jemstvím. Číslo 10 je základem dekadické (desítkové)

* Sv. Otec Pius XI. udělil všem, kdo se pět desátek pomodlí
před Vel. Svátostí a sv. svátostí hodně přijmou, odpustky, zv.
»toties quoties«, t. j. tolikrát získají plnomocné odpustky, kolí-
krát navštíví ten den chrám a pomodlí se na úmysl Sv. Otce
šestkrát Otčenáš a Zdrávas nebo modlitbu stejně dlouhou.

soustavy; platí za číslo dokonalé. Když totiž jsme napočítali 10, zase začínáme od jedničky a přidáváme k desítce. A v 32. žalmu David vyzývá lid, aby pěl Hospodinu při harfě 10strunné. Desátek růžencový má být dokonalou a zase novou a novou velebou Pána Ježíše a P. Marie. Abychom neměli potíží s čítáním, máme k ruce upletený růženec, který se světí a je svátostinou.

50 bylo významné číslo již ve St. Zákoně. Každý 50. rok byl jubilejní. V zemi israelské zavládl klid, statky se vracely dřívějším majitelům, vina i tresty se promijely a otrokům dána svoboda. Tak modlíce se 50 Zdrávasů, vyprošovati máme sobě a jiným sv. klid a pokoj, duši máme vrátit Bohu, a proto osvobodit od otroctví hříchu. Rok 50. věku je dosud významný (Abrahamoviny) a 50. výročí platí za jubilejní (zlaté jubileum).

b) Také obsahově je růženec krásný a velevýznamný. Začíná se vhodně modlitbou Věřím v Boha: Víra je základem a kořenem pravého křesť. života i dobré modlitby. Následují 3 Zdrávasy s výslovnou prosbou o posilu tří božských ctností.

Jako 5 kyticěk se k sobě pojí patero desátků. Každý desátek počíná modlitbou Páně, která je jako větvička pěkně ozdobená deseti lístky s květem, t. j. deseti Zdrávasy — pozdravem andělským —, v něž se vkládá příslušné tajemství. A starobylá doksologie čili chvalořeč na Nejs. Trojici »Sláva Otci atd.« je moudrým zakončením desátku, vždyť konečně cílem všeho je sláva Boží.

Vzletný a přiléhavý jest i název »růženec«. Jestliť modlitba sv. růžence duchovní (mystický) vínek z trojích růží, které podle tajemství radostných jsou barvy bílé, podle bolestných nachové (krvavé) a podle slavných či vítězných žluté nebo zlaté. Nejkrásnější pak mezi nimi je ta, jež se zove »růží duchovní«.

Růženec je krátkým souhrnem křesťanské nauky: věrouky, mravouky a mystiky (pro hluboká tajemství, jež předvádí). Dále obsahuje dva nejkrásnější životopisy, Božského Spasitele a jeho Matky, jichž nelze

od sebe odloučiti a které při růženci radostným jsou krásnou idylou; tato však v růženci bolestným ustupuje vzrušující tragice, jejíž hrdina končí slavným vítězstvím (růženec vítězný čili slavný). I podle různé duševní nálady lze s užitkem konati tuto modlitbu: Máme-li chvíle radostné, můžeme radost svou posvětit růžencem radostným; tíží-li nás útrapy a kříže, najdeme útěchu v růženci bolestném a růžencem vítězným se ocelí naše naděje.

2. Ale růženec jest nejen modlitbou ústní, nýbrž i *rozjímavou*.

Prostinká duše nezalekne se 50krát za sebou pozdraviti nebeskou Matku jako dítě nevinné častokrát za sebou volá neúnavně po své matce; a mezi tím, co vyslovuje sv. jména, má mysl obrácenou na nejsvětější osoby, což stačí k užitečnému modlení. Ovšem vzdělance to neuspokojuje a též uspokojiti nemá. Na něm samém však jest, aby připojil k dětinnému volání svou případnou úvahu. To ovšem vyžaduje přemýšlení, práci, podle níž se bude měřiti i ovoce modlitby: útěcha a zásluha.

Nuže, m. kř., než se začneš modlití ten či onen desátek, promysli a procíť příslušné tajemství, jak dlouho ti libo, a pak připoj modlitbu ústní. Jinde nežli u nás, na př. v Itálii, se modlí růženec tak, že před desátkem je krátká úvaha o příslušném tajemství, kterou lid při společném růženci buď se modlí nebo zpívá; po té se modlí 10 Zdrávasů, aniž by vkládal do nich tajemství.

Modlíme-li se společně a nemůžeme si před každým desátkem konati alespoň krátké úvahy, patříme při každém desátku na příslušné tajemství jako na živý obraz, pozorující hlavně nejsvět. osoby, jak jednají, mluví, po případě smýšlejí. Při tom není třeba, abychom tajemství úvahou takřka vyčerpali, stačí tu či onu stránku uvážiti. Tak ovšem modlitba naše oživne a oduševní.

Uveďme příklad duchaplné úvahy pro první desátek radostného růžence: »Kterého jsi, Panno, z Ducha

sv. počala.« Kdo pochopí, vycítí a vyjádří, co cítila P. Maria, když sestoupil k ní anděl a pozdravil ji, a když podřídívši se jeho poselství, se stala Matkou Boží? Než nemysleme si, že toto tajemství je bezvýznamné pro náš vlastní život! Komu z nás nepřišly chvíle, v nichž nás zřejmě a slyšitelně zdravil Bůh? Ovšem, ne ústy anděla. Bůh nám neposílá anděla, když nám již poslal víc než anděla. Ale Bůh nám posílá pozdrav svůj v té či oné radostné události, jež nás potká, v tom či onom kříži, který složí na nás. Bůh nás zdraví v úkolech, které nám ukládá, ve zklamáních, která nám připravuje, poněvadž chce od nás něco hlubšího a lepšího. Zdraví nás v bolestech, které nám posílá, poněvadž bol je pro naše srdce hlubokým ruchadlem, burcujícím v nás síly drímající. Zdraví nás v jasných svitech vniterné radosti, kterým dává zazářiti do duše naší jako zlatému rannímu slunkku po dlouhé, temné noci. Ve všem tom Bůh nás zdraví a chce, aby milost jeho byla přijata naším nitrem. »Aj. já dívka Páně!« Kde je krásnější modlitba, která by útroby duše naší lépe připravila pro působení Ducha sv. než první tajemství radostného růžence: »Kterého jsi, Panno, z Ducha sv. počala«? (Klůg.)

3. Modlitba růžence je nebem štědře *požehnána*. M. kř.! Proč zavedena byla slavnost sv. růžence? R. 1571 stála proti sobě nepřátelská loďstva u Lepanta: na jedné straně loďstvo turecké čítající 250 lodí znamenitě obrněných s posádkou 120.000 mužů a na druhé chatrné loďstvo křesťanské s 80.000 mužů. Na síly své křesťané nemohli naprosto spoléhati. Nač tedy spoléhali? Na pomoc Královny sv. růžence, jejíž obraz nesla loď admirálská. Zatím co loďstva spolu zápolila, v Římě bratrstvo růžencové konalo prosebný průvod, modlíc se sv. růženec. Mariánský papež Pius V. nemoha se pro churavost průvodu zúčastniti, v komnatě své pozdvíhuje ruce své ovinuté růžencem ke Královně nebes i země. A co se modlí, hledí upřeně před sebe; pojednou od modlitby ustane a volá vděčně: »Díky Bohu, křesťané zvítězili!« A z vděčnosti ustanovuje svátek P. Marie Růžencové.

A přišel rok 1716. Turek znovu chrožuje křesťanskou Evropu; již proníkl až do Uher. Byl právě svátek P. Marie Sněžné. Ve věčném městě bratrstvo sv. růžence konalo zase veliký průvod prosebný a vzývalo na růženci tu, která takto vzývána již jednou osvědčila se mocnou pomocnicí křesťanů. A hle! Ani tentokráte důvěra ve sv. růženec nezklamala: Křesťané dobyli takového vítězství, že od té doby se Turek do Evropy už neodvážil. Za to papež Klement XI. přikazuje, aby celý křesť. svět slavil svátek sv. růžence.

To byla pomoc Královny sv. růžence takřka ve velkém, a kolik případů dalo by se uvést, kde sv. růženec byl zázračným talismanem pro jednotlivce!

Bylo to ve světové válce. Mladý voják dostal od své matky na cestu také růženec. Když jedenkrát začala zase strašná palba, sáhne po růženci, jak mu matka radila; ale ten se přetrhl a perly rozkutálely se po zemi. I shýbne se, aby je sebral, když v tom okamžiku zařičí mu granát nad hlavou. Běda, kdyby se nebyl shýbl, aby sebral perly růžence! Ó, jak vděčně políbil sv. růženec!

A bylo po válce. V jistém městě konala se sv. misie. Jednoho dne, kdy se zpovídalo, přišla k sv. zpovědi asi 14letá dívka. Když se vyzpovídala, přistoupila k misionáři a dí: »Velebný pane, maminka se dává pěkně poroučet a děkuje vám.« »Zač pak?« ptá se misionář. »Včera večer« — vece děvče — »pravil jste při kázání, že, když někdo z domácích nechce jít ke zpovědi teď o misii, máme se za něho modlit růženec. Tatínek náš také nechtěl jít. I modlili jsme se za něho společně růženec, a to pomohlo. Stojí zde u zpovědnice a právě přijde na řadu.«

Tak pomáhá sv. růženec ve všelikých hrůzách a nebezpečích, v boji proti mocnostem temnot, v potřebách těla a duše.

Sv. růženec není tedy jednotvárné papouškování. Ne! Ale je důmyslná modlitba, nejen ústní, nýbrž i rozjímavá, a je znamenitým klíčem k pokladům nebeským. V Lúrdách se zjevila Matka Páně s růžencem, jako by sama chtěla nám jej doporučiti. Modle-

me se tudíž rádi a s porozuměním sv. růženec, nemůžeme-li celý, aspoň část jeho, a nestydíme se zaň!

Na konec něco zajímavého. Bylo to u nás po převratě. Tehdy měli jsme hájiti kusu svého Těšínska proti Polákům. Zápletka byla vážná. Vojenské oddíly naše táhly již do Slezska. Na posv. Velehradě se zastavil na pochodu oddíl dělostřelectva. V poledne důstojníci šli na oběd do známého hostince. Mezi spolustolujícími byla také jedna pokroková slečna (učitelka). Netajila se svým smýšlením, ano, aby dala nájevo svou radost z převratových křivd páchaných na katolicích, veřejně pravila: »Dobře, že už přestane ve škole to modlení a že bude tomu růženečkářství jednou konec.« Ale, sotvaže si tak odlehčila, jeden z přítomných důstojníků vytáhl z kapsy růženec a ukazuje jí ho, řekl: »Slečno, podívejte se, ten nosím stále s sebou a také se ho modlím.« To ohromilo všechny, zvláště však slečnu, takže v tu chvíli ztratila řeč.

M. dr.! To, myslím, byla nejlepší odpověď na drzý posměch sv. růženci. Tak odpovězte i vy všem posměváčkům a nebojte se před jinými ukázati sv. růženec! A jednou, až budete chladnou mrtvolou, ovinou vám jím podle zásluhy ruce vaše a také vám kynouti bude šťastná naděje: »Kdo mne vyzná před lidmi, vyznám i já ho před Otcem svým, jenž je v nebesích.« (Mat. 10, 32.) Amen.

XIII. Nevinnost.

(V předvečer Nanebevstoupení Páně.)

*»Jak krásné je čisté pokolení ve skvělosti:
nesmrtelná jest jeho památka, nebo známo
je u Boha i u lidí.«* Moudr. 4, 1.

Zítra, ve svátek Nanebevstoupení Páně, budeme
▼ duchu dlíti na hoře, odkud se Pán vznesl na nebesa,

aby i jako člověk požíval slávy věčné. Víme, že nás předešel, aby nám připravil příbytek, a že máme přijít za ním. Jest otázka: Máme zaručeno, že po své pozemské pouti vejdemo do nebe? Co by nám mohlo překážeti? Jen jedno! Sv. Jan píše: »A nevejde do nebe nic nečistého« (Zj. sv. Jana 21, 27). Podmínkou tudíž vstupu do nebe jest čistota čili nevinnost.

Nevinnost jest dvojí: nevinnost v širším slova smyslu, t. j. býti prost všeliké viny, a nevinnost v užším smyslu, t. j. býti bez hříchu proti VI. přikázání. Kde jest tato, mluvíme také o panictví či panenství. Jest nápadno, že kdo je nevinným, nemá zpravidla ani hříchů (těžkých) proti ostatním přikázáním, kdežto kdo ztratil nevinnost, upadá obyčejně i do hříchů jiných. Jednejme o *nevinnosti* v užším smyslu!

Známa jsou slova Písma sv., jimiž Duch sv. sám velebí nevinnost čili čistotu. »Jak krásné je čisté pokolení ve skvělosti, nesmrtelná je jeho památka, nebo známo je u Boha i u lidí.« Dí tedy

1. »Jak *krásné* je čisté pokolení.« Je trojí krása: tělesná, duševní a mravní. První, tělesná, na níž si lidé tolik zakládají a v níž jedinou zálibu mívají, jest velmi nestálá. Nemoc neb úraz nejen ji ohrožují, ale často i ničí. A byť se obého uchránila, stářím konečně vyprchá přec. Druhá, duševní, jest souladný, úplný vývoj vyšších sil v člověku, paměti, rozumu a vůle. I tato jest pomíjející. Není tak málo těch, kteří budili obdiv svou duševní vyspělostí a svým všestranným vzděláním, ale pojednou propadli slabomyslnosti; a byli-li jí uchráněni během života, ve stáří přece ochabli. Jest však krása, jež ani stářím neutrpí poruchy a již člověk nepozbude, sám-li se jí nevzdá, krása totiž sv. nevinnosti a čistoty.

2. O těch, kdo jí mají, praví Duch sv., že známi jsou, t. j. *ve cti jsou u Boha*.

Věru, Bůh nesmírně poctil nevinnost. Když přišla plnost času a Syn Boží má se státi člověkem, Bůh trojjediný volí pro něho matku: posílá anděla svého do opovrženého městečka Nazareta k prosté dívce, které si nevšímá svět; dějiny o ní nemluví a ani básníci

jí neoslavují. Ach, proč nepošle Bůh anděla raději do světoznámého Říma, kde jsou vznešené dámy, jež se odívají v kment a zdobí zlatem a drahokamy, jimž se koří širý svět? I když slynou sebe větším bohatstvím a sebe neobyčejnější krásou, nevyrovnaí se nikdy, na věky nikdy dívce nazaretské co do nevinnosti. A právě proto vyvolena je za matku Spasitelovu.

Jako si zvolil Spasitel náš přesvatou pannu za matku, tak sobě zvolil za pěstouna panice i za předchůdce panice. Když pak nastupuje úřad svůj veřejný a volí sobě apoštoly, volí muže, kteří mají leckteré chyby, i velké chyby, ale jedné nemají: nečistoty. »Buď jsou panici nebo po manželství zdrželiví,« praví sv. Jeronym. A který z nich je miláčkem Páně? Pannický učedník Jan.

Dobrý Pán chtěl nám být ve všem podoben vyjma hříchu. Proto připustil k sobě i pokušitele. A k čemu pokoušel ho padlý anděl? I k modlářství. Ale pokušení k nečistotě Pán nepřipustil.

Zavilí nepřátelé hrozně osočovali a ztupili Spasitele našeho: i ze spojenectví s ďáblem ho obvinili. I to Kristus Pán dopustil. Ale co se týče nečistoty, nesměl naň padnouti ani nejmenší stín. Jaká tedy vážnost Pána a Spasitele našeho k čistotě! A nyní se zadívejte, m. kř., na divadlo, jež popisuje sv. Jan ve svém zjevení (14, 1 a násl.): »Viděl jsem, a hle, beránek stál na hoře Sionu. S ním 144.000 těch, kteří měli jméno jeho i jméno Otce jeho napsáno na čelech svých, a uslyšel jsem hlas s nebe jako hukot mnoha vod a jako rachot velikého hromu, a ten hlas — byl jako citerních pěvců, kteří hrají na své citery, a zpívali píseň novou před trůnem. A nikdo se nemohl naučiti té písni, leč ony 144 tisíce. To jsou ti, kteří se neposkvrnili, neboť jsou panici. Ti jsou to, kteří následují beránka, kamkoli jde.« — Jaká oslava nevinnosti tam v nebesích! U Boha tedy ve cti jest, ale i u lidí.

Na římském foru mezi vykopávkami spatříš také místo, kde stával chrám Vestin, v němž byl chován posvátný oheň, který opatrovaly panny vestálské. Dnes jsou zachovány mramorové sochy těchto panen

a již nápisy jejich svědčí, jaké úctě se těšily. I zkažený pohanský Řím chtěl mít tuto zdobu; zaplatil si ji sice, ale nesmírně. Vestálka měla všude prvé místo, pouhým pokynem mohla osvoboditi zločince nebo otroka. Ale běda, kdyby se byla svému závazku zpro-
nevěřila! Za živa byla by bývala zazděna.

Cicero v jedné ze svých řečí (za Milona) vypravuje, jak jistý vojenský tribun ve vojště Mariově chtěl nečistě zhanobiti mladého vojína. Ale tento na místě ho skolil; a vůdce jeho, ač byl příbuzným zabitého, za to ho nepotrestal.

Tak pohanský svět. A křesťanský? Ó, jakou posvátnou úctu choval a chová k sv. nevinnosti? Sv. panice a panny zvláště velebí, se zvláštními odznaky nevinnosti na oltáře staví a o pomoc v boji o čistotu vzývá. Jaké to pomníky vážnosti a úcty křesť. Říma, chrám sv. Anežky a skvostná svatyně sv. Cecilie!

Jakou chválou zahrnují sv. Otcové nevinnost, když sv. Ambrož píše: »Čistota zplodila anděly, kdo ji zachová, andělem jest.« Sv. Jeronym: »Vdavky plní zemi, panictví ráj.« A sv. Bernard se zvláštní péčí a láskou uvádí prostředky k zachování jejímu!

Ačkoli v době naší je velmi nízká úroveň mravnosti, jak dokazuje statistika lékařská a policejní, přece i dnešní svět nemůže upřít úcty a uznání nevinnosti a má pro opak odsouzení a opovržení.

K tomu »veškeré dějiny, všechen život učí, že bez čistoty není štěstí ani spásy. Jen čistým mládím člověk kráčí k požehnanému životu let dospělých, k opravdové lásce a k pravému štěstí.« (H. Paull.)

3. Když je tomu tak, ptáme se: »Čím to jest, že mládež za našich dnů tak málo dbá o toto štěstí, o tuto čest, o tuto krásu?«

Jordán, řeka palestinská, je zajímavá. Prýští na Antilibanonu. S počátku je malý potůček, který bublá a skáče přes skaliska. Ale ponenáhlu mohutní, až pro-
šedší jezerem genezaretským, je proudem, jenž nese i lodi. A voda jeho je tak čistá! Ale pojednou se zkalil
Malé přítoky ji zanášejí hlínou a prší-li, z vápenco-

vých hor stéká do ní voda špinavá; proto v ní hynou ryby a j. Poněvadž se již nepročistí, zkalená vtéká do Mrtvého moře, kde není života. M. dr., to je obraz moderní mládeže. Na křtu sv. vyvýšena a omilostněna prožívá krásná léta dětství a za příznivých okolností pěkně vyrůstá, dokud se chrání vlivů nebezpečných; a duše její je krásně čistá. Ale sotva má 14 let, nitro její se počíná kalit, mizí její krása. Proč? Poněvadž započnou vnikati v ní špinavé přítoky, a není hráze, která by jim bránila, není vlastního odporu, není péče a dozoru jiných. Neblahé ty přítoky jsou: nekázeň smyslů, zvláště očí, hříšné pohledy: jediný pohled stačí zkalit nitro! vzpomeňte pádu Davida! — dále: špatná četba, která tak lehko rozdráždí nízké chtíce, divadlo, kino, nemravné tance a jiné spustlé zábavy, jakkoli se jmenují (bar, kabaret a j.), které nebezpečně rozpalují vašeň nečistou, a předčasné milostné pletky a důvěrné, tajné známosti, které tak záhy zavíňují životní pohromu. A když přítoky ty vesměs bez překážky vnikají v duši: nevolá-li se o pomoc v modlitbě, není-li studu a ostýchavosti — té mocné ochrany ve všech nebezpečích nevinnosti —, pak není divu, že tak mnohého mladistvého člověka, ať jinocha ať dívku, jenž opravňoval ku krásným nadějím, ožebračí o všecken vzlet a ideál, že učiní ho obětí hříšné vášně a konečně vrhají ho v moře Mrtvé, t. j. tam, kde není života, kde jest jen smrt, věčná smrt.

Jordán musí ústít do Mrtvého moře, nemůže se vyhnout. Ale vy, mladí př., můžete se vyhnout děsnému konci, vám lze se zachránit. A jak, učí vás příklad Panny nejsvětější.

Nuž pohleďte na ni!

a) Když přichází anděl s poselstvím s nebes, sv. Panna se leká a děsí. Vlastností duší panenských, jak dí sv. Ambrož, jest lekati se a báti i sebe menšího nebezpečí. Proto buďte ostražiti a bojte se každé zlé myšlenky!

b) Celé křesťanské podání předvádí nám bl. Pannu, když ji překvapuje anděl, pohrouženou v modlitbu.

Modlitba spojuje s Bohem. Co je kýženějšího při všech bojích životních, než spojení být s Bohem! Nuže, modlete se neustále, jak dí Pán, a važte sobě na výsost vrcholu spojení s Bohem na zemi, sv. přijímání! Často přijímejte!

c) P. Maria podle úradku nebes podala ruku svou jako snoubenka spravedlivému a čistému Josefovi. Tak i vy nezačínejte důvěrných známostí s těmi, kteří jsou nespravedliví a nečistí!

A konečně d) vzývejte vroucně přesv. Pannu ve všech svých bojích a pokušeních proti nevinnosti! Poněvadž sama byla tolik nadšena pro čistotu, že ji navždy slíbila Bohu, jistě také velice touží po tom, abychom i my, dítky její, čistotou byli ozdobeni; a jest tudíž jako matka naše vždy ochotna chránit nás a pomáhat nám ve všech nebezpečích.

V Benátkách se pohřeb koná na loďkách či gondolách. První gondola nese rakev zesnulého, druhá věnce, třetí kněze, příbuzné a známé. Při plavbě hlavním kanálem se celý průvod zastaví před dvěma svatyněmi Mariánskými, z nichž první je zasvěcena P. Marii z lilií, Madonna del giglio. Když gondola s rakví přistála, plavec vystoupí a nese do svatyně poslední dar lásky zemřelého k Matce Boží, co zatím kněz obrácen k rakvi se modlí: »Ó, nejčistší Matko Boží, jejíž odznakem je sněhobílá, příjemně vonící lilie, vypros svému zemřelému služebníkovi od všemohoucího Syna svého milost čistoty od viny a hříchu, aby podoben jsa lilii, byl hoden přijíti za tebou a Beránkem bez poskvrny!« M. dr., myslím, že záhodno je, abychom se sami tak modlili k Panně nejčistší ještě za živobytí a bojování svého, abychom podobajíce se lilii, byli hodni přidruženu býti k Ní, lilii nejkrásnější, a k božskému Synu jejímu, Beránku bez poskvrny. Amen.

XIV. Katolické spolky.

»A řekl Mojžiš: »Kdokoli jest Hospodinův,
ať připojí se ke mně!« 2. Mojž. 32, 26.

Dnes začínáme zase probíratí náš poutní průvod. Jde o to, aby sestával z řad a členů ve víře uvědomělých, podle víry žijících čili charakterních a ke cti P. Marie sloužících. V průvodu našem jsou též katol. spolky. Věnujme jim tedy dnes svou pozornost! Promluvme:

1. O podstatě jejich, důležitosti jejich a podmínkách zdatu jejich.

2. Uvedme spolky, které se doporučují zvláště za doby naší.

1. a) Co je spolek? Spolek je sdružení více osob za stejným účelem. Spolčování má svůj základ již ve společnosti lidské. Filosofie dí: »Člověk je bytost společenská.« Již malí hoši se spolčují mezi sebou, aby si spolu hráli. Sousedé a sousedky spolu besedují.

I církve sv. jest spolek, jenž má za účel věčnou spásu věřících; stát je též spolek, a účel jeho jest časné blaho poddaných. Než v těchto velikých společnostech se tvoří menší se zvláštními účely. Takovými jsou již jednotlivé stavy: rolnický, dělnický, učitelský, lékařský, právnícký, vojenský, kněžský. A poněvadž příslušníci těchto mají zase své zvláštní zájmy, snahy a ideály, povstávají i v těchto ještě menší sdružení, zv. spolky: spolky profesorů, řemeslníků, hasičů a j. Sdružují-li se jednotlivci za účely *náboženskými*, totiž podporovati víru katol., chrániti ji a pod., povstávají spolky náboženské, katolické, na př. spolek katol. tovaryšů, učitelů atd. a jsou-li čistě náboženské, bez zájmů stavovských, nazýváme je zbožnými bratrstvy, kongregacemi, řády či reholemi.

b) Spolek, který má dobrý účel, je dobrý a důležitý; ovšem, čím vyšší účel, tím je důležitější. Vystavěti dům, zvláště veliký, jednotlivci je nemožno, kdežto celý sbor různých dělníků a řemeslníků pod řízením

stavitelovým snadno a dobře jej vystaví. Podporovati chudé vdovy a sirotky, hlavně je-li jich mnoho, obyčejný jednotlivec nemůže, ale celý spolek (křesť.-charitativní) může se o ně znamenitě starati.

Přejdeme na pole náboženské: kostel na př. udržovati v čistotě a pořádku bylo by pro jednotlivce velkým břemenem, kdežto i menší družstvo kostelní (spolek sv. Terezie) stačí na to bez velkých obtíží. Uhájiti křesťanský ráz místní školy (kříž, modlitbu) jeden katolík, není-li zvláště vlivným, sotva dokáže, celý spolek však katol. mužů může toho dosíci. Oslavovati Vel. Svátost může sice každý jednotlivec, ale jak nepatrná je to oslava! Zato velký zástup adoratorů čili členů spolku klanění se Vel. Svátosti je oslava, která si vynucuje vážnost.

Zbožných spolků je hlavně potřebí, hrozí-li osadě nebezpečí vlašnosti. Jako vlašníci svou netečností pohoršují ostatní, tak horliví svou horlivostí jiné povzbuzují. Katol. spolek je hráz proti přívalu náboženské lhostejnosti. Když dlel Mojžíš na hoře Sinai, aby přijal od Hospodina zákon Boží na kamenných deskách, lid Israelský pod horou se zatím klaněl zlatému teleti. Mojžíš, sestoupiv s hory, zhrozil se nad věrolomností lidu vyvoleného a zvolal hlasem velikým: »Kdokoli je Hospodinův, ať připojí se ke mně!« A přidružil se k Mojžíšovi kmen Levi. Tím modláři byli osamoceni a věrní posíleni. Podobně Matatíáš v Modin, vida nebezpečí, že by lid mohl býti sveden zradou jistého žida, rozhorlil se a vzkřikl hlasem mocným: »Každý, kdo má horlivost pro zákon Hospodinův a zachová smlouvu s Hospodinem, nechť přijde za mnou!« (1. Mach. 2, 27.) A připojili se k němu mnozí a bojovali za zákon Páně. Tak sdružují se i věrní katolíci, aby byli k zachráně katol. života na osadě. Po převratě v r. 1918 se převrátily mysli a srdce mnohých. V jisté osadě na Moravě tu neděli po 28. říjnu nepřišli do kostela než terciáři a členky Mariánské družiny dívek. Ostatní si mysleli, že v republice už nejsou povinni choditi v neděli na služby Boží. Později většina se zase vrátila do starých kolejí.

Ovšem, mají-li býti katolické spolky spolehlivým kádrem na osadě, musí býti pevným a spořádaným šikem. Za tím účelem musí mítí a) dobrého vůdce čili předsedu (starostu), b) členové jeho musí řádně plniti své povinnosti.

a) Musí mítí *dobrého předsedu*. Dobrý panovník vede říši k rozkvětu. I církev zkvétala za velikých papežů. Tak i spolek, má-li dobrého předsedu, může prospívati. Čeho hlavně třeba předsedovi katol. spolku? Aby sám byl vzorným, praktickým katolíkem, jako vůdce vojska má býti vzorným vojínem. Jaký král, tací zpravidla poddaní.

b) *Dobré členy*, t. j. takové, kteří plní řádně své povinnosti, jednak jako katolíci, jednak jako členové spolku. Jest jim tudíž stanovy spolku věrně zachovávatí a předsedovi nebo výboru se ochotně podrobovatí. Nezáleží tak na počtu členů jako na jakosti jejich. Takoví, kteří sotva jednou za rok k sv. svátostem přistupují a služeb Božích (povinných) pravidelně se nezúčastňují, se do katol. spolku naprosto nehodí; také ti, kteří stanov spolkových nedbají a schůzí nenavštěvují, leda při zábavách nescházejí, tam nepatří.

Příkladem mohou zde býti P. Maria a sv. Josef. Když vyšel rozkaz od císaře Augusta, aby v celé říši římské, tedy i v podrobené zemi palestinské, bylo provedeno sčítání lidu, ochotně poslouchají a se ubírají z Nazareta do Betlema, kamž příslušeli, aby se zde přihlásili a byli zapsáni do seznamu.

K žádoucím vlastnostem členů spolku dlužno počítati především *jednotu a lásku*. Láska to byla, která pojila prvotní, mladou a malou církev Páně, první křesťany, takže byli »jedno srdce a jedna duše«. Sami pohané je obdivovali, řkouce: »Vizte, jak se milují!« Tato láska byla kořenem svornosti a jednoty mezi nimi. Svorností malé věci rostou, nesvorností však i velké věci se rozpadávají. Proto též v prvních stoletích církev vůčihledě rostla.

Platilo-li o první církvi, že byla jedno srdce a jedna duše, oč více to platilo o sboru apoštolů a učed-

níkú! Když po Nanebevstoupení Páně dleli s Matkou Páně a svou Královnou ve večeradle sionském, usebrání a pohroužení v modlitbu za seslání Ducha sv., zda nebyli krásným způsobem »jedno srdce a jedna duše«? A nejsou sv. apoštolové krásným vzorem jednoty a lásky, když po seslání Ducha sv. první, kdo se ujímá slova, první, kdo hlásá Krista, jest Petr, hlava apoštolů, jemuž všichni ostatní ochotně ustupují? — Co je žádoucnějšího pro každý katol. spolek, než aby členové jeho byli jedno srdce a jedna duše? Jen tehdy bude pevným a nerozborným šikem, jen tehdy prospěje věci katolické.

2. Které spolky zvláště sluší za našich dnů doporučiti? Některé se hodí bez rozdílu všude, jiné jsou požadavkem zvláštních okolností.

Všeobecně se hodí: a) *arcibratrstvo božského Srdce Páně*. Má-li každý katol. spolek oživovati viru na osadě a zušlechťovati srdce osadníků, bratrstvo toto znamenitě k tomu poslouží. Nebo účelem jeho jest zpodobňovati srdce naše se Srdcem nejvznešenějším, Srdcem Ježíšovým, lásku téhož Srdce spláceti láskou a spolu usmířovati je za urážky světa. Láska je nejkrásnější květ víry, nejkrásnější zdoba srdce. K tomu jsou povoláni všichni: chudí i bohatí, staří i mladí, učení i neučení. Proto členy tohoto bratrstva mohou býti všichni bez rozdílu, i dítky školní. Stanovy jeho jsou upraveny podle přání samého Spasitele našeho a povinnosti členů nejsou těžké: slaviti prvý pátek nebo prvou neděli hodným přijetím sv. svátostí a odprosem božského Srdce Páně za všechny křivdy a urážky, jež se mu dějí zvláště ve Velebné Svátosti. To jsou téměř schůze tohoto zbožného spolku. Spolková místnost je kostel, přístupný všem a přednášky spolkové jsou kázání o božském Srdci obyčejně prvou neděli v měsíci. Příspěvky se neplatí. Protektorem spolku je Kristus Pán a ředitelem spolku je zástupce Kristův, kněz, ustanovený příslušnou církevní vrchností. Volby ředitele tedy není. Největší spolková slavnost je na svátek božského Srdce. Členové mají stejné povinnosti a stejná práva. Vyznamenání uděluje sám

první původce tohoto bratrstva, Kristus Pán, podle 12 zaslíbení, která učinil horlivým ctitelům Srdce svého.

b) Druhý spolek, jenž se všude doporučuje, jest spolek *křesť. lásky čili charity*, jako je na př. konference sv. Vincence. Nesmíme se omeziti jen na modlitbu, třeba též konati dobré skutky, hlavně charity. Víme, že je mnoho bídy hmotné, která má v zápětí i bídu mravní. Chceme-li této čeliti, musíme tedy odstraňovati i bídu hmotnou. Láska a dobročinnost je klíčem k lidskému srdci. Co nedokážeme slovem, dokážeme často skutkem lásky. Láska si podmaňuje srdce. A získáme-li srdce, napomáháme i k osvětlení rozumu, neboť vášni a převrácenosti srdce nejvíce bývá zatemněn. Nedoporučuje nám spolek křesť. lásky sama Matka Boží, když se tak mile ujímá chudobných svatebčanů v Káně galilejské v jejich nemilé nouzi, řkouc k Synu svému: »Vína nemají«?

c) Třetí spolek jsou *družiny čili kongregace Mariánské*, o kterých však hodlám promluvit zvlášť.

Všechny řády a řehole postavily se pod mocnou ochranu Bohorodičky, aby byla jejich přímělkyní a matkou ve všech potřebách, nedostatcích a nebezpečích. V každé řeholi má prvé místo mezi všemi svatými a obraz její je na chodbách a ve všech pokojích či celách. Tak tomu má býti i v katol. spolku: Matka Boží budiž jejich protektorkou, ochránkyní a královnou! Ve spolkových místnostech buď vedle kříže i její obraz! Všichni členové buďtež jí oddáni jako dítky matce své! Pod její ochranou budou a zůstanou pevnými, nerozbornými baštami katol. citění a přesvědčení na osadě a budou ke cti a slávě krále králů, Ježíše Krista, jenž i od nich žádá: »Tak sviť světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a velebí Otce vašeho, jenž je v nebesích!« (Mat. 5, 16.) Amen.

XV. Mariánské družiny.

»Shromážděme se, — — — a po-
vstaňme k boji!« Jer. 49, 14.

V našem Mariánském průvodu nesmí scházet nábožné spolky, které nesou jméno Bohorodičky: jsou to mimo jiné hlavně Mariánské družiny. Co jsou? Stavovská sdružení podle povolání, stavu a věku, která mají za účel zvláštní úctu Rodičky Boží jednak posvěcováním sebe sama, jednak spoluprací na posvěcení bližního. Jsou tedy družiny mužů, jinochů, paní, dívek, dětí školních, družiny kněží, učitelek, studujících, akademiků, kupců a j. Každá družina má být sborem vybraných katolíků pod praporem Mariánským. Obírejme se dnes Mariánskými družinami, a sice jejich významem.

1. U proroka Jeremiáše (2, 21) zove se národ israelský *vinicí vyvolenou* (vinea electa). Ve vyvolené či přední vinici pěstují vzácnou révu; za tím účelem se pilně vzdělává a opatruje, aby měla veliké a výborné hrozny. I družiny jsou na ohromné vinici Páně, v církvi Boží, vyvolenou vinicí, jsou sborem vybraných katolíků toho či onoho stavu, jemuž se věnuje zvláštní duchovní péče. Proto každá má svého ředitele a svou kapli, kde se několikrát v měsíci scházejí členové její a naslouchají vhodnému poučení a povzbuzení ředitelově, jež vždy vyzní ve slova: Blíž k Marii, blíží!

Jakmile jsou členové a členky družiny čili sodálové a sodálky nadšeny pro P. Marii a její následování, rozumí se samo sebou, že nejen i malé chyby odkládají a v ctnosti se cvičí, nýbrž i k spáse bližního napomáhají neboli apoštolují. To dvě také ve svém zasvěcení P. Marii či zaslubu slavně připovídají slovy: Pevně si umínuji Tobě, Maria, vždy sloužiti i o to pečovati, aby i jiní, ba — kdyby možno bylo — všichni, Tobě věrně sloužili.

Vinice vyvolená, řekli jsme, má výborné hrozny, t. j. v družině krásné skutky a projevy ctnosti. Ať vás na některé upozorním: Studující, který se po

škole toulal, od té doby, co je sodálem, už se nezatoulá, ale je pilný ve svých studiích.

»Dříve jsem jen hořela,« doznává slečna-sodálka, »po zamilovaných románech, divadlech a filmech, než teď jako sodálka sama se dívím své dřívější lehkomyšlnosti a mám zcela jiné ideály.«

»Můj muž,« chlubí se dobrá paní, »je pravda, byl vždy hodný, ale téměř denně chodíval do hostince, kde popíjel a hrál někdy i dlouho do noci a působil naší domácnosti velké finanční obtíže; ale od té doby, co chodí do Mariánské družiny, je jako vyměněn; nejraději je mezi námi a čítává nám i zprávy družinské.«

A jeden akademicky vzdělaný pán, člen Mar. družiny akademiků, tak upřímně projevil svou ušlechtilou radost, když se vyjádřil vůči řediteli jejímu: »Vždy jsem si rád zazpíval, ale věřte, nikdy jsem nebyl tak dojat při zpěvu, ať to bylo v kapli na gymnasiu, ať ve zpěváckém spolku, jako když zpíváme v družině: O, sanctissima (Ó, nejsvětější). Již to mně nedá, abych vynechal naši obvyklou schůzi.«

To je krásné ovoce družiny, vinice Mariánské, toť krásné rysy srdcí zanícených láskou k P. Marii.

2. Než to není veškeren užitek Mar. družiny; jejich plodnost je ještě větší.

V písni Šalamounově (6, 9) nazývá ženich svou družku hroznou jak *spořádaný šik*. Je to pěkný obraz církve sv., ale hodí se i na Mar. družinu. Také družina je rázu bojovného: má svého vůdce — ředitele, svůj štáb — výbor, koná zvláštní čestný slib, ale boj vede jen duchovní, neboť jí jde leč o získání srdcí králi nejvyššímu. Za tím účelem tvoří právě spořádaný a pevný šik. Již rovnost stavovská jednotlivé členy družiny sbližuje, pak stejná taktika, vše pro P. Marii, a stejný duch navzájem je tmelí. A zbraně, prostředky pro získání ztracených duší jsou: dobré, přátelské slovo, ale hlavně dobrý příklad. To je družinský apoštolát.

Ukažme některé úspěchy tohoto apoštolátu:

»Podle usnesení výboru budeme pořádati pout mužů do St. B.,« oznámí ředitel ve schůzi družinské.

To stačí; a sodálové se dají do práce. Obstarají vlak, rozprodej lístků, reklamu v novinách, agitaci letáky, zkrátka vše, aby se pout zdařila. A hle! nadejde den pouti. Časně ráno vidíš mladé i starší muže ulicemi spěchat na nádraží. Přijdeš k vlaku a se rozhlížíš, kolik je účastníků. Sodálové jsou tu do jednoho, ale kromě nich ještě pětkrát tolik mužů. Ti všichni jedou spolu, modlí se spolu, zpívají spolu, zpovídají se spolu a spolu přijímají svátostného Krista. Snad poněkud bojácně nastupují pout, ale zato když se vracejí, jsou plni statečnosti a radosti, a slibují, že příště půjdou zase. — Bez družiny, bez tohoto sporádaného šiku kolik mužů by na posv. poutní místo nejelo, kolik by se jich nezpovídalo a Krista nepřijal! To je úspěch Mar. družiny v jejím apoštolování. »Aby i jiní tobě, Maria, sloužili.«

»V našem městečku,« píše jistý horlivý p. katecheta, »zřídili jsme také Mar. družinu, družinu dívek. Jest jich 63, nejstarší má 25 let. Nedávno jsme měli výborovou schůzi. Řekl jsem jim, co mne tolik tíží: »Dnešní hanebná moda,« pravím, »je něco tak hnusného, že by se i andělé pohoršili. Musíme přece něco udělati pro ohrožené nevinné duše, a kdybychom jedinou zachránili, nebude to nadarmo. Slibte mně tedy, m. s., že se nikdy nebudete nepěkně odívat, ať půjdete kamkoli, do kostela, na procházku, do zábavy.« »Slibujeme, jen to račte přednést před celou družinou! Nás to také uráží.« Tak se stalo. Měl jsem promluvu — ovšem šetrným způsobem — před celou družinou. Již za promluvy ta a ona sodálka si rukou zakrývala svou odhalenou šíji, a ve schůzi nato všechny byly slušně přioděny. »A teď působte na své příbuzné a přítelkyně!« dodal jsem. »Budeme, a takové krejčové, která šije výstřední šaty, nedáme šít!« byla odpověď našich sodálek. Od té doby tato umravňující činnost, díky bl. Panně, pěkně pokračuje.«

Ještě jednu ukázkou družinského apoštolování.

Jistý duchovní správce ve větším městě napsal do našeho sekretariátu: »Začal jsem u nás s moderní pastorem, s kartothekou. První bylo: Kdo to provede?

Mně samému bylo to naprosto nemožno. Nuž, kdo jiný než naše Mariánská družina mužů. To jsou naši apoštolové: Ti zjistí vše a poznačí; ti budou také nej-spolehlivějšími důvěrníky a pojítkem mezi farníky a duchovní správou. Díky Bohu, že máme družiny. Práce je již v plném proudu.»

3. Čím je dále Mariánská družina? *Brána nebeská* (porta coeli). Tento titul dává se, jak známo, bl. P. Marii v litanii loretánské. Ale mám za to, že právem lze jej dáti i Mar. družině. Vždyť Mar. sodálové a sodálky jsou miláčky P. Marie: sebe posvěcovati a o posvěcení jiných pracovati dle hesla »Pevně sobě umiňuji Tobě věrně sloužiti a o to pečovati, aby i jiní Tobě věrně sloužili« je přece vrchol ideálních snah; více ani P. Maria si nepřije. Proto pro své sodály a sodálky učiní vše, zvláště jim dopomůže k tomu nejdůležitějšímu, t. j. tuto pout pozemskou šťastně a krásně dokončiti. Na důkaz toho slyšte!

Umírá dívka-sodálka. A její poslední přání jest: »Dejte mi družinskou medailku s modrou stuhou a růžencem do hrobu.« Vážená paní z dámské družiny opouštějíc tento svět, šeptá tak vroucně: »Ježíši, vezmi mne k sobě!« A studující gymnasia-sodál před svou smrtí prosí, aby mu zahráli jeho zamilovanou: O, sanctissima (Ó, nejsvětější). A když mu vyhověno, sepne ruce a prozpěvuje si za doprovodu svého kolegy na housle hlasem ovšem jako umírající, i dokládá: »Tak bych chtěl zpívat ještě tři dny a tři noci,« tuše asi, že to bude jeho poslední.

Ó, m. dr., nezvoláte tu: »Šťastní sodálové! Šťastná družina! Vskutku, brána do nebes!«?

Sv. Pavel konečně píše k Filipenským (4, 1), nazývá je *radostí* svou a *korunou* svou, protože nejen ochotně přijímali slovo jeho, ale podle něho se též řídili, kdežto jinde, na př. u Athénských zakusil mnoho trpkosti. P. Maria je sice královnou všech vykoupených dětí, všech zemí a věků, ale ne všechny jsou její radostí, chloubou, korunou. Ach, kolik je těch, které jsou její bolestí a pohanou! S jakou tedy útěchou shlíží oko její na její věrné sodály a sodálky!

M. dr., jistě jsou mezi vámi i naši sodálové a naše sodálky, jistě že jim dnes prudčeji tluče srdce jejich, vždyť i zdejší naše družiny jsou — tak doufám — vinicí vyvolenou, spořádaným šikem a branou nebeskou. Kéž je tomu tak vždy, kéž se nikdy neodchýlí od svých krásných cílů a snah, pak zajisté budou a zůstanou i radostí a korunou Královny družin. Amen.

XVI. Kněz.

»Dobrořečte, kněží Hospodinovi,
Hospodinu!« Dan. 3, 84.

Vůdcem křesť. lidu je kněz. I při pouti účast jeho jest důležitá. Jako při tažení do boje všichni se obracejí k vůdci, tak při pouti všichni patří na kněze. Štěstím je pro poutníky, mají-li v čele kněze horlivého, jenž nejen slovem, ale i příkladem a chováním je vede a povznáší k P. Marii. To je tím žádoucnější, poněvadž se kněz svou důstojností velmi podobá P. Marii, takže jako se říká: »Kněz — druhý Kristus«, lze též říci: »Kněz — druhá Maria«. Ze tomu tak, chceme právě dnes ukázati.

1. Kněz se podobá P. Marii svou *důstojností*. Když anděl Gabriel přinesl P. Marii neočekávanou zvěst, že se má státí matkou Boží, P. Maria poznavši úradek Boží, praví podle latinského pět slov: *Fiat mihi secundum verbum tuum!*« t. j. staniž mi se podle slova tvého! V tom okamžiku se stává zastíněním Ducha sv. matkou, jak připomínají slova Creda: »A vtělil se skrze Ducha sv., z P. Marie a člověkem se stal.« Podobně jakmile kněz ve mši sv. v posvátném okamžiku proměňování řekne nad bílou hostií pět latinských slov: »*Hoc est enim corpus meum*« — »*Toto est* jest tělo mé« —, ihned chová v rukou svých nejsv. tělo Páně. »Ó, úctyhodná důstojností kněží, v jejichž

rukou Syn Boží se vtěluje jako v životě Panny!« (Sv. Jan Zlat.) Vtělení Páně z Matky Boží se stalo jen jednou, kdežto sestup Krista Ježíše na oltář se děje po každé, kdykoli slaví kněz oběť mše sv.

A jako bl. Panna zrozeného synáčka svého zabalila do čistých plének a položila v jesle, podobně kněz u oltáře klade tělo Páně na bílé plátno — korporale — a po sv. přijímání uschovává spolu proměněné částky (hostie) ve svatostánku. Zda se tu nestává oltář a svatostánek druhým Betlémem, ovšem ne Betlémem ponížení, nýbrž slávy?

Další podobnost co do důstojnosti: Dříve než porodila přesvatá Panna synáčka svého, navštívila příbuznou svou, Alžbětu, aby ještě před zrozením svým byl posvěcen a hříchu dědičného zbaven synáček její Jan a spolu aby Duchem sv. byla naplněna i sama Alžběta. Jak vděčně to tato uznává, když při příchodu Matky Páně volá: »Odkud mi to, aby matka Pána mého přišla ke mně? Nebo aj, jak došel hlas pozdravu tvého do uší mých, zaplesalo radostí dítě v životě mém.« (Luk. 1, 42—44.) I kněz s Ježíšem svátostným navštěvuje své nemocné bratry a sestry, aby byli hříchu zbaveni, posvěceni a posílení. Řekněte mi, m. dr., není to dostatečná příčina, aby se jak nemocný, tak i jeho příbuzní radovali?

Posléze sotva dovedeme pochopiti blaživé chvíle, které nastaly pro sv. obyvatele domku nazaretského a pro Bohorodičku zvlášť, když se sem uchýlili s božským dítětem po návratu z Egypta, aby s ním prožili zde třicet let. Neplatilo tu v krásném slova smyslu: Pán s vámi? A hle! podobné štěstí má i kněz, když přebývá nablízku svátostného Spasitele nebo dokonce pod jednou střechou s ním.

2. Této podobnosti kněze s P. Marií co do důstojenství má odpovídati i podobnost co do života. Čtyřicátého dne po narození Páně — jak svědčí sv. evangelium — bl. Panna spěchá s děťátkem svým do chrámu jerusalemského, aby podle zákona Mojžíšova přinesla oběť očišťování a spolu obětovala božské dítě své. Aj, jak důstojně byla připravena! Její vzdálená

příprava záležela v tom, že byla milosti plná, a bližší pak v její pokoře a skromnosti; vždyť se postavila do řady žen obyčejných a přinesla oběť chudých. Není to krásný vzor pro kněze, jenž denně je obětovníkem Kristovým? Příprava vzdálená je tu stav milosti posvěcující a blízká taktéž duch pokory a skromnosti.

A jděme s Matkou Boží na druhé obětní místo, kde obětoval se za nás Pán a kde byla Maria spoluobětovnicí, na horu Kalvarii. Co bylo zde jejímu přecistému srdci zakusiti, jaké hoře, jakou bolest! A řekněte mi, m. dr., nemusí to bolet kněze, když vidí při oběti mše sv., při níž je spoluobětovníkem, jak málo je těch, kteří vděčně a uctivě této nejsv. oběti jsou přítomni, zato však jak mnoho těch, kteří nedbale, lhostejně, ba opovržlivě se chovají k takovému projevu lásky Kristovy!

Kněz — druhá Maria! pravíme i životem. Blah. Panna celým srdcem svým žila Bohu, žila Ježíši. Nesluší se tudíž pro kněze, jenž po stránce důstojnosti tolik se podobá Matce Páně, aby též srdcem nerozdílným, celým náležel Kristu a dílu jeho, jinými slovy: aby byl srdce panického? »Kdo není ženat, stará se o věci Páně, kterak by se zalíbil Pánu. Kdo však se oženil, stará se o věci světské, kterak by se zalíbil ženě a jest rozdělen.« (Kor. 7, 32—33.)

Jsou, kteří chtějí, aby knězi nebylo zachovávatí bezženství čili coelibát. Ale je to v duchu: kněz — druhá Maria? To je duch protestantský, nekřesťanský. To je směr, jenž chce vymýtití ze srdce kněžského ducha asketického, ducha sebezáporu a sebeobětavosti, jenž usiluje připravití církev katolickou o její krásnou gloriolu. Či není život v panictví, v bezženství či coelibátu hlavním nervem duchovního života, není znamenitým plněním požadavku sv. Pavla: »Kterí jsou Kristovi, ukřižovali tělo své i s vášněmi a žádostmi. Žijeme-li tedy duchem, ducha také následujme«? (Gal. 5, 24—25.) Ó, toho svůdného ducha proticoelibátního, který si představuje Boha jen jako dobrého tatíčka, jenž nám zde připravil život pohodlný, bez jakékoli námahy a oběti, jenž těm, kteří jen

něco málo konají, jest ochoten dát ještě lepší život, je-li vůbec nějaký! Ó, toho lživého ducha racionalismu (čirého rozumářství), jenž všecky poklesky kněžské příkládá na vrub coelibátu, místo co by je měl přičísti na vrub laxnosti, vlažnosti, pohodlí a sobectví! A když již někdo chce ukázati na špínu kněží v coelibátu, pak by měl také ukázati na špínu laiků v manželství; i život v manželství, zvláště věrnost manželská, vyžaduje sebezáporu. Bohužel, že tolik hlav kněžských už tento duch pomátl, tolik srdcí kněžských už otrávil! A k tomu ještě tento duch chce očišťovat a reformovat církev! Ne, církev sv. nikdy se nevzdá a vzdáti nemůže ideálu, jejž si jednou zvolila, následovati totiž svého Zakladatele, jeho přesv. matku a sv. apoštoly, kteří opustivše všechno, dům, rodinu i ženu, žili výhradně Bohu, Kristu a duším; ta církev — pravíme —, která neříká, že je to lehké žíti v bezženství, ale dí, že každý, kdo je ke kněžství Bohem povolán, má k tomu nejen dostatečnou, ale i hojnou milost v Kristu, v jeho svátostech. »Všecko mohu v tom, jenž mne posiluje.« (K Fil. 4, 13.)

»Zůstaňme tedy,« řekl bych k svým spolubratrům, »moudří a nedejme si vyrvati nejkrásnější ideály!« Jak chudý je dnes svět na ideály! Lidé tohoto světa už nemají ideálů a nevěří v ně. Co by bylo se stádcem Kristovým, kdyby ani jeho vůdce, kněz, neměl ideálů. Proto si řekněme: Když Mistr náš a Pán prolil všechnu krev za duše nesmrtelné a když přesv. jeho matka výlučně žila Bohu, i já — druhý Kristus a druhá Maria — chci všechny fysické (tělesné) síly své, všechny duchovní schopnosti své, všechnu lásku srdce svého obětovati Bohu a spáse duší nesmrtelných.«

3. Kněz — druhá Maria co do působení svého. V tu chvíli, co byli synové Adamovi krví Kristovou vykoupeni a stali se d'tkami Božími i bratřími a sestrami Kristovými, stali se důsledně též dítkami bl. P. Marie, matky prvorozeného mezi mnohými bratřími. Tuto skutečnost prohlásil sám s kříže umírající za nás Vykupitel, když pravil: »Synu, hle matka tvá!« A není zase něco podobného u kněze? Když kněz křtí,

rodí se křtěnec poznovu z vody a z Ducha sv. pro nebe a vřaděn jest mezi dítky Boží. Kněz je tu prostředníkem nového života, života nadpřirozeného, života milosti čili rodičem a otcem duchovním, a mezi křtěncem a křtícím knězem povstává vyšší příbuzenství, příbuzenství duchovní (cognatio spiritualis).

Ztratí-li však dítko Boží tento nadpřirozený život těžkým hříchem, je to opět kněz, který je zachraňuje skrze svátost pokání. Jako u Ezechiele Hospodin praví: »Kosti suché, slyšte slovo Hospodinovo: Aj, já vpustím ve vás ducha, a živý budete« (Ezech. 37, 4—5), tak kněz může volati: »Duše mrtvá, slyš slovo Kristovo (k jeho učedníkům): Komu odpustíte hříchy, odpouštějí se jim. Proto jménem Kristovým odpustím tobě hříchy, a oživneš!« Píše-li tedy sv. Bernard o P. Marii, že jest duchovním vodovodem, jímž proudí veliké milosti do srdce našeho, lze i o knězi říci, že jest duchovním vodovodem čili zprostředkovatelem milostí.

Kdo z nás konečně by nevěděl, jak mateřsky se stará o nás, o své svěřené dítky, naše nebeská matka, jak nás chrání, jak nám pomáhá v potřebách duše i těla přes všechny urážky, jež se jí dějí od nehodných dítek jejích! Každé poutní místo Mariánské jest toho nezvratným důkazem. Krásný to zajisté pokyn pro kněze, duchovního otce věřících, aby i on o dítky Boží, sobě svěřené věrně pečoval, jim pomáhal a pro ně se obětoval přes všecken posměch a potupu nepřátel Kristových.

4. Co z toho všeho vyplývá? Když kněz jest jako druhá Maria co do důstojnosti své, života a působení svého, je toho přirozeným důsledkem, že bude jako druhá Maria i tam ve slávě věčné: že tam bude se nás otcovsky ujímati a za nás se přimlouvati, zvláště za ty, které zde na zemi sám řídil a spravoval.

Proto, m. dr., šťastný jest národ náš, že měl během věků i takové kněze, které dodnes stavíme na své oltáře, myslím: Cyrila s Metodějem, Vojtěcha, Prokopa, Jana Nepom., Jana Sarkandra. Každý z nich byl v plném slova smyslu druhá Maria, nejen důstoj-

ností, ale i životem a působením. Ti jsou podnes naší pevnou nadějí, že dobrotivý Bůh nám nedá zahynouti.

Jak šťastným je tedy kněz, jenž kráčí stopou těchto velikým vzorů, aby prospěl sobě i národu svému. Proto, m. kř., prostě za své kněze, aby byli druhou Marií životem svým a působností svou, aby žili ne sobě, choutkám svým, ale Kristu a nesmrtelným duším, a aby zbožně živi jsouce, byli jako krásné kvetoucí palmy, jako plodné cedry libanonské, aby hojně rozmnožili počet spravedlivých. Amen.

XVII. Vzdělanci.

„Cestu moudrosti ukáži tobě.“
Přisl. 4, 11.

V řadách ctitelů Mariánských nescházeli nikdy a nescházejí ani dnes tací, jež zoveme vzdělanými čili inteligencí. Byli učenci, básníci, umělci, malíři, sochaři, skladatelé, vojevůdci, státníci, šlechtici, panovníci, které dosud obdivuje svět, a byli upřímnými ctiteli Bohorodičky. Kolik cizích jmen mohli bychom uvést na důkaz toho! Jmenujme jen některá zvučná jména z dějin českých, jako na př. sv. Václav, Karel IV., Slavatové, Lobkovicové a j., z doby pak nejnovější vzpomeňme aspoň Zeyera a Dvořáka, kteří se netajili svou úctou a důvěrou k Bohorodičce. Máme za to, že právě inteligence měla by pěstovati horlivě úctu Mariánskou, neboť

1. P. Maria je nositelkou pravé kultury čili vzdělanosti;

2. P. Maria stojí na výši pravého pokroku.

1. Především chci poznamenati, že se mi rozdělení na vzdělané a nevzdělané v obvyklém smyslu totiž jako na studované a nestudované nezamlouvá.

Či má býti vzdělanost výsadou jen jednoho stavu? Nemají býti vzdělanými všechny třídy národa? V čem

vlastně spočívá pravá vzdělanost? Spočívá snad v tom, že si člověk osvojí řadu poznatků z toho či onoho oboru, že umí na př. počítat determinanty, že zná několik řečí, že umí dobře léčit, že dovede skládat pěkné zpěvy a hudební kusy, že je znamenitým podnikatelem nebo bohatým továrníkem? Bohužel, že se moderní výchova brala tímto směrem: že hleděla, aby si mládež osvojila hojné vědění, pěstujíc proto skoro výlučně rozum a zanedbávajíc vůli, srdce. Na zušlechtění srdce přece více záleží, než na pouhém vědění, a mám za to, že více sluší vážit si člověka, který má sice malé vědění, ale je vskutku dobrého a ušlechtilého srdce, než takového, který má velké vědomosti, jest však při tom mravů hrubých a nízkých. Avšak umravnití a zušlechtití srdce nelze gramatickými pravidly, ani matematickými poučkami, ani konverzačními slovníky, ani operačními prostředky, nýbrž něčím neskonale vyšším — náboženstvím. Kdo studoval, zakusil, že klasické studium zvláště řeckých autorů, Homera, Sofokla, Demosthena, působilo i po této stránce blahodárně na studující, poněvadž obsahuje mnoho prvků náboženských, ovšem náboženství přirozeného. Čím vznešenější náboženství, čím krásnější jsou jeho zásady, tím více musí vzdělávati srdce. Nejvznešenější zásady a pohnutky musí mítí náboženství božské, a tím je náboženství Kristovo, katolické.

Letos (r. 1927) o prázdninách konal se v Římě mezinárodní sjezd pedagogický s nátěrem protináboženským pod protektorátem Mussoliniho. Tento poslal na sjezd svého zástupce, jenž pravil k shromážděným: »Vláda italská pokládá za jediné možnou formu morálky tu, kterou dal Kristus v evangeliu. Z toho přesvědčení národní vláda zavedla závazné vyučování náboženství jednak podle italské tradice, jednak proto, že tato nejvznešenější morálka, pravá to lidská kultura, opravdu vzdělává lid.«

Na důkaz toho vám ukáži, m. kř., dvojí Řím. Předně Řím klasický, pohanský. Kdo viděl Řím a procházel vykopávkami římského fora a starožitných

památek, obdivoval jeho vyspělou vnější kulturu. Ale jak vypadala kultura vnitřní? Jaké převrácenosti pohanský Řím připisoval samým bohům! Jako skvrnou je na jeho vzdělanosti otroctví a hry gladiatorské! A heslo jeho? — »Panem et circenses«, »chléb a hry«, t. j. požitek a rozkoš, to přece není vznešená kultura.

A nyní pohledte na starý křesťanský Řím! Tím-li procházíte, ukáží vám ohromné koloseum s poznámkou: Zde utraceno bylo tisíce a tisíce křesťanů za to, že se nechtěli zřít Spasitele svého, Krista. Potom povedou vás na místa, kde jsou ostatky nevinných duší, sv. pannen, Anežky a Cecílie, které za žádnou cenu se nevzdaly své zdobě liliové a jistě vás upozorní na hroby sv. knížat apoštolských, Petra a Pavla, co do charakteru a ctností pravých velikánů. Je možno tyto všechny počítati ku třídě nevzdělaných?

Ale nade všechny vpravdě vzdělané vyniká královna všech svatých, bl. P. Maria. Ona je na výsost vzdělaná jak podle rozumu, tak podle srdce. Co se týká jejího vědění, máme vzácný doklad v jejím chvalozpěvu v domě Alžběty — v Magnifikatu — je sice krátký, ale hluboký a obsažný. Co pak se týče ušlechtilosti srdce jejího, ta se zračí překrásně v každém slůvku evangelia o ní. Když se jí na př. nabízí to nejvznešenější, o jedno má starost, o lilii čistoty: »Kterak se to stane, nebo muže nepoznávám?« (Luk. 1, 34.)

Nuže, m. kř., chcete-li patřiti vskutku mezi vzdělané, řiďte se příkladem své vznešené královny a matky, P. Marie: Vzdělávejte se po stránce rozumové, ano! — osvojte si důkladné, všestranné vědění, ale především neopomíňte zušlechťovat a posvěcovat své srdce. Jak to činila bl. Panna, můžete vyrozuměti ze slov sv. Lukáše (2, 19): »Maria zachovávala tato slova, uvažujíc je v srdci svém.« Vše totiž, co slyšela od pastýřů, mudrců a najmě od svého Syna, nejen si pamatovala, ale také srdcem svým pojala a zužitkovala. I vy sv. nauky Kristovy chovejte v srdci svém a učiňte pravidlem svého smýšlení, chtění a cítění!

2. P. Maria stojí na výši pravého pokroku. Pokrok je heslo moderního studovaného světa. Bůh sám si přeje pokrok; proto dal nám schopnosti. Zvířata nečiní pokroku: na př. včela staví dnes buňky právě tak, jak před dvěma tisíci a více lety, a pták zdělává své hnízdo právě tak, jako dávní jeho předkové.

Pokrok je trojí: materiální či hmotný, intelektuelní či duševní a morální či mravní.

Hmotný pokrok, t. j. především zbohatnutí, závisí na mnohých podmínkách, jako jsou: kraj, podnebí, úrodnost a j. Za stejných podmínek závisí ovšem od vlastního přičinění: Čím se kdo více přičiní, tím více docílí.

Duševní pokrok jest pokrok ve vědách a uměních. Od tohoto závisí valně i pokrok hmotný. Pokrok duševní žádá, aby poznatky člověka rostly jak do šířky, tak do hloubky, aby člověk víc a více poznával z oblasti skutečna — pravdy — a tuto hlouběji a hlouběji pronikal. Pouhé domněnky či hypotézy nejsou pokrokem, nejsou pravou vědou.

Co všechno platí dnes za pokrok? Nevěřiti zjevným pravdám, nevěřiti tedy Bohu samému platí u mnohých za pokrok — odtud slují pokrokáři. A přece, co je bezpečnějším pramenem pro naše skutečné vědění než pravda zjevená, slovo Boží? Namítá se, že dogmata jako ztrnulé formule jsou hrotem vědeckého badání; a přece i co se týče pravd zjevených a dogmat či článků víry je jistý pokrok možný, totiž co do pochopení, vysvětlení a odůvodnění jich. Co vidím prostým okem, mohu dalekohledem lépe viděti. Tak co vím ze zjevení, mohu přemýšlením, badáním, studiem lépe chápati a rozuměti. To je též úkolem bohovědy. I sv. apoštolové v poznání zjevené pravdy činili pokroky. Čtemeť, jak P. Ježíš při vyčišťování chrámu na žádost židů: »Jaké znamení ukážeš nám, že tyto věci činíš?« — odpověděl: »Zrušte chrám tento, a ve třech dnech jej zase vzdělám!« Nejen židé tomu špatně rozuměli, ale i jeho učedníci. Teprve, když vstal třetího dne z mrtvých, pochopili, že mluvil o chrámu těla svého. (Jan 2.

19—22.) A čteme-li o Rodičce Boží a sv. Josefu, že když našli ztraceného 12letého Ježíše, neporozuměli slovům jeho: »Zdali jste nevěděli, že já v tom musím být, co Otce mého jest?« — jistě později je správně pochopili. (Luk. 2, 48—50.)

Třetí pokrok je *mravní*, totiž v ctnosti a mravní dokonalosti, a jest z velké části ovocem pokroku duševního. Vědění a umění nemají zůstat jen v hlavě, ale mají sloužiti skutečnému životu, zušlechtění srdce. Když znám Boha a jeho sv. vůli, když v obém hluboko jsem pronikl, je na mně, abych se též podle toho zařídil v praktickém životě a víc a více se blížil k dobru nekonečnému (Bohu), čili abych pokračoval.

Byli a jsou horlivci o pokrok mravní čili reformátoři, kteří chtěli všecko možné reformovat, hlavně však katol. církev. Odstranili tudíž zpověď, půst, coelibát, rady evangelické a j. Proč? Poněvadž se odchýlili od pravdy a »protože skutky jejich byly zlé.« A ovoce? — Děsný úpadek mravní, děsný odklon od Toho, který s nebe sestoupil, aby nás učil nejen pravdě, ale také životu, který sám dal nám příklad a řekl: »Následujte mne!« Podle tohoto vzoru, podle svého zakladatele reformuje, napravuje nás církev sv. Pro Ježíše Krista nás hledí nadchnouti, abychom jím vedení a nadšení spěli k vrcholu veškeré dokonalosti, již je sám Bůh. »Buďte dokonalí, jako Otec váš nebeský dokonalý jest!« (Mat. 5, 48.) Ó, jakého pokroku je ještě třeba, než této dokonalosti dosáhneme!

Jest však jedna bytost, která již od prvopočátku svého (od početí svého) je tak dokonalá, tak Bohu podobná, tak svatá, že na ní spočinulo neobyčejné zalíbení Boží. Sudťte tedy, jak byla Bohu příjemná a milá na konci své pozemské pouti, když ve všem se vůli Boží dokonale podrobila a se všemi milostmi, osvíceními a vnuknutími věrně spolupůsobila!

I u ní, zdá se mi, můžeme mluvit o mravním pokroku. Smím-li totiž mít za nedokonalost, jak těžce nesouc, že její 12letý synáček se jí a sv. Josefu v Jerusalemě ztratil, aniž by jí byl něčeho oznámil, bo-

lestně zvolala: »Synu, proč jsi nám tak učinil? Hle, otec tvůj a já s bolestí hledali jsme tebe« (Luk. 2, 48) — není po této nedokonalosti nejmenší stopy, když zachváčena hořem a bolem největším stojí tam pod křížem na Kalvarii. Tehdy o ní sv. evangelista prostě sice, avšak tak významně dí, že *stála* u kříže. Řeknete snad, že sv. Jan tak píše i o ostatních zbožných ženách, které přítomny byly smrti Páně: »Stály u kříže Ježíšova jeho matka a sestra matky jeho, Maria Kleofášova a Maria Magdalena.« (Jan 19, 25.) Je pravda, ale jak tam stály spolujmenované ženy, a jak tam stála jeho vlastní matka! Stála pevně, bez výčitky, oddaně.

Nejsvětější Panna je příkladem a ideálem, k němuž upíratí máme zraky své; na ní se vzdělávati, podle ní reformovati a pokračovati. Již pohled na její obrázek nás očišťuje, co teprve hlubší poznání její a vřelé nadšení pro ni! A myslím, že právě vzdělanci dobře porozumějí, co znamená: Maria zastíněna Duchem sv. a vedle ní kvetoucí lilie nebo P. Maria potírající hlavu hadovu. Kolik tu námětů pro krásné myšlenky a úvahy, kolik podnětů pro ušlechtilé snahy a tužby u inteligence!

Byl to vysoce vzdělaný muž (P. Roh), zvláště v bohovědě, jenž, ač již 60letý, říkával: »Je mně sice už 60 let, ale podnes pocítuji, jak velice potřebuji matky,« a ukázal na Bchorodičku. Ano, m. kř., i inteligent-vzdělanec potřebuje P. Marie, potřebuje jí k svému pokroku, k své útěše a k své vytrvalosti. I vzdělanec je vyhnaným synem Eviným, i na vzdělance doléhají pokušení, zkoušky, útrapy, i vzdělancům potřebí se přemáhati, zapíratí, a právě na vzdělanci jest i jiné vésti k pravdě, dobru a kráse. Proto, m. dr., vzhůru za Marií, s Marií za Ježíšem a s Ježíšem do slávy věčné! Amen.

XVIII. Lid.

»Potěšte se, potěšte se, lide můj!«
Js. 40, 1.

Jádrem nebo alespoň nejpočetnějším dílem mariánského průvodu je drobný, prostý, pracovní lid. Z této třídy má Bohorodička nejvíce ctitelů. A s jakou důvěrou a oddaností lnou k ní právě její příslušníci! Čím to? Tuto otázku zodpovězme dnes! Krátká odpověď, již rozvedeme, zní: Tím, že je P. Maria pravou, láskyplnou matkou lidu. S Isaiášem tudíž možno volati: »Potěšte se, potěšte se, lide můj!«

Pravíme: Bl. Panna je láskyplnou matkou lidu.

1. Již slovo *matka* má zvlášť milý příděch. Jaká je teprve skutečnost, matka se svou láskou! Pravda, i lidé dovedou býti velkomyslní, laskaví, obětaví, ale jak často se za všemi jejich projevy dobroty a přátelství skrývá ohavná příšera: zřetelnost, samoláska, sobectví! Jen do jednoho srdce nesmí: do srdce mateřského. To nehledá svého prospěchu, nýbrž prospěchu dítěte. Proto láska mateřská dojímalá i srdce několikanásobného vraha (pověstného Leciána): podobiznu matčinu nosil u sebe. Šťasten, kdo zažil, co je matka, nešťasten, kdo neokusil lásky mateřské; v srdci takového bývá mezera, již nelze vyplnit. Proto také, chceme-li označiti velkou, nezištnou, obětavou lásku, nazýváme ji mateřskou a nositelku její matkou.

Tak na př. čteme v životopise sv. Alžběty, dcery uherského krále sv. Štěpána: »Tolik milovala chudinu, že přiodívat ji, sytit, napojit, slzy její sušit a stesk tišit bylo její největší radostí. Zato zámek její byl chudinou vpravdě obléhán a z úst všech zaznívalo: »To je naše matka.«

Za světové války v jistém továrním městě (Mor. Ostravě) zřízen byl také lazaret, kam sváženi byli těžce ranění a nemocní. Mezi milosrdnými sestrami byla jedna, která v tom hledala svou útěchu, radost, pýchu, když mohla zas nového pacienta ošetřovati.

A nemocní vděčně to uznávali. Když přišli známí nebo příbuzní a ptali se: »Jak se máte nebo čeho potřebujete?« vojíni někdy i se slzavým okem doznávali: »Ničeho nepotřebujeme, vše máme; sestra, která nás ošetřuje, je jako druhá matka.«

Dojímá-li nás taková láska, co máme pak říci o lásce P. Marie, v jejíž srdce vložil Bůh nejvíc ze své nekonečné lásky a na niž sám vtělený Syn Boží poukazuje krví svou vykoupené lidstvo řka: »Hle, matka tvá!«

2. Ale proč takovou láskou lne Bohorodička právě k prostému, chudobnému lidu? M. dr., pochopíte to, uvážíte-li:

a) Matka Boží ví, že člověk prostý a chudobný má o leckterý kříž víc než bohatý, a že také vroucněji a snažněji k ní volá v bídě a nouzi své o pomoc a přispění.

b) P. Maria následuje tu svého božského Syna, jenž zamiloval si chudinu: Chudý se narodil, první adoratori, které k jeslím svým povolal, byli chudí pastýři betlemští; třicet let bydlil mezi chudými a obyčejnými v zapadlém a posmívaném Nazaretě jako syn tesařův a za apoštoly si zvolil vesměs muže chudé a prosté.

c) Rodička Boží co se týká chudoby prošla sama nejlepší školou, školou zkušenosti. Sudťe, jak jí bylo, když v Betlémě neměla, kam by své novorozeňátko položila, nežli tvrdé jesle, a když musila, sotvaže se poměry hmotné poněkud zlepšily, s dítětem svým a Josefem utíkat do Egypta! Život pak, který vedla po návratu z Egypta v Nazaretě po boku svého snoubence, tesaře, nebyl zajisté pohodlný a nádherný.

3. Prvním průkazem její soucitné lásky k prostému lidu je pomoc, dokonce zázrak, jež v Káně galilejské vyžádala chudobným svatebčanům v jejich nemilé tísní.

Od té doby však až do této chvíle nepřestala býti pečlivou a dobrotivou matkou lidu. Každé poutní místo Mariánské, místo neobyčejné lásky její, tak

nápadně to dokazuje. Lid v zástupech sem putuje. Toho by jistě nečinil, kdyby zde nedocházel toho, po čem touží a oč prosí. Což vám potvrzuje i ta okolnost, že časopisy, jež přinášejí zprávy z míst poutních, velikou většinou uvádějí důkuvzdání za vyslyšení, uzdravení a pod. z řad lidu prostého.

Lid si také na výsost váží Bohorodičky. Na ozdobu poutního místa rád přispívá, obraz Matky Boží má na čestném místě svého příbytku, obrázek její nesmí chyběti v jeho knížce modlitební, s obrázkem Mariánským chce býti pochován.

A říci nejmenší nejpnot oproti Bohorodičce nebo jejímu posváť. místu znamená dotknouti se nejchoulostivější stránky jeho srdce.

4. P. Maria je *vzácnou matkou* lidu svého.

a) Jestli *velikou* mateří. Kolik jest jí svěřeno dítek? O kolik dítek se měla a má starati? O tolik, kolik jich vykoupil její Syn. Sčítejte, můžete-li, kolik je to dítek za všechny věky od jejího slavného prohlášení za matku — »hle, matka tvá« — až podnes, a kolik jich má dnes? A nestará se o ně? — Ó, m. dr., kamkoli půjdete, do kteréhokoli dílu světa, do kterékoli říše, do kterékoli země, všude najdete jí zasvěcená poutní místa a všude budete čísti buď literami psaná nebo do kamene vrytá i pozlacená slova důků, alespoň krátké: »María pomohla«.

b) Matka Boží je *moudrou* matkou. Ve škole vykládal jsem malým hochům, čeho žádá křesť. láska k bližnímu, pečovati totiž především o duši jeho. I ptám se žáků: »Je to pravá láska křesťanská, když matka se stará sice o své dítě tak, že se bojí, aby ani větérek ho neovanul, aby se mu dostalo všeho, po čemkoli zatouží, ale s ním se nemodlí, do kostela ho nevede ani neposílá?« Všichni školáci jako by jedněmi ústy volají: »To není křesťanská láska.« K tomu jsem dodal: »Taková matka není moudrá, neboť první její starost má býti o to nejdůležitější a nejhlavnější — o duši. Tak je tomu u naší nebeské matky: Ona nám pomáhá tak, jak toho žádá spása duše naší.«

c) Rodička Boží je matkou milosrdnou. Kolikrát se již stalo, že matka dítěte svého, které jí trpce zarmucovalo, nevďekem za všecku lásku jí splácelo, nepustila, ba v nesnázích a potřebách jeho se ho ujala, poněvadž mu — *odpustila*. Často nejinak se chová k nevďečným dítkám svým bl. P. Maria. Aspoň jeden příklad z mnohých: Bylo to ve válce světové. Do války musil jíti také jeden mladý strojník. Jak žena jeho byla zbožná, tak sám byl bezbožník, ba nevěrec. Nejvíce se mu protivila úcta Mariánská, hlavně sv. růženec. Proto žena jeho měla s ním děsné trápení, ale přesto se neustále zaň modlila a Bohorodičku vroucně vzývala za jeho obrácení. A hle! Ve frontě přišel na štěstí mezi dobré lidi, kteří se nestyděli za modlitbu ani za růženec. Poněvadž i při hrozné bubnové palbě zůstali zcela klidnými a mimo to byli ještě dobré, milé povahy, popustil mladý strojník tolik ve své nevěře, že požádal jednoho ze svých věřících druhů, aby ho naučil také modlitbě růžence. Dobrý kolega mu ovšem rád vyhověl, a napolo již obrácený nevěrec se začal zase po dlouhém čase modlit Zdravas. Než dlouho se ho nemodlil. Při nejbližší srážce byl smrtelně zraněn a dopraven do lazaretu. Ačkoliv podle náhledu všech musil míti veliké bolesti, přece ani nejmenší netrpělivosti neprojevil; zranění svému sice podlehl a zemřel — smířen však s Bohem a s útěchou na rtech: »P. Maria mně odpustila.« — P. Maria je matkou milosrdnou.

A ještě slůvko: O královně Blance, matce sv. Ludvíka, krále francouzského, se vypravuje, s jakou radostí se ujímala chudých a nuzných, takže se nikde necítila šťastnější než mezi nimi. Její dobrý syn o tom věděl; a aby radost její ještě zvětšil, svěřil jí svou královskou pokladnu a každého, kdokoli se naň obrátil o pomoc a podporu, odkazoval na matku svou, řka: »Jděte k mé matce!«

M. dr., nemyslíte, že právě tak tomu bude i co se týká naší předobré matky P. Marie, že i jí svěřil Syn její, Ježíš Kristus, poklady svých milostí, aby z nich rozdávala svěřeným dítkám svým? Nuže, drahý lide

můj, utíkej se i ty v potřebách a bédách svých k nebeské matce své s nezlomnou důvěrou, ale nikdy nezapomeň, že P. Maria je nejen milosrdnou, ale i moudrou matkou! Amen.

XIX. Dělník.

»Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a se lopotíte, a já vás občerstvím!«

Mat. 11, 28.

Mezi prostým lidem mají většinu, alespoň ve městech, dělníci. Již z toho důvodu záhodno je věnovat jim též jeden večer májový. Kromě toho přes všechny sociální reformy dělnictvo trpí bolestmi, které nutno léčit. A pak i ohled na sv. Josefa, přesv. snoubence Matky Páně, dělníka, žádá obrátit pozornost zvlášť na stav dělnický. Nemíníme tím řešiti spleť otázky sociální, chceme jen upozorniti na jednu složku, často přehlíženou, t. j. náboženství. Dnes zároveň ukončíme řadu úvah o účastnících mariánského nrůvodu, jež jsme hleděli povzbuditi, povznésti a potěšiti, a zítra staneme již u cíle své pouti, u obrazu Panny Neposkvrněné.

1. Jedna otázka luští se již tak dlouho, ale bez kýženého úspěchu, otázka sociální, při níž jedná se hlavně o to, zlepšiti hmotné poměry třídy dělnické.

Náhledy, jak se má pomoci stavu dělnickému, jsou přepodivné. Jedni praví: »Celý svět jest ohromné kolo, které se točí. Kdo jsou nahoře, jsou šťastní, kdo dole, jsou vydáni na pospas zániku. Ty, dělníku, jsi dole, proto víš, co tě čeká.« A dělník právem odpovídá: »Podle toho náhledu je zbytečno, abych si koupil šátek, jímž bych si osušil slzy.« — Jiní (politikové) těší dělníka: »Buď zticha! Schválili jsme zákon, dle něhož stav tvůj bude čím dál, tím lepší.« Jenže dělník správně namítá: »Již tolikrát jste nám to slibovali, a

přece vy stále bohatnete a my čím dál, tím více žijeme.»

Není divu, že nespokojenost mezi dělnictvem roste a že se opět a opět ozývá: »Nejsme to my, kteří stavíme lokomotivy a stroje elektrické, neklademe my kolejnice, nestavíme my budovy, neděláme my pluhy a nezhotovujeme my zbraně? Pro koho to děláme? Když nám nechtějí dát, co nám patří, vezmeme si to sami a dosavadnímu hospodářství učiníme konec. Nás je většina, my to dokážeme.«

Jsou ještě jiné názory, jak vyrovnat křiklavé protivy mezi dělníkem a zaměstnavatelem, o kterých právě tak jako o řečených lze již předem říci, že se minou úspěchem. Proč? Jednak proto, že všechny protivy odstraniti není z mnohých důvodů možno, jako nelze všechny hory a kopce snést a vyrovnati. Již Kristus Pán řekl: »Chudé máte vždycky s sebou.« (Jan, 12, 8.) Jednak proto, že nemožno člověka pouze hmotnými prostředky a výhodami uspokojiti. Člověku jest něčeho vyššího potřebí, a sice každému bez rozdílu, hlavně však chudému.

2. Předně dělník potřebuje *povznesení* čili *důstojenství*. Toto mu však dává náboženství. V Nazaretě byl domek, který obývala sv. rodina: Josef, Maria a božské pachole. Na pohled byl Josef pouhým tesařem, Maria Panna prostou ženou a Ježíš jen synem a pomocníkem tesařovým. Ve skutečnosti však byl Ježíš vtěleným Synem Božím, Maria, matka jeho, matkou Boží a Josef jeho šťastným pěstounem.

M. př., máš-li podobný úděl jako sv. Josef v domku nazaretském, jsi-li dělníkem a máš-li chudou rodinu, nezapomeň, že jako křesťan jsi ty i všichni členové rodiny tvé dítkami toho, k němuž voláme: »Otče náš, jenž jsi na nebesích.« Majetkové a společenské poměry nás rozdělují na různé třídy a stavy, ale náboženství, víra nás spojuje a staví na stejnou úroveň; neboť podle sv. víry jsme všichni, bohatí i chudí, zaměstnavatelé i dělníci, dítkami jednoho Otce tam nad hvězdami. Jako tací máme společné shromáždění, společný dům, t. j. kostel, kde se scházíme jako dítky

jednoho Otce a kde máme vše společné: oběť Boží, stůl Boží a slovo Boží, kde o ceně naší nerozhoduje bohatství ani stav, ale vniterné hodnoty. A jako děti Otce našeho na nebesích máme všichni právo na den odpočinku, na den, kdy tělo od práce odpočívá a duch se občerstvuje, obohacuje a povznáší. To je naše neděle a jiné dny památné a svaté čili svátky. Připomeň si to, m. př., když jdeš kolem chrámu, našeho společného, rodinného domu, nebo kolem kříže, neboť tomu Ukřižovanému, synu Mariinu, děkuješ za toto povýšení a vyrovnání s nejvyššími tohoto světa: Onť je to, jenž nás svou výkupnou smrtí na kříži učinil dětmi Božími, dědici Božími a spoludědici svými.

3. Za druhé dělníku třeba *útěchy*. Každodenní práce dělníkova od hodiny do hodiny, sotvaže tovární píšťala zapíská nebo tovární zvon zazvučí, pod stálým dohledem, práce tak jednotvárná je jistě velmi nepříjemná a únavná. Co dělníka pohání, že to vydrží po léta, je jednak neznalost řemesla, jednak starost o to nejnutnější, o živobytí.

M. dr., jak mu to chcete ulehčiti? Znamenitou mzdou, velkým platem? Právě toho se tak často nedostává. Neapolský král Alfons II. spadl s lodí do moře. Ale jeden z plavců ho zachránil. Co myslíte, jakou dostal za to odměnu? — 16 zl. — Kdosí, uslyšev o této mizerné odměně za záchranu králova života, zvolal: »Eheu, nimis parum! Ach, to je příliš málo!« Právě tak může naříkati dělník, který za svou těžkou práci v továrně neb jinde dostane bídnou mzdu: »Ach, to je příliš málo!« Řeknete: »Proč se neozve?« Ozve se — a bude propuštěn. I tážeme se zas: »Jak chcete utiskovanému dělníku pomoci? Stávkou? Sám ji dělati nemůže, a stávkuje-li jich více, jak často dočkají se zklamání i škody, a útěchy nemají žádné!«

Jedno však je, co dělníku skytá vzácnou útěchu, a to je zase víra, náboženství. Ó, milý příteli, pohleď tam do Nazareta, do dílny Josefovy, a viz, jak spravedlivý pěstoun Páně den co den od rána do večera koná svou obvyklou práci tesařskou a božský jeho svěřenec s ním, co zatím jeho přesvatá družka je za-

městnána pracemi v domácnosti. A jsou snad nespokojeni, reptají dokonce, když se jim práce nedaří? — Ach, ne! Co jim tedy zpříjemňuje a oslazuje obyčejnou práci? Nic jiného, než ohled na Boha, Bůh chce, aby tuto práci konali; a jeho sv. vůle jest jim nejsvětějším zákonem. Kde však se pracuje s ohledem na Boha a pro Boha, tam se pracuje též s Bohem, s jeho milostí a požehnáním. Tu platí: »Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, jsem já uprostřed nich.« (Mat. 18, 20.)

Vzpomínka na Boha je pro ubohého, na mzdě zkra-covaného dělníka nenahraditelnou útěchou. »Bůh ví,« řekne si zbožný dělník, »čeho potřebuji, a stará-li se i o vrabce, aby nespadl se střechy, oč spíše se postará o mne, jak sám přislíbil. Jednoho jen žádá ode mne, totiž: »Proste, a bude vám dáno!« Toho však za našich dnů není: Čím jsou časy horší, tím méně, bohužel, modlitby. Tím ovšem není řečeno, že se nemá dělník domáhati prostředky dovolenými mzdy spravedlivé.

Ve starém Římě vypukla v lidu nebezpečná bouře. Rozvášněný lid se valil ozbrojen na Kapitol, aby ztrestal senátory a konsuly. Ale duchapřítomný Markus Antonius jej zadržel. Vzal do rukou svých hošička, pozdvihl ho proti davu a volal: »Cives, puer iste pro-clamat aliam pacem! Občané, tento hoch prohlašuje kýžený mír!« Pohled na nevinné dítě z vážené rodiny patricijské (měšťanské) vzbouřence ukonejšil. To jim bylo rukojmím, že se neshody urovnají. A tak se též stalo.

M. dr.! I u nás, u tříd pracujících, je namnoze velké roztrpčení a velká nespokojenost pro mzdové a výdělkové poměry. Jestliže co dovede rozvášněné mysli uklidnit a upokojit, je to věřící pohled na božské dítě, které drží v náručí svém Matka Boží a volá: »Lide můj, viz to dítě, jemuž je dána všeliká moc na nebi i na zemi, to přivodí kýžený smír a pokoj. Toť spravedlivý Bůh tvůj, jenž z lásky k tobě se stal chudým a 30 let pracoval v dílně tesařově! Hle, jak zve tě k sobě: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a

se lopotíte, a já vás občerstvím.« (Mat. 11, 28.) Nuže, v něho důvěřuj a k němu se utíkej!

4. Za třetí dělník potřebuje *lásky*. Co zpřijemňuje jednotvárnou těžkou práci, co zaplašuje chmury nespokojenosti, není tučný výdělek, ale je to hlavně láska, již se těší dělník u svého zaměstnavatele. Dělník pilný a poctivý, jenž pracuje pro zaměstnavatele, si jí také zaslouží. Jak jinak by se pracovalo dělníku, kdyby se mohl nadíti od svého pána lásky! Nenaplňovalo by ho radostí a spokojeností přesvědčení, že zaměstnavatel ho hanebně nevyužítkuje, a když by již pracovati nemohl, že ho neodhodí jako nepotřebnou veteš?

Ale co přivodí tuto lásku mezi dělníkem a práce-dárcem? Co jiného, než zase náboženství? — Jako přesvědčení, že jsme dítkami jednoho Otce, který nás všechny miluje a jednou k sobě vzítí chce, srdce naše sbližuje, tak také přesvědčení, že je Maria Panna naší společnou matkou a my všichni jejími svěřenými dítkami, razí cestu k vzájemné příchylnosti a lásce. Dítka jedné matky nesmějí se přece nenáviděti, ale milovati. Jak velký význam i po této stránce má tedy úcta Mariánská!

V legendě o sv. Benediktu se vypravuje, jak jednomu z jeho řeholních synů spadl srp, kterým měl sekati obilí, do hlubokého potoka. Bez něho nemohl pracovati. I byl smuten a naříkal, že nemůže splniti své povinnosti. Ale sv. patriarcha, přistoupiv k potoku, udeřil holí do vody, a aj — srp ihned vyplaval. Chopiv jej, dal ho fráterovi, řka: »Ecce, labora et noli contristari! Ejhle, pracuj a nermuť se!«

M. dr.! Důležitější než byl srp pro onoho frátera je pro dělníka chuť k práci, má-li vesele a pilně pracovati. Ale odkud ji má vzítí? — Ó, m. dr., má-li v hlubině srdce svého jen trochu úcty a lásky k Matce Boží, pak potřebí jen tuto vzpružiti a oživití a chuť se dostaví. Nebo úcta k Matce Boží přináší s sebou to sladké vědomí, že i chudý dělník je svěřeným dítkem jejím jako každý jiný, že srdce její i dělníku jest otevřeno, a že i dělníku skrze ni dostane se potřebných

milostí! A jako ze semene květina vyrůstá, tak ze společné úcty a lásky dítek k nebeské Mateři jejich vyrůstá úcta a láska mezi jejími ctiteli navzájem.

Proto, m. př., pozdrav každodenně královnu svou při ranním klekání a v poledne, zaslechneš-li hlas zvonu, opět důvěrně k ní volej a jistě vděčně budeš ji zdraviti i při večerním »Anděl Páně« před spánkem svým. Nenamítň však: »Ano, budu ji vzývat, když i můj zaměstnavatel bude se k ní modliti!« — Ne! — I když druzí nejsou takovými, jakými býti mají, ty konej svou synovskou povinnost vůči nebeské Matce své, a ani netušíš, jakou láskou a útěchou ona tě zahrne. Amen.

XX. Pozdrav Panně Neposkvrněné.

*»Všecka jsi krásná, přítelkyně má,
a poskvrny není na tobě.«*

Píseň šal. 4, 7.

Konečně jsme u cíle své pouti, — u obrazu Panny bez poskvrny hříchu prvotního počaté. Jaká krása! Pochopíte ji? K zbytkům ztraceného ráje, jak se praví. náleží květy. I prostý kvítek sedmikrásky je s to na chvíli nás upoutati. Což teprve květ leknínový, rostliny s neobyčejně velikými a téměř masivními listy, která se právem zove *Victoria regia*, t. j. Vítězná královna (květů). Kde ji mají (v Brně, v Mnichově) a začne kvést, ihned to v novinách oznamují, aby si ji lidé prohlédli, ovšem za přiměřené vstupné. Ale jsou ještě jiné květy, které nerostou v zahradě, květy, jež zdobí srdce, květy ctnosti a dokonalosti, jež dodávají neobyčejného půvabu i před anděly všem, kdo se jimi honosí. Než nade všechny šťastné smrtelníky vyniká krásou ctnosti a zdobou svatosti jako *Victoria regia* nade všechny rostliny ta, která již v prvním okamžiku bytí svého čili při početí svém byla ozdobena milostí a svatostí, bl. Panna Maria. Církev sv., nadšena touto

jedinečnou zdobou Bohorodičky, volá: »Všecka jsi krásná, přítelkyně má, poskvrny není na tobě.« Pokochejme se dnes touto krásou Panny Neposkvrněné, abychom ji dnes a vždy s nadšením pozdravovali: »Ave, Immaculata! Zdrávas, Panno Neposkvrněná!«

1. M. dr., mám zato, že netřeba, abych vás varoval před neporozuměním této výsadě Bohorodičky, totiž jako by snad její neposkvrněné početí mělo znamenati její neporušené panenství, když se matkou Boží stala, anebo, že by se tím myslilo, že rodičové její byli čistí a bezúhonní. Nebo vím, že tomu správně rozumíte, totiž v tom smyslu, že Maria Panna hned od prvního okamžiku svého života, tedy ve svém početí, byla prostá hříchu prvotního čili dědičného.

I skutečnost této přední výsady Matky Páně je s dostatek prokázána. Hlavně jedna okolnost ji neúprosně žádá: vyvolení bl. Panny za matku Páně. Vzpomeňte, m. dr., jak krásně byla připravena tato země Stvořitelem, když přijít měl její pán — člověk. Byl to pravý ráj. Když však lidstvo zhřešilo, měl přijít jako vykupitel sám Syn Boží. Neslušelo se, aby příbytek, který zvolí, byl co nejdůstojnější? Aby matka jeho ani na okamžik nebyla poskvrněna hříchem Adamovým, a tím nebyla pod mocí a jhem satana? V domě špatné pověsti nemůže přebývat, kdo nechce zadat cti své. Byl by tedy mohl syn krále nejvyššího, Boha všemohoucího, přebývat i když jen devět měsíců pod srdcem té, kterou hříchem ovládal satan? Proto dí sv. Anselm: »Slušelo se — decuit —, aby se Panna, již Bůh dá Syna svého, by byl jejím synem, skvěla takovou čistotou, by kromě Boha nebylo lze mysliti si větší!« To je důvod (*convenientiae*), který se učenému Duns Scotovi ze 200 důkazů, jež podává o neposkvrněném početí Panny Marie, nejvíce zamlouvá, a jenž tedy zní: »Slušelo se to na Boha (Otce) a Bůh (Otec) to mohl, tedy to učinil.« A vhodně podotýká sv. Augustin: »Co se ti zdá rozhodně lepším, věz, že to Bůh jistě zvolil.«

Skutečnost je tedy prokázána, ale jak je velkolepá! Mám-li ji alespoň nastínit, musím k tomu použití

krásného obrazu. Vhodným se mi zdá obraz, který podává básník ve velepísni Šalomounově, když líčí krásu jeho chotí. Nejen král, manžel její, jest jí okouzlen, nýbrž i dvorní jeho žínky. — Ve smyslu alegorickém (jinotajném) je tím představena láska Boží k jeho církvi. — S údivem volají totiž dvorní dámy Šalomounovy vidouce královnu: »Kdo je ta, která se běře jako zora, krásná jako měsíc, jasná jako slunce, hrozná jako sešikované vojsko?« (Píseň Šal. 6, 9.)

»Která se běře jako zora.« Jitřenka za časného rána vychází a krásně záříc vystupuje výš a výše. Tak to bylo s článkem víry o Panně Neposkvrněné. Na dalším obzoru časů, hned po pádu Adamově v ráji, poukazuje na ni Bůh jako na ženu, mezi níž a satanem bude největší nepřátelství, nepřátelství již od prvo počátku jejího bytí, poněvadž nebude mít na sobě hříchu prvotního. V Novém zákoně anděl přichází k čisté Panně a zdraví ji: »Zdráva buď, milosti plná!« Když plná, tedy i neposkvrněná hříchem Adamovým. Ve stol. XVI. se slaví sněm tridentský, kde se jedná o hříchu dědičném. A hle, sněm prohlašuje, že nechce do počtu tímto hříchem stížených čítati Bohorodičku. Konečně přichází r. 1854. Zora krásy Panny Neposkvrněné září nejjasněji: Papež Pius IX. prohlašuje slavně a jasně neposkvrněné početí P. Marie za článek víry.

»Krásná jako měsíc.« Jaký pohled, když měsíc v plném jasu se koupá v oblacích, které jsou kol něho jako nádherný, stříbrem zářící baldachýn! Co jsou proti němu hvězdy, i ty největší? Ale pojednou ubývá ho. Je menší a menší, až zmizí s temné oblohy úplně; nesvítí. Ne tak Panna Neposkvrněná! Od té doby, co přišla na svět, co se zaskvěla v kráse milosti, svít a lesk její se neumenšoval, ale rostl neustále, až bylo v kráse její plnolůní, t. j. tehdy, když opouštěla tento svět.

»Jasná jako slunce.« Když slunko vychází, hasnou všechny hvězdy i měsíc pozbývá svého lesku. Slunce je král hvězdnatého nebe. Ale přece má skvrny, a velké skvrny, kdežto Maria Panna ani nejmenší po-

skvrnky neměla, ani té, kterou všichni svatí postížení byli. »Všecka jsi krásná, přítelkyně má, a poskvrny není na tobě.«

»Hrozná jako sešikované vojsko.« Takového se nejvíce bojí nespořádaný a zmatený nepřítel. A tím je vzhledem k Panně Neposkvrněné ďábel, had pekelný. Od prvopočátku svého života je jeho nezdolnou nepřítelkou, drtící hlavu jeho silnou nohou svou podle přípowědi: »Ona potře hlavu tvou.« Ó, jak se jí bojí! — To je obraz Immaculaty, — a nyní náš pozdrav.

2. V této chvíli přál bych si vás všechny přenést do známých Lúrd ve Francii, abyste viděli nadšení pro Pannu Neposkvrněnou. Právě dojel poutní vlak. Všechno rychle vystupuje. Autobusy dopravují poutníky do vykázaných příbytků. Sotva poutníci odložili svá zavazadla a se omyli, spěchají ke skále masabielské. Projdou obloukem rampy basiliky a vtom shlédnou známou jeskyni. Nahoře ve výklenku je bílá socha Immaculaty. Tam zjevila se P. Maria bl. Bernadettě, řkouc na její otázku: Kdo je? — »Já jsem Neposkvrněné Početí.« Každý poutník pokleká a hluboce dojat vzhlíží tam vzhůru, kde je Immaculata. Kolem je posvátné ticho, jen s věže slyšet zvonkovou hru a zdola hrčení pěnivé Gavy. Konečně každý jako by se ze vzrušení vzpamatoval, z hloubi duše šepce své: »Ave, Immaculata, Zdrávas Panno Neposkvrněná!« a stírá slzy v očích svých, slzy radosti. Takové Zdrávas kéž vytryskne i z hloubi duše vaší! —

Byli jste již v Římě? Před největším a nejkrásnějším chrámem Mariánským, Maria Maggiore zvaným, stojí obelisk se sochou Immaculaty. Je to památka na 8. prosinec r. 1854. Ach, co viděl a zažil tehdy Řím!?

Očitý svědek (kardinál Reisach) takto napsal: »Bylo ještě časně zrána, když tu náhle zahřmí rány z děl na Andělském hradě. Za chvíli se rozezvučí všechny zvony římských svatyň, počtem přes 300. Téměř v každé ulici to zvučí. Ohromné davy valí se přes Tiberu k sv. Petru. Dostal jsem se šťastně do velechrámu, abych tam zmizel jako zrnko písku na břehu mořském. Vtom nesou Sv. Otce. Všecko propuká v ne-

vyličitelné »Evviva« (Ať žije) a mává šátky. Když dospěl Sv. Otec k hl. oltáři a se přioděl velekněžským ornátem, zanotil: »Veni Creator, Přijď, ó Tvůrce, Duchu svatý!« A mohutný sbor tak zpíval, že se mí zdálo, jako by se otevřelo nebe. Pojednou nastane hluboké ticho. Sv. Otec povstává a obrácen k zástupům prohlašuje: »Každému křesťanu je pod ztrátou spásy věřit, že P. Maria jest bez hříchu prvotního počatá.« Jakmile zaznělo slovo »Imakulata«, udál se výjev, jehož nelze vyličit. Jedni radostí plesali, jiní pohnutím slzeli, jiní »Ave, Imakulata!« volali, jiní nemohouce ani slova ze sebe vypravit, jen šátky mávali na počest Panny Neposkvrněné. A podobně tomu bylo ve všech římských kostelích v ten den; žádná socha, žádný obraz P. Marie nebyl opuštěn, všude klečeli lidé po celý den a ze srdcí a ze rtů jejich letělo vzhůru k trůnu Immakulaty nejsrdečnější »Ave, Zdravas!« Kéž toto Zdravas má živý ohlas i v srdcích našich, kteří v duchu stojíme před Pannou Neposkvrněnou a připomínáme si její jedinečné povýšení a převelikou slávu; vždyť i my ji tak vřele milujeme!

Malé, roztomilé dítě, bíle přioděné, šlo do krásného domu gratulovat své dobroditelce k svátku. Zazvonilo, a vtom spustil zlý pes na celé kolo. Dobroditelka přispěchá ke dveřím a otevírá, ale dítě nechce vejít, bojí se. »I neboj se, vždyť ti nic neudělá,« uklidňuje paní dítě a popadne hafana za obojek, který na povel své velitelky náhle umlká! A dítě klidně, bez bázně vchází.

M. dr., to je obraz. Bíle oděné dítě jsi ty, milý Mariánský ctiteli. Bílé roucho značí milost posvěcující. Dobroditelka je tvá nebeská Matka. Zlý pes je ďábel, jemuž tolik se protíví bílé roucho duše tvé. Rád by ti je vyrval. Je to zloduch, ale neboj se! Viz, blahoslavená Panna Neposkvrněná drtí nohou hlavu jeho. Nemůže se jí vyrvat. Proto pevně se jí drž po celý život svůj a šťastně vejdeš do domu věčné slávy její, kde ji budeš vděčně a věčně oslavovat. Amen.

XXI. Matka dobré rady.

»Mám ve své moci všelikou radu
a zdatnost.« Přisl. 8, 14.

Když jsme pozdravili Pannu Neposkvrněnou, tážeme se, oč ji budeme prositi? Každý z nás se již předsvědčil, jak vítána jest dobrá rada. Stáli jsme na rozcestí a nevěděli, kterou cestou se máme dáti. Žádná nebyla označena, každá byla schůdná, jen směr jejich byl různý. S úzkostí rozhlíželi jsme se a přemýšleli, kterou máme zvolit, abychom přišli k svému cíli. Proto jako anděl s nebe připadal nám dobrý člověk, který pojednou se zrakům našim objevil a ukázal nám správnou cestu.

Ale jsou ještě jiná rozcestí než na cestách a silnicích pro kroky naše, jsou rozcestí životní, kde máme voliti a se rozhodnouti pro ten či onen životní směr, pro to či ono povolání, pro ten neb onen čin, kde jde o náš věčný cíl, kde jde o to, která jest vůle Boží. Nebo podle této se řídití a spravovati je vždy nejlepší cesta k našemu poslednímu cíli. Než jak jí poznati, jak si poraditi? My sami si často dobře poraditi nemůžeme pro svůj sklon k nesprávnému, převrácenému, hříšnému čili pro svou zlou žádostivost. A z lidí kdo nám dobře poradí? Byli mocní tohoto světa, králové a jiní vladaři, ale měli špatné rádce, a poněvadž jich poslouchali, ztratili říši svou buď zcela nebo z velké části. Byl národ Bohem vyvolený, který však si dal špatně raditi, a hle, místo vyvolení stihla ho kletba! Podobně se to má i s jednotlivcem. Snad je někdo mezi vámi, jenž se ve své bezradnosti obrátil na rádce, ale pochybné, kteří mu radili, lichotíce jeho zlým náklonnostem: uposlechl jich, ale kam zabloudil, jak hluboko klesl! Doznáváme tu se spisovatelem knihy Moudrosti (9, 14—17): »Jsoutě úsudky smrtelníků nespolehlivé a nejisté úvahy naše, neboť smrtelné tělo obtěžuje duši. Vůli tvou (Pane,) kdož poznal, nedal-lis ty mu moudrosti a neseslal-lis s výsosti svého svatého Ducha?« Kdo nám tedy dobře poradí než Bůh sám,

jenž nejlépe ví, co poslouží k naší spáse? A Bůh to činí skrze anděly a lidi, které nám dal za rádce (na př. zpovědníka), hlavně však skrze P. Marii, *matku dobré rady*. O této rádkyni dnes.

1. Maria Panna je naší *nejlepší rádkyni*. Proč?

a) Ona je *matkou Vykupitele* našeho, Ježíše Krista. V Ježíši Kristu sestoupila k nám věčná Moudrost Boží, kterou nám tak krásně líčí kniha Moudrosti jako naší vůdkyni a rádkyni. (Srov. kap. 6, 7, 8 a j.) Ale této božské Moudrosti a Rádkyni lidstva není nikdo tak blízko jako P. Maria. Ona jest matkou Ježíšovou. Poněvadž jsme pak skrze ni přijali původce spásy a veškeré milosti, zalíbilo se Bohu, aby nám také skrze ni a na přimluvu její uděloval všechny milosti i rady, jichž potřebujeme. Proto je po Bohu naší nejlepší rádkyní.

b) Matka Boží je také *naší matkou*. To jsme již tolikrát slyšeli ke své nesmírné útěše. Kdo však se má starati o děti, kdo jim má dobře raditi, ne-li matka? Ovšem každá matka dobře neradí, ani nedovede dobře raditi. Než tohoto nebezpečí není u naší nebeské Matky: Ona je plna Ducha sv. a proto nenazývá se nadarmo »*stolici moudrosti*«.

c) Maria Panna je naší *královnou*. Jako jmenujeme Krista Ježíše svým pánem a králem, tak P. Marii svou paní a královnou. Na královně pak jest, aby svým poddaným dobře radila. A Matka Boží to činí; ne jako by nám dávala pouze radu svou, nýbrž poněvadž poznává úradky Boží, které sděluje nám a pomáhá, abychom je vyplnili. Málokteré významné dílo je v církvi, při němž by nebyla účastna jako rádkyně. Vzpomeňme jen původu některých řádů! — Proto, m. kř., potřebujete-li rady, obraťte se na Matku Boží! Raditi jest její úlohou; a jak radí, patrně také z jejího jedinečného titulu: Matka dobré rady.

2. *Jak nám Bohorodička uděluje své rady?* Dvojím způsobem.

a) Svým životem. Život její je podobně jako život Kristův plný milosti a pravdy. Ona je pro nás svým

životem vskutku zrcadlem spravedlnosti, do něhož se máme často zadívat i dle něho poříditi. Jako Spasitel náš pravil o sobě: »Příklad zajisté dal jsem vám, abyste činili, jako já jsem činil« (Jan 13, 15), podobně může říci o sobě i jeho vznešená matka: »Příklad dala jsem vám pro všechny okolnosti života, pro práci i odpočinek, pro radost i žalost, pro krásné i děsné dny, abyste činili, jako já jsem činila.« A věru, podle přesv. Panny jednati, podle jejího příkladu voliti je pro nás znamenitá a spasitelná rada.

b) Radí nám tím, že nám vyprošuje dobrá vnuknutí a osvětlení. Životy svatých nám vypravují, jak některým se dostalo dokonce i jejího zjevení, na př. sv. Stanislavu Kostkovi, ale to jsou mimořádné milosti. Takových není nevyhnutelně potřebí; vždyť Rodička Boží má tisíce cestíček vedoucích k srdci našemu. Brzy je to dobrá kniha, nebo dobrý přítel (duchovní otec), nebo událost, k níž se pojí rada její pro nás, hlavně však bývá to vnitřní vnuknutí, k němuž se pojí osvětlení rozumu našeho i posila naší vůle, abychom podle vnuknutí jednali. Kdo spočte všechny šťastné smrtelníky, svaté i nesváte, jimž Maria Panna v jejich pochybnostech poradila, jimž v obtížích a nesnázích cestu ukázala, a jež šťastně k jejich cíli přivedla! Mnohá její rada nebyla ničím jiným než záchranou pro život věčný.

3. *Jak získáme dobrou radu Matky Páně?* Pro dobrou radu konají lidé často dlouhé cesty a přinášejí velké oběti. Toho zde netřeba. Stačí upřímná prosba; nebo i tu platí: »Proste a bude vám dáno«. Ano, prosme, ale s důvěrou! Či se nemodlíme, že nebylo slýcháno, že by byla koho oslyšela? Její moudrost a spolu její mateřská láska ručí nám za to, že i co se týká rady ochotně se nás ujme a ukáže nám cestu spásy.

Ale nečekejme s prosbami, až nám bude zle, až si nebudeme vědět rady ani pomoci. Ne! Vzávejme ji, jak zaslouží, každodenně, buď si to den jakýkoli, radostný nebo žalostný. Tak budeme stále bdíti u jejího milostného trůnu, abychom od ní přijímali sílu, světlo i útěchu.

4. A nyní ještě několik *svědectví*, jak jest Bohorodička mateřskou rádkyní svých duchovních dítek.

První svědectví nám podává sv. evangelium při svatbě v Káně galilejské. V nouzi, která při svatební hostině nastala, kdo jiný se stará o pomoc, než Panna Maria? Když svého Ježíše na nemilou příhodu mateřsky upozornila, radí služebníkům, aby jen vykonali, cokoli jim Syn její přikáže. »Cokoli vám řekne, učinite!« (Jan 1, 5.) Tak nejsnáze a nejspíše bude pomoheno. A tato její moudrá rada platí podnes. I dnes ve všech potřebách a nehodách je nejlépe plniti, čeho od nás žádá Ježíš. »Cokoli vám řekne, učinite!« O ostatní se již postará On sám.

Hlavním svědectvím a památníkem, jakou vznešenou rádkyní jest Bohorodička, je městečko v jižní Itálii Gennazano, 5 mil vzdálené od Říma. Ve svatyni, která na kopci vévodí celému okolí, je pověstný milostný obraz Matky dobré rady, dnes známý i daleko za oceánem. Zde vlastně je kolébka uctívání bl. Panny pod tímto titulem. Představuje Bohorodičku, jak sklání hlavu svou k hlavičce svého božského dítěte, co zatím se toto něžně tulí k ní. Nad oběma pne se krásná duha, znamení naděje. K tomuto obrazu ode dávna spěchají poutníci téměř ze všech zemí, poněvadž právě zde veliká rádkyně osvědčila lásku svou k bezradným a prosícím dítkám svým i zázraky.

Třetí doklad a památník vzácného rádcovství P. Marie je v Madridě v mariánské svatyni při kostele sv. Isidora. Je to socha korunované Panny s božským děťátkem. R. 1585 na svátek Nanebevzetí P. Marie klečelo před ní páže při madridském dvoře, urozený a svatý jinoch, jménem Alois, jenž prosil královnu nebes, aby mu vyprosila světlo, do kterého řádu má vstoupiti, by ještě horlivěji a dokonaleji sloužil Bohu. A hle! Co vroucně prosí, zaslechne hlas: »Vstup do Tovaryšstva Ježíšova!« Alois této rady uposlechl. Jak výborná to byla rada, ukázalo šestileté příslušenství Aloise k synům sv. Ignáce, kde tento čistý květ svatosti se rozvil a zaskvěl v plné kráse. Od té doby řečená socha madridská nese též jméno Matky dobré rady.

Snad někomu z vás napadne: Musíme tedy do Italie nebo do Španěl, chceme-li si od Bohorodičky vyprositi dobrou radu? Ach, ne! I naše poutní mariánské svatyně jsou milostná sídla téže vznešené Rádkyně, kde i nám se dostává rady, co máme činiti, abychom kráčeli cestou pravou, cestou spásy. Proto na rozcestích svého dalšího životního putování tam spěchejme a k jejímu mateřskému srdci se utíkejme!

Ona se nám sice nezjeví — toho nemůžeme očekávat — ale vše bude tak řídit, že bezpečně dosáhneme svého věčného cíle. Amen.

XXII. Duchovní radost.

(V předvečer Božího hodu svatodušního.)

»Radujte se v Pánu vždycky, opět pravím vám, radujte se!«
K Fil. 4, 4.

Možná, že někdo z těch, kteří jdou kolem kostela, když vcházíte nebo vycházíte, si pomyslí: »Jak jen ti lidé mohou ještě choditi na májovou pobožnost! Venku tak krásně, všechno se na člověka usmívá, všude zpěv, všude život, všude ráj, a ti se dají zavřiti v kostele. Ubozí, co tam slyší? Leda naivní (dětinské) báčorky nebo skličující domněnky, které dovedou člověka jen rozrušit. A což, když se jim dokonce zachce trmácet se někam daleko na pout! Toho naprosto nechápu.« Kdo tak smýšlejí — ať je posuzujeme co nejmírněji — děsně se klamou, a mluví-li tak, klamou i jiné, neboť jsem pevně přesvědčen, že odcházíte z májové pobožnosti potěšení, rozradostnění, spokojení.

Duchovní radost jest jeden z blaživých účinků, jichž zakouší duše, která se povznáší od pozemského k nebeskému, od časného k věčnému, od tvorů k Bohu, což se děje i při májové pobožnosti.

Duchovní radost je velmi důležitá v životě křesťana, jak blíže ukážeme. Proto též Kristus Pán po svém zmrtvýchvstání zůstal ještě čtyřicet dní na zemi a zjevoval se svým apoštolům, aby prosti veškeré bázně a zármutku byli naplněni radostí a statečností. Míra jejich duchovní radosti byla ovšem dovršena při se-slání Ducha sv., jenž na apoštoly sestoupil, jak si o zítřejším Božím hodu vděčně budeme připomínati. Jaká změna stala se s apoštoly, upozorňuje sv. Řehoř, an píše: »Jací byli před příchodem Ducha sv., víme, a po příchodu jeho jakou naplnění byli statečností — a přidejme: i radostí — pozorujeme.« Až dosud Duch sv. budí v duších věřících sv. radost a nadšení, zvláště u těch, kdo o to prosí. Abychom si duchovní radosti více vážili, pojednejme dnes o tom, co duchovní radosti rozumíme, dále, jak jest důležitá, a konečně, jak účta k Bohorodičce je bohatým pramenem duchovní radosti.

1. Co sluší rozuměti duchovní radosti? Sv. Tomáš Aquin. rozeznává jednak radosti, jež mají a milují lidé tohoto světa (světáctí), a radosti, jež mají a milují spravedliví; jednak radosti tělesné, jež obveselují tělo a smysly, a radosti duchovní, jež obveselují duši. Na př. radosti z hodování a popíjení, radosti na novomodním šatu, na sensačním románu nebo filmu, na kluzkých vtipech a bujných fraškách, kde není ušlechtilé myšlenky a povznášející pohnutky, jsou vesměs radosti světácké, tělesné a nízké, krátce radosti, plynoucí z lásky k tělu. Než jsou ještě zcela jiné radosti: radosti duchovní, radosti, plynoucí z lásky k Bohu, jež o to jsou vyšší, oč vyšší je Bůh než tvor.

Radosti tyto vyvěrají v čisté duši z víry, naděje a lásky a pronikají celou bytostí člověka jako tělo proniká krev.

a) Z *víry*. Řekněte mi, m. dr.: Nenaplňuje vás myšlenka, že jsme dítkami a dědici Božími, že náš poslední cíl je nebe, t. j. blaženost v Bohu a s Bohem, milou radostí? Neposkočí vám radostí srdce, uvážíte-li, že je smrt branou do neskonale lepšího života než je přítomný, že strasti a utrpení, jichž zakoušíme, jsou

láskyplná dopuštění Boží, jež nás očisťují od hříchu, usmírují Boha za hříchy naše, zpodobňují s Bohem a otvírají nám vyhlídku na skvělou odměnu podle slov sv. apoštola: »Utrpení nynějšího času nejsou ničím proti budoucí slávě, která se zjeví na nás«? (k Řím. 8, 18.)

b) Radosti duchovní prýští z *naděje*. Či nepovzbudí vás k radosti, když pevně důvěřujete, že dobrý Bůh vše, cokoli vás potká, ať radostné, ať žalostné, ať milé, ať odporné, obrátí k vašemu duševnímu dobru podle výslovného ujištění sv. Pavla: »Víme však, že těm, kteří milují Boha, všechny věci napomáhají k dobrému«? (k Řím. 8, 28).

A co mám říci o ujištění samého Spasitele, kterým pro to nejhorší, pro pronásledování, dodává nám naděje: »Blahoslavení jste, když pro mne budou vás tupiti a pronásledovati a mluvití všechno zlé proti vám, lhouce: radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojná je v nebesích!« (Mat. 5, 11—12.)

c) Z *lásky Boží* prýští přehojná radost. Láska touží po spojení s Bohem, a když ho dosáhne, jest plna radostí a štěstím. Sudťe, čím je pro duši milující Krista Pána sv. přijímání? Jaké štěstí, jaký ples! S nevěstou ve Velepísni (3, 4) volá: »Našla jsem toho, jež miluje duše má. Chopila jsem ho a nepustila.« Čím větší láska k Bohu, tím větší ochota a radost pro Boha pracovat, ba trpět. Radost ta může se stupňovat až k pravému nadšení, jak vidíme na sv. Pavlu, jenž volá: »Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? Jsem zajisté přesvědčen, že ani smrt, ani život, ani andělé, ani knížectva, ani mocnosti, ani věci přítomné, ani budoucí, — — — ani které stvoření jiné nebude nás moci odloučiti od lásky Boží, která jest v Ježíši Kristu, Pánu našem« (k Řím. 8, 35, 38—39).

Každá křesťanská ctnost, kterou konáme, plodí v nás zvláštní radost, jako každá květina má svou vůni, kdežto hřích plodí zklamání a zármutek.

Křesťanský život vůbec je pramenem vzácných radostí. Na př. sv. zpověď, které se někdo tolik štítí, není to ventil, kterým prchá z duše všechna nechuť

k životu, není to páka, která svaluje s duše naší těžké břímě viny? Jak je nám po dobré zpovědi?

A nejsou naše chrámy a oltáře místa osvěžující radosti? Není chrám náš milý nebeský domov? Není oltář posvátným jevištěm, na němž obnovuje se kalvarské drama lásky Boží? Není zpěvácký kůr se svým zpěvem a hudbou dojemný a potěšující pro srdce naše?

Ovšem, těchto požitků nezná a neskytá ani pochybnost ve víře, ani nevěra. Vážme si proto víry a žijme podle ní!

2. Duchovní radost je pro nás nadmíru důležitá:

a) Je-li duch vesel, je to známkou, že to s námi dopadá dobře. Nebo kde je hřích, tam není pravého veselí; tam visí temné chmury, které straší duši, kdežto duchovní radost provází sladký pokoj.

b) Jako zármutek poutá a ubíjí naše síly, takže se nám nechce do práce, a sotvaže začneme, už zase přestáváme, tak zase radost dodává nám chuti a síly, takže desetkrát víc vykonáme s ní než bez ní.

c) Nám je vésti duchovní boj proti zlému, které s tolika stran na nás doráží. Ale jako vojínu, je-li smuten, se špatně bojuje, tak i nám, jsme-li zasmušilí a teskliví. Proto před vojskem jde hudba, aby vesele naladila vojíny. Jak zcela jinak se bojuje, je-li duch rozradostněn! Tehdy nezná bázně a se nebojí ani největších obtíží. Sv. Filip Neri má právem za to, že veselého lze snáze získati pro ctnost než smutného.

d) Smutný je na obtíž sobě a jiným. Nic ho netěší a druhých také neobveselí. Proto bývá od druhých opuštěn; zato s veselým každý se rád pobaví a společnosti jeho vyhledává.

e) Kdežto zármutek dělá těžkou hlavu a bere duši rozvahu a statečnost, je radost jako vítr, který rozhání mraky: mysl veselého je jasná a má široký rozhled.

Co tedy divu, že sv. apoštol doporučuje radost, ovšem ušlechtilou, duchovní, řka: »Radujte se v Pánu vždycky, opět pravím vám, radujte se!« a že podle svědectví téhož apoštola: »Veselého dárce miluje Bůh«? (2. Kor. 9, 7.)

Nejhůře však, když již mládež propadá melancholii (zádumčivosti) a blaseovanosti (otupělosti) oproti radostem duchovním, když jí nic náboženského, nadpřirozeného netěší. Pak jsou její životní síly podlomeny, pak se nevznáší k výšinám, ale jako záhy uschlý list padá k zemi a větrem smeten bývá do propasti, tak mládež bez vyšší radosti klesá mravně níž a níž, až uchváčena vichrem nespokojenosti ocitá se na kraji zoufalství.

Dobře tudíž jednal sv. Filip Neri, když, konaje procházky se studujícími, nic jim tak nedoporučel, jako veselost, a když některý dělal kyselý obličej, dal mu štulec, řka: »Hezky vesel být!«

3. *Úcta Bohorodičky* jest bohatým pramenem duchovní radosti.

a) Církev nazývá P. Marii *příčinou naší radosti*, a sice plným právem, neboť:

uvážíme-li, že Ona to byla, skrze níž se nám dostalo Vykupitele, že začátkem díla vykupitelského, jež počalo vtělením, bylo její »fiat« — staň se — a uvědomíme-li si, že skrze Ni dostává se nám všech milostí, jež nám Ježíš zasloužil, že tedy Ona je prostřednicí milostí, jimiž přemáháme zlo a vytrvale konáme dobro, musíme říci: Kdo by nepocítil upřímné radosti, kdykoli spatří její obrázek? Či neokřívá tu naše srdce, není naplněno radostí a vděkem?

Tato radost se stupňuje však v nevýslovný ples, rozvažujeme-li, že tato preveliká dobroditelka je naše matka. Chápeme obsah tohoto štěstí? Chápeme, co znamená: P. Maria jest Matkou Boží? Či známe vyšší důstojnost? A nedojímá nás mocně, jak krásná a omilostněná je tato vznešená Paní? Jaká krása jest její neposkvrněné početí! Kolik čestných titulů má v lorentánské litanii? Nuže, nejsme na to pyšní, že tuto tak vyvýšenou a omilostněnou bytost smíme nazývat svou matkou?

A nevíme, jakou v ní máme matku? Celý katolický svět je pln důkazů její mateřské lásky. Jakými důkazy její mateřské lásky jsou Mariánská poutní místa? Jak nápadným způsobem se tu osvědčuje jako pomocnice

křesťanů, potěšení zarmoucených a útočiště hříšníků! Nemusí nás potěšiti každé vděčné doznání: »P. Maria pomohla,« každé poděkování v časopisech Mariánských? Věru, jak bohatá zřídla oblažující radosti jsou poutní místa Mariánská!

Netřeba však jíti tak daleko. Nebo neprožíváme i my při své májové pobožnosti vzácné, radostné chvíle? Co pak je to pobožnost k Panně Marii? Co jiného, než duchovní obcování s naší nejsvětější a nejlepší matkou. Oblaží-li srdce dítěte, když zase dluží své milé matky a sděluje jí své radosti i žalosti, co pocítí zbožné srdce, když dluží své nejlepší matce a může vylíti před ní celé srdce své? Jak se mu ulehčí v jeho strastech a pokušeních, bojích a nebezpečích! Jak se to zas volněji dýchá, statečněji bojuje a snáze trpí! To vše působí v nás nevylicitelná radost. již čerpáme z pravé pobožnosti k P. Marii.

b) Tuto vzácnou vlastnost, lidem působiti radost, projevila P. Maria již za svého pozemského žití. Sv. evangelium svědčí o tom hlavně ve dvou událostech.

První je návštěva Mariina u její příbuzné Alžběty. Omilostněná Panna vchází do domu jejího, a hle! Alžběta cítí se neobyčejně poctěnou a šťastnou touto neočekávanou návštěvou! »Odkud mi to,« volá, »aby Matka Pána mého přišla ke mně?« A nepokrytě doznává, že i její ještě nezrozené dítě při pozdravu jejím zaplesalo. Zde jeví se P. Maria po prvé příčinou vzácné radosti. Když pak Alžběta ji blahoslaví, pje své nadšené Magnificat, t. j. hymnus sv. plesu, jakého svět dosud neslyšel aniž uslyší.

Druhá událost jest účastenství Bohorodičky na svatbě v Káně galilejské. Účast P. Marie na svatbě je účastí na radosti, ovšem po stránce ušlechtilé, na př. na tom, že se zakládá první svazek manželský, jemuž požehnal Ježíš a z něhož mají vzejíti noví služebníci Boží, noví obyvatelé nebes. Když zpozorovala, že se nedostává vína, obrací se o odpomoc na svého božského Syna. A proč? Právě, aby radost celé svatební společnosti nebyla rušena. Majíť si svatební hosté dopřáti i toho doušku vína, které je též pro člověka stvořeno

a člověk dobrý ho užívá nejen střídmě, ale i s díkem vůči nebeskému dárci, tedy ke slávě Boží. Hle! Panna Maria po druhé příčinou ušlechtilé radosti. Neprozrazuje obojí událost přelaskavé srdce naší nebeské Mateře?

Nuže, držme se jí pevně! Po boku jejím a ve službě její zakusíme hojných, neocenitelných a nenahraditelných radostí, byť naše cesta životní byla sebe těžší a pohnutlivější. Jednu radost však si od ní především vyprošujeme, radost svatého a čistého života, která jednou po tomto našem putování přejde v radost věčnou tam u ní v nebesích, kde nám ukáže svého Ježíše. Amen.

XXIII. P. Maria a církev.

(U večer Božího hodů svatodušního.)

*»Aj, od této chvíle blahoslaviti mne budou
všechna pokoleni.«* Luk. 1, 48.

Zitřejší Boží hod svatodušní je slavná památka jednak seslání Ducha sv. na apoštoly, t. j. vyzbrojení jich milostmi a dary jeho pro jejich veliký úkol, k němuž byli vyvoleni samým Vykupitelem, jednak překvapujícího rozmachu Kristem založené církve, neboť v ten den, kdy pronesl Petr v čele apoštolů svou první řeč k shromážděným nábožným Židům z celého dalekého okolí, se připojily tři tisíce posluchačů k apoštolům a ostatním věřícím. Tím dnem dílo sv. apoštolů počíná v plném slova smyslu.

Co myslíte, m. kř.: Kázali sv. apoštolové také o P. Marii? O tom nemůže být pochyby. Již sv. evangelia, jichž spisovatelé vesměs apoštolovali, obsahují vzne-

* Lze podle data přeložiti.

šenou chválu Bohorodičky. Ostatně to je přirozeno: neboť kdo ctí Syna, musí též ctít jeho Matku. Od prvopočátku uctívá církev Kristova Matku Kristovu, a uctívati ji bude až na konec věků. Církev sv. a Maria Panna jsou spolu nerozlučně spojeny. Církev, toto duchovní tělo Kristovo, je veliká rodina věřících, t. j. duchov. bratrů a sester Kristových. Rodině však přísluší matka. Kdo je tedy matkou církve? Kdo jiný než P. Maria, t. j. matka Ježíše, »prvorozeného mezi mnoha bratry« (k Řím. 8, 20)?

Jako matka je podobna rodině své, tak podobá se Maria Panna církvi sv., své duchovní rodině. Jak velká podobal Máf přessv. Panna tytéž známky, jež má pravá církev Kristova, z čeho zvlášť je patrno, jak církev sv. a Máti Boží náležejí nerozlučně k sobě. Ukažme dnes tuto nápadnou shodu!

1. Jako pravá církev jest jedna, tak i prostřednice spásy, Maria Panna jest *jedna*.

Všecko veliké a vynikající jest jedinečné. Jeden Bůh a tvůrce, jeden Vykupitel Ježíš Kristus, jedna pravda, jedna pravá nauka, »jedna víra, jeden křest« (k Ef. 4, 5), jedna spása, jedno nebe, proto také jeden ústav spásy, jedna církev. Není-liž pro nás štěstím a ctí, když k této jediné pravé církvi náležíme?

Právě tak, jak jest jedna církev, jest jedna Matka Boží, jedna nositelka všech výsad, jež jí následkem toho přísluší, jedna prostřednice spásy, jedna královna nebes a země, jedna matka dítek sv. církve, jedna čistá panna a spolu matka, jedna Immaculata, bez poskvrny hříchu počatá — P. Maria. Jaká důstojnost pro nás, že jsme dítkami této vznešené Matky! Jaké štěstí, že ji známe a milujeme! Poslední výsada, neposkvrněné početí, schází u církve východní (Řeků a Rusů) v diadém Bohorodičky, — a hle, jsou to *rozkoľníci*, není to pravá církev.

2. Církev Kristova je svatá, též Matka Boží je *svatá*. Církev: zakladatel její, Ježíš Kristus, jest nejvyšší svatý Bůh. Učení církve, t. j. učení Ježíše Krista, je svaté. Prostředky posvěcení, od Krista Pána ustanovené, svaté svátosti, jež má všechny, skýtají nám

prostředky milosti ve všech duch. potřebách a ve všech okolnostech života od kolébky až do hrobu. Má i krásné ovoce svých snah o spásu a posvěcení naše, t. j. svaté za všech věků, ze všech stavů, ze všech národů.

Maria Panna, královna sv. církve, je svatá. Za sva-
tou ji prohlásil anděl Gabriel, pozdraviv ji: »Zdráva
bůd, milosti plná!« Svatosti se strany naší odpovídá
milost se strany Boží. Čím větší svatost, tím větší
milost a naopak. Je-li tedy P. Maria milosti plná, je
též plna svatosti. Svaté je početí její, svatý život její,
svatá smrt její.

Matka Boží je nejsvětější mezi všemi svatými, krá-
lovnou všech svatých. U ní nejdříve byl položen základ
k svatosti, totiž již při jejím početí, a na tomto zá-
kladě ihned stavěna byla budova její dokonalosti,
v níž jsou všechny ctnosti v nejkrásnějším lesku. Jako
archanděl Michael srazil satana s nebe, volaje: »Kdo
jako Bůh,« tak můžeme říci o Bohorodičce, největší
vítězkyni nad satanem: »Kdo jako Maria?« — »Co se
našlo většího a vznešenějšího« — volá sv. Jan Zlat. —
»a co se může nalézt, než je ta, která předčí výsosti
nad vznešenost nebe i země? Co je světějšího?«

Šťasten, kdo ji zná a kdo jí následuje! Ten vítězí
nad hříchem a peklem, ten kráčí cestou svatosti. »Kdo
mne poslušen je, nebude zahanben a kteří se o mne
namáhají, nezhřeší.« (Sir. 24, 30—31.)

3. Jako církev Kristova jest apoštolská, tak i úcta
P. Marie jest *apoštolská*.

Církev trvá od doby apoštolů; učení její jest učení
apoštolů; její představení, papež a biskupové, jsou
řádní nástupci apoštolů. Řada papežů či náměstků
Kristových je nepřetržitá a sahá až k prvnímu ná-
městku Kristovu, apoštolu sv. Petru.

I úcta Marie Panny je apoštolská. Již sv. apošto-
lové ji ctili, jak jsme v úvodu připomněli. Toho důka-
zem jsou sv. evangelia, jež mluví s největší úctou
o bl. Panně a psána jsou od dvou apoštolů a dvou
spolupracovníků apoštolských. »Čtěte, zkoumejte Pís-
ma sv. — vybízí sv. Bernard — všude, jako já na-

leznete Marii!« při čemž ovšem myslí i knihy Starého zákona, kde P. Maria jest předobrazena. Nejstručnějším pravidlem při určení bylo pro sv. apoštoly tak zv. apoštolské vyznání víry, které podává to nejhlavnější ze života jejího: »Jenž se počal z Ducha sv., narodil se z Marie Panny.« Když Syn její na Kalvárii dokonal, ujímá se jí apoštol Páně, sv. Jan; a když sama končí svou pozemskou pout, podle legendy všichni apoštolové spěchají k jejímu smrtelnému lůžku a jsou účastni pohřbu jejího.

Sv. Otcové, na př. Irenej, Justin a j., dosvědčují, že od dob apoštolských byla uctívána nad anděly a svaté. V katakombách sv. Priscilly, tedy na nejstarších místech bohoslužebných, jest obraz její z počátku 2. století. Nej přednější svátky Mariánské sahají původem do prvních století křesťanství. Když se dostalo pronásledované církvi svobody, osvoboditel její, císař Konstantin, zasvěcuje Matce Boží své sídlo Konstantinopol (Cařihrad) a město Niceu; zbožná jeho matka, císařovna Helena, počíná stavěti první Mariánské kostely v Betlémě a Nazaretě. Ve 4. stol. papež Liberius vystavěl slavnou basiliku římskou Maria Maggiore, a sněm efeský se konal v chrámě jí zasvěceném.

Ovšem v prvních třech stoletích za pronásledování církve nebyla úcta Bohorodičky tak okázalá jako dnes, poněvadž tehdy šlo hlavně o to, aby Kristus Pán sám byl poznán a oslavován jako Syn Boží a Vykupitel světa; kromě toho bylo nebezpečí, že někteří z nedostatku pochopení byli by se Matce Páně klaněli.

Krátce, úcta Mariánská jest jako zlatá nit, která se táhne nepřetržitě od dob apoštolských všemi věky v životě církve. Tuto nit chtěl přetrhnouti v 5. věku patriarcha cařihradský Nestorius, ale se zlou se potázel. Na círk. sněmu efeském (431) byl vyobcován z církve a P. Marii se dostalo skvostného zadostiučinění: božské její mateřství prohlášeno za článek víry. I Luther s ostatními reformátory XVI. věku chtěl odstranit úctu Mariánskou, ale církev tohoto drahého apoštolského dědictví se naprosto nevzdala, naopak Matce Boží tu čest prokázala, že na sněmu trident-

ském, když se jednalo o hříchu dědičném, prohlásila, že nechce nikterak počítati Bohorodičku mezi obyčejné smrtelníky, kteří se rodí ve hříchu dědičném; ale že trvá na ustanovení papeže Sixta IV., jenž schválil slavit svátek jejího Neposkrvněného početí a hájit tuto její výsadu. Kromě toho právě v témž století XVI. počíná nový rozmach úcty Mariánské zakládáním Družin mariánských mezi vzdělanými stavy, pravých to čestných gard Bohorodičky. A od té doby mohutní úcta Mariánská neustále a za dnů našich je již jako živelný proud, kterého nelze nijak zastaviti.

4. Církev konečně je *katolická* čili *všeobecná* a úcta Bohorodičky rovněž. Kristus Pán přišel na tento svět, aby vykoupil všechny národy bez rozdílu. Církev jeho má za úkol v jeho vykupitelském díle pokračovat, a to všude a vždy až na konec věků. Proto řekl k apoštolům: »Jdouce, učte všechny národy! Kažte evangelium všemu stvoření!« A nyní se, m. kř., rozhlédněte světem! Ejhle, církev katol. má údy ve všech dílech světa, ve všech zemích a mezi všemi národy. Katolíků je mezi všemi křesťanskými vyznáními nejvíce. Poslání své tedy plnila a plní.

Nikdo z vás nenamítej: »Protestanté jsou také všude rozšíření!« Nebo u protestantů je jen jméno »protestanté« společné pro křesťanské společnosti od sebe odlišné a hranicemi zemí odloučené. Každá má učení své a hlavu svou. Tak je tomu s křesťanskými společnostmi (protest. církvemi) v Anglii a Skotsku, v Německu, Americe a jinde. Nejsou jednotná společnost, jediná církev, a proto nejsou také všeobecná čili katolická církev.

Právě tak *všeobecná* či *katolická* jako církev Kristova je *úcta* Matky Páně. Kde se klaní Kristu, tam uctívají i jeho přesvatou Matku. Kde má Kristus Pán oltář, tam má svůj obraz i P. Maria. Kde zaznívá oslava Spasitele, tam uslyšíš i chválu Mariinu. Hlavní svátky její se slaví po celém katol. světě. Tak se obdivuhodným způsobem plní, co Maria Panna ve svém chvalozpěvu předpověděla o sobě samé: »Aj, od

této chvíle blahoslaviti mě budou všechna pokolení.«
(Luk. 1, 48.)

Církev Kristova a Matka Boží jsou si tedy neobyčejně podobny a spolu *nerozlučně* spojeny. Kde je pravá církev, kde jsou praví bratři a sestry Kristovi, tam musí být i jejich matka, Panna Maria. Dítě Boží nemůže být bez Matky Boží. Bez matky se odcizí ponenáhlu i Kristu Pánu, Spasiteli svému, jak to beztoho dokazují dějiny. Kde je církev, tam je Maria, a naopak, kde je Maria, tam je pravá církev.

Važte si tudíž, m. kř., nadmíru své nebeské Matky! I vůči ní plňte ochotně a věrně příkaz: »Cti matku svou!« Pak jistě budete si vážit i též katolické církve, která Bohorodičku po Kristu ctí nade všechny anděly a svaté, která k ní lne láskou dětinou a nikdy ji ctíti a oslavovati neustane.

V bývalém ruském Polsku byla katol. rodina. Synáček její, malý Vasiljevič, šel k prvnímu sv. přijímání. Co mu matka hlavně kladla na srdce, bylo: »Vždy zůstaň věren katol. církvi!« Byliť tehdy katolíci od rozkolných Rusů-kozáků utiskováni. Bohužel, brzy se mělo ukázat, jak bylo důležité toto napomenutí matčino. Sotvaže trochu povyrosl a opustil domov svůj, dostal se do rukou zlých kozáků. Netrvalo dlouho, a byl přemlouván, aby vystoupil z katol. církve. Když Vasiljevič odepřel, vyhrožovali mu: »Nevystoupíš-li, budeš zbit knutou.« Než Vasiljevič se nezalekl. »Ale škoda knuty,« řekli kozáci, »když neposlechněš, budeš zastřelen.« Malý hrdina však stál na svém. »Škoda prachu na tebe;« — pravili — »nevystoupíš-li, dáme tě oběsiti.« Ale ani to nezvrátilo Vasiljeviče. Konečně strašili ho: »Poněvadž je i provazu na tebe škoda, nevystoupíš-li, budeš utopen.« A když statečný Vasiljevič zase na to: »Nevystoupím,« kozáci rozhněváni si umínili, že provedou, čím mu hrozili. I vzali ho a vedli na zamrzlou řeku; tam uprostřed vysekali do ledu otvor, a aby viděli, jak v něm zmizí, všichni přistoupili s ním k otvoru. Ale v tom se led pode všemi probořil a ukrutníci s Vasiljevičem zmizeli pod ledem. — M. dr., přemýšlejte, kdo vlastně byl

potrestán? Malý hrdina ztratil ovšem život pozemský, ale jako věrný katolík získal jistě život neskončeně lepší. Tak bude bohdá i s námi, když zůstaneme věrnými katolíky. A jimi zůstaneme, zůstaneme-li věrnými ctiteli Matky Páně, nebo kde je Maria, tam je církev. A jednou, až vydechneme duši svou, také nám bude platit: »Kde je Maria, tam, v její slávě, bude i ctitel její.« Amen.

XXIV. Maria Panna a národ český.

*»Ve mně je všechna milost k životu pravdy,
ve mně je všechna naděje v život ctnosti.«*

Sír. 24, 24—25.

Jaká to byla radost, jaký ples, když lid israelský zahnav voje asyrské, se vracel s bohatou kořistí do Betulie a když se všichni, malí i velcí, kupili kolem své statečné zachránitelky, Judity, která uřala hlavu vůdci Holofernovi. Všecko provolávalo jí: »Tys sláva Jerusalema, tys radost Israele, tys čest lidu našeho.« (Jud. 15, 10.) Takové, ne-li větší nadšení, mělo by se, m. dr., zmocnití i nás, když si vzpomeneme, co jako národ máme děkovati té, k jejíž počtě každý večer tohoto měsíce se zde scházíme a v promluvách duchovní pout k ní konáme. Kdo zná dobře dějiny národa našeho, z toho srdce souhlasí s velikým vlastencem Bohusl. Balbínem (jesuitou), jenž dí: »Milá byla Maria Panna Čechům a milí byli Čechové Panně Marii.« Že tomu tak, chceme dnes v několika ukázkách z našich dějin dovoditi, vřele toužíce, aby výrok tento platil o nás vždy.

1. ukázka. Není pochybnosti, že sv. naši věrozvěstové, Cyril a Metod, kteří získali předky naše Kristu, seznámili je též s jeho matkou, P. Marií. Legenda obetkala jejich památku i tím krásným rysem, že na svých

apoštolských cestách nosili s sebou obraz Bohorodičky, který obyčejně zavěsili na strom, a kázali. Kolik je starobylých sošek, které se chtějí zváti cyrilo-metodějskými! Chrám, který založili na Velehradě, zasvětili prý Matce Páně. Nejlépe zdá se jejich horlivost o úctu přesv. Panny dokazovati, že kníže český Bořivoj, který se dal od sv. Metoděje pokřtít na Velehradě, první chrám křesťanský, jež založil na hradě pražském, zasvětil Bohorodičce. Kdo mu poradil anebo schválil tuto myšlenku, ne-li jeho křtítel, sv. arcibiskup Metoděj?

Ó, m. dr., jak dojíká každého pravého vlastence, sčítá-li jména svatých a světic, kteří vypučeli na mladé ratolesti církve Kristovy v naší milené vlasti: Václav, Lidmila, Milada, Vojtěch, Prokop, Česlav, Zdislava, Anežka a j.! Jakou slávou ozářili národ náš před celým světem po všechny věky! O některých lidové podání vypráví nám, jak vřele uctívali Matku Boží, na př. sv. Václavu, jež vychovala jeho babička sv. Lidmila, připisuje jako majetek prastarý obrázek Matky Boží staroboleslavské, který prý nosil i na prsou. O sv. Vojtěchu svědčí, že byl dítkem mariánským a že složil píseň, již se chlubí Poláci: »Boga rodzica diewica.« (Bohorodička Panna.) Sv. Prokop, opat sázavský, zbudoval klášterní chrám, který vystavěl na Sázavě, na počest Božského Spasitele, P. Marie a sv. Jana Křtitele. A když skoro všichni naši světci zvolili život dokonalý, život klášterní, sotva se tak stalo bez povzbuzení, jež čerpali z příkladu Královny Všech Svatých.

A nyní suďte, m. dr., když shora, od povýšených a vládnoucích, takový dán příklad, jakou úctou a láskou přilnul k Bohorodičce i poddaný lid!

Na jednu událost zvlášť poukážeme. Bylo to za krále Václava I., kdy vtrhli do Evropy divocí Tataři. Vyvrátivše říši ruskou a polskou, chtěli vniknouti i k nám do Čech, ale byli zadrženi. Pronikli jen na Moravu, kterou strašně plenili. Hlavní tábory měli na pláni olomoucké a pod Sv. Hostýnem, kde se opevnili

sem se uchýlivší křesťané. K velikému nebezpečí od Tatarů se přidružilo děsné sucho a z toho nastala žízeň. V této tísní křesťané volali úpěnlivě k mocné Panně o pomoc a záchranu. A hle! nejen hojný déšť, ale i děsné hromobití odpomohly nejen trapné žízni, ale i odvrátily nebezpečí hrozící lidu křesťanskému od Tatarů. Tito postrašení ohnivými blesky, které byly do jejich stanů, na útěk se dali. A když ještě Jaroslav ze Šternberka připravil jim důkladnou porážku u Olomouce (1241), nezbývalo jim než opustiti naši vlast. Nuže, m. dr., neukázalo se tu pravdivým: »Milá byla Panna Maria Čechům a milí byli Čechové P. Marii?« Sv. Hostýn na věky zůstane toho svědkem.

2. ukázka. Kdo by neznal »Otce vlasti«, Karla IV.? Kolik tehdy znamenal ve světě český stát? Karel IV., král český, byl spolu králem německým a císařem římským; jeho říše byla největší ve střední Evropě. V naší Praze zbudován první stánek vyšším vědám čili universita ve střední Evropě, biskupství pražské povýšeno na arcibiskupství, nad Vltavou počal se zdvihati nádherný velechrám svatovítský, na slunných pláních kolkolem Prahy v blízkou i v dále začala se rdíti vzácná réva burgundská. Ó, co všecko velikého a důležitého Karel pro svou říši a její hlavní město vykonal!

Ale Karel byl také zbožný panovník a jako takový i velký ctitel Mariánský. Není téměř jediné památky na tohoto otce vlasti naší, aniž by nechovala důkaz jeho lásky k Bohorodičce. Chrám P. Marie před Týnem, chrám P. Marie na Karlově, obraz Matky Páně u sv. Štěpána, překrásná Mariánská svatyně v zátíší Karlově, na hradě Karlštejně, jsou očividným toho dokladem. K němu důstojně se řadí co do úcty Mariánské jeho rádce, první arcibiskup pražský, Arnošt z Pardubic: Denně se modlíval hodinky Mariánské, denně obětoval k její cti oběť nejsvětější, v chrámech, jež Matce Boží zbudoval, dal se na stěnách nebo oknech vypodobniti, jak klečí před ní a klade jí k nohám odznaky své důstojnosti. Výmluvným pak dokladem jeho přítulnosti a oddanosti k Matce Páně je zázračná soška královny nebes na Sv. Hoře u Příbra-

mě. Když nejvyšší hlavy v království neskrblily úctou a láskou k Bohorodičce, co divu, že ani lid nechtěl zůstatí pozadu. I tehdy tak krásně se splnilo: Milá byla Panna Maria Čechům a milí byli Čechové Panně Marii. A tehdy byl vpravdě zlatý věk země české.

3. obraz. Bylo to po pohnutých dobách ve vlasti naší, ano podle některých po nejtragičtější pohromě národa našeho, totiž po bitvě na Bílé Hoře, na kterou se však nepředpojatí dějepisci nedívají tak hrozně, dokonce francouzský dějepisec a přítel národa našeho, protestant Denis, vidí v porážce bělohorské dobro pro Čechy. Ale buď si tomu již jakkoli, jisto jest, že v následujících letech, zvaných ne bez příčiny válkou 30-letou, nastaly vlasti naší doby hrozné. Vojska nepřátelská, saská a švédská, procházela zeměmi českými, loupice a pálíce všude, kamkoli vnikli. Vrcholu, zdá se, dosáhlo soužení předků našich, když Švédové pod Gustavem Adolfem přitáhli na Prahu r. 1648. Dobývání stěžovaly jim velice Mariánské hradby za nynější Letnou. Jaký duch ovládal české obhájce, poví nám tehdejší letopisec: »Byly zde setniny studentů a měšťanů novoměstských. Těmto velel městský rychtář a sodál Mariánské Družiny měšťanské, Václav Aug. Kavka. Při útoku nepřátel zraněn byl velikánským kamenem, který sletěl se zdi. Měl přeraženou nohu. A co statečný vůdce? — Úpěnlivě volal k Matce Páně: »Paní mocná, hle, rád sice umru, ale viz jak potřebí, abych bojoval za tvou čest a milou vlast! Uzdrav mne!« Uplynul den — a hle, v Marii doufající vůdce je zase na hradbách. Všechno plno úžasu a jáсотu volá: »Milí jsou Čechové P. Marii.«

Po třech měsících zmocnili se Švédové Hradčan a Malé Strany. Teď šlo jen o to, přejíti Karlův most. Boj se tedy přenesl sem. Ale Švédové ho nepřešli. Na odpor se jim postavila jmenovitě Mariánská družina studujících, vedená hrdinným jesuitou Jiřím Plachým. Studenti se bili jako lvi, když tu pojednou došla zpráva, že ve Westfálsku byl sjednán mír. Švédové tedy Prahy nedobili. Není to zase doklad, že milí byli Čechové P. Marii?

4. Ještě jeden obrázek. To bylo koncem 18. a začátkem 19. stol., kdy josefinismem a vídeňským centralismem byla dušena česká národnost. Úřady byly ve směr jen německé a školy též. Česká řeč udržovala se jen v domácnosti a v kostele. Zde hlavně to bylo, kde lid utiskovaný pookřál, prozpěvuje nebeské Matce své oblíbené »Tisíckrát pozdravujeme Tebe« a z hlubin srdce svého volaje: »Pod ochranu Tvou se utíkáme«. A hle, ta, v níž doufal, ho neopustila. Přes všecken útisk se lid český probouzel a dobýval si svých práv krok za krokem, až konečně přišla světová válka. Každý uvědomělý Čech věděl, oč běží: o samostatné bytí Čechů a Slováků nebo nebytí. Ach, m. dr., v té těžké době válečné viděl jsem na vlastní oči na poutním Mariánském místě (na Sv. Hostýně), kde jsem právě dlel, jak lid náš se utíkal ke své nebeské Ochránkyni: Matky pro své syny a manželky pro své muže opatřovaly medailky a růžence a s posvátnou úctou jím je zavěšovaly nebo podávaly. Muži a jinoši z pole přicházeli ke své Ochránkyni a zde u jejích nohou srdce svá očistivše, děkovali jí za ochranu dosavadní a vzývali o další.

Četl jsem dopisy zaslané správě duchovní i z bojišť, kde dopisovatelé vděčně doznali, že v důvěře své v Bohorodičku se nezklamali. I kněží vystupující na posv. vrch, prosebně a důvěrně vzhlíželi vzhůru, jak dí žalmista (120, 1): »Pozdvihuji oči své k horám, odkud přijde mi pomoc.«

A pomoc přišla: 28. října 1918 stali jsme se po 300 letech zase svobodnými a samostatnými. M. dr., jestliže všechno dobré od Pána Boha jde rukama Bohorodičky, který český katolík by pochyboval, že i drahá samostatnost na její přímlovu se stala naším údělem a že se splnilo zase: »Milí byli Čechové Panně Marii.«

Než jak jsme se za to odvděčili? Ach, m. dr., ještě dnes s krvácejícím srdcem toho vzpomínám. Několik dní po dosažení samostatnosti (3. listop.) sloup Mariánský v našem hlavním městě na Staroměstském náměstí surovým způsobem stržen, sloup, na němž stálo:

»Panně — Rodičce bez poskvrny prvotní počaté z vděčnosti za obhájení a osvobození města zbožný a spravedlivý císař sochu tuto postavil.« Tehdy zachvěl jsem se hrůzou a ptal jsem se: »Již tedy není Panna Maria milou Čechům?« Než jedno bylo mně a zajisté i vám velkou útěchou, totiž přesvědčení, že to nebyl čin lidu českého, nýbrž toho druhu lidí, jimž ani kříž ani svatostánek není posvátným. Než přes to vše zůstal zločin tento bodavým trnem v srdci mém, jehož ostří však, díky Bohu, otupělo, když jsem viděl a vidím, jak český katolický lid přes všechno úsilí odpůrců všeho katolického ctí a velebí Matku Boží, horlivě navštěvuje pobožnost májovou, jak přesvaté Matce pje nové písně, staví nové sochy i oltáře, zvláště když s povděkem a radostí jsem pozoroval, jak se hlavní posv. místa Mariánská v Čechách (Sv. Hora, St. Boleslav) a na Moravě (Sv. Hostýn a Sv. Kopeček) nově kráslí a zdobí.

To je, m. dr., krásným zadostiučiněním za hroznou onu urážku a spolu očividným důkazem, že milá jest P. Maria Čechům, ale to jest, tak pevně doufám, i zárukou, že Čechové jsou a zůstanou milí Panně Marii. Amen.

XXV. Naše bědy.

(24. máje na svátek Panny Marie — Pomocnice křesťanů.)

»Neboj se, nebo já jsem s tebou.« Is. 41, 40.

Všechny slzy usušiti, všechny bolesti zažehnati, všechny nářky utišiti, všechny kříže odniti, všechny nemoci vyléčiti a konečně i smrt odstraniti, to vše je něco tak velikého, že jedině Bůh je s to nám to dáti a také dá v druhém životě. Sv. Jan ve svém zjevení slyšel hlas s nebe: »Hle, stánek Boží s lidmi a přebý-

vati bude s nimi, a (Bůh) setře všelikou slzu s očí jejich; a smrti nebude již; ani zármutku, ani křiku, ani bolesti nebude již, neboť první věci pominuly. I řekl ten, jenž seděl na trůně: »Hle, obnovuji všechno.« A řekl mi: »Napiš to, neboť tato slova jsou spolehlivá a pravdivá.« (Zjev. 21, 3—5.)

To nás tedy, m. dr., čeká, ale pod jednou podmínkou: splníme-li ve všem vůli Boží, jinými slovy nedopustíme-li se nikdy těžkého hříchu, takže bychom zemřeli v něm. To není však tak lehké; to žádá ustavičný boj proti zlému, afsi je toto v nás nebo mimo nás. K tomu ještě se střídají v životě našem jako noc se dnem radost s žalostí, útěcha se skličností, ples s nářkem a zdraví s nemocí. Při tom ovšem máme však zůstatí ve svých předsevzetích pevnými a ve službě Boží věrnými, což jistě není malíčkostí.

Než dobrotivý Bůh, jenž všechno to dobře ví, se postaral, aby se nám ulehčilo. Jako kdysi pravil sám u sebe: »Učiňme Adamovi pomocníci,« a stvořil Evu, tak i nám dal pomocníci, ale nekonečně vznešenější, moudřejší a láskyplnější, v Matce vtěleného Syna svého, v přesv. P. Marii. Dnes právě jest její památka jako pomocnice křesťanů: na ni tedy obraťme zřetel svůj!

1. Jsou ještě na světě lidé, kteří se snaží nám všemožně přispěti, jakmile se dovědí o naší potřebě, nesnázi a strasti. Takovou je na prvním místě matka. Sotvaže zví, že dítě její strádá nebo trpí, všechny síly své napíná, aby dítěti pomohla a ulehčila. Kdo z nás toho nezkusil? — Nuže, tam před Bohem máme převzácnou pomocnici, která nejen podle názvu, nýbrž i podle lásky je naší pečlivou matkou. Ale tážete se: »Jak ví o našich potřebách, pokušeních, bojích a křížích? Vždyť není vševědoucí.« To je ovšem pravda, ale zato Bůh je vševědoucí, a v něm vidí tato naše pomocnice naše bědy a strasti. Jako v zrcadle vidíme předměty, které jsou za námi, podobně vidí Matka Páně v Bohu i to nejvzdálenější, co se děje na této planetě. A vidí dobře, poněvadž je tomuto zrcadlu, Bohu, nejbliže. Ó, jak ochotně nám pomáhá!

Mnohý člověk by pomohl bližnímu v jeho bídě a nesnázi, kdyby sám byl na sobě zkusil, co to jest bída a nesnáze. Kdosi napsal: »Blažení jste vy chudí, protože chudí vždy budou na světě,« místo očekávaného: »protože bohatí budou vždy na světě.« A přece správně tak napsal. Nebo chudý člověk — milosrdný člověk. Jak často se stává, že člověk prostý, chudobný poskytne žebráku almužnu, kdežto boháč ho pomine, jako kněz a levita zraněného v evangeliu! Čím to? — Bohatý nepocítil a tudíž neví, jak trpká je nouze, jako kdo měl vždy co jíst, neví, co je hlad, kdo nebyl nikdy nemocen, neví, jak tíživou je nemoc, a kdo zdravím kypí, nechápe, co je umírat. Kdo však již zkusil, co je bída, hlad, neštěstí, a kdo se již podíval ve tvář smrti, má porozumění a soustrast s chudým, utiskovaným, nemocným, umírajícím. Jistý vznešený pán (německý generál) přešel jedenkrát zabrán v rozmluvu žebráka. Ale sotvaže to zpozoroval, obrátil se a dal mu almužnu, řka k druhu svému: »Komu se kdys tak špatně vedlo jako mně, nemůže pominouti nuzného.« Věru, zle by bylo chudému, kdyby sám byl chudý a ostatní bohatí, těžko by bylo nemocnému, kdyby byl odkázán jen na ty, kteří nikdy nebyli nemocni, a běda nešťastnému, kdyby i jiní nebyli zakusili útrapy a neštěstí!

Nyní však se zadívejte, m. dr., na Matku Páně a rcete mi, čeho by bylo její něžné a přesvaté srdce nevytrpělo? Nouze? Pohleďte do Betléma! Pronásledování? Vzpomeňte útěku do Egypta! Zdrcujícího bolu? Popatřte na Kalvarii!

Do města přijel cirkus. Jistá rodina šla též na představení. Na jevišti vystoupil atlet, obr. Na prsa mu dali kovadlinu a bili do ní těžkými kladivy, — a obr stál pevně. Položil se na zem a po údech, rukou a nohou, jezdili mu těžkými válci — a nezasténal. Děti, vidouce to, byly téměř bez sebe. A co tu bylo obdivování! Když přišly domů, vypravovaly to babičce. »Babičko, to by nikdo nedovedl!« Babička poslouchala, a když domluvily, pravila: »Děti, já jsem unesla více! Jak často bila děsná utrpení jako těžká kladiva na mé srdce — a nereptala jsem. Kolikrát přivalily se na

bedra má velké starosti jako balvany — a přestála jsem to. Děti, já nesla víc, jenom jsem to neukazovala za peníze.«

Tak, m. dr., může jistě mluvit ta, která právem nazývá se matkou bolestnou a které církev sv. klade v ústa: »Ó, vy všichni, kteří jdete cestou, pozorujte a vizte, je-li bolest jako bolest má!« Právě proto také, že tolik vytrpěla a zakusila jako nikdo z nás, má s námi upřímnou soustrast a pomáhá nám, jak může.

2. Než snad, moji drazí, namítnete: »Nepomáhá.« Na to krátce odpovídám: »Ano, nepomáhá, když *nemůže*.«

Vysvětleme, kdy to je.

a) Když by nám tím neprospěla. M. dr., jedno jest, co se na rodičích i na dětech velice mstí — zhýčkání dítěte: když se totiž rodičové stanou služebníky dítěte, když nedopustí, aby na dítě vítr foukl, když ho ne-naučí zlé náklonnosti přemáhat, alespoň málo se uskrovnit a něco nepříjemného snést. Takový zhýčkanec se do dnešní doby, kde je tolik lákadel a pokušení k zlému, nehodí, do doby pravím, kde každému, kdo chce řádný, neřku-li křesťanský život vést, zvláště platí: »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sama, vezmi kříž svůj na sebe a následuj mne!« (Mat. 16, 24.) Proto vyhýčkaných dítek si ani nebeská naše matka nepřeje, a nám tudíž tak, jak si přejeme, mnohdy nepomůže, abychom se duchovně otužili a vyspěli. To za jisté nechceme ve zlé naší Pomocnici vykládat.

b) Nepomáhá, když by tím duši naší dojísta uškodila. Neznáte, m. dr., příběh, jak matka se svým na smrt nemocným jedináčkem přispěchala k Bohorodičce, aby jí zachránila dítě? »Ó, ty nesmíš připustit, aby zemřelo, ty musíš mé dítě zachránit. Jeho život je můj život, jeho smrt by byla moje smrt,« tak úpěnlivě k Matce Boží volala. A hle, naléhavá prosba její byla vyslyšena: dítě se uzdravilo, ale ani k svému, ani k matčinu štěstí. Když totiž povyroستlo, začalo krást, ano krádež a loupež staly se konečně jeho přirozeností. Za to nevycházelo téměř ze žaláře a v žaláři také

skončilo. Nebylo by bývalo tisíckrát lépe, aby jako malé, nevinné dítě bylo zemřelo?

Ó, kolik duší by bylo dnes na tom lépe tam na věčnosti, kdyby se nebyly dočkaly vysokého věku, kdyby se jim nebylo poštěstilo získat majetek anebo dosíci velké důstojnosti! Člověk chudý si myslívá: »Kdybych měl jmění, jak bych byl šťasten;« neduživý, slepý nebo hluchý zas veškeré štěstí v tom hledá, kdyby viděl nebo slyšel, a nemocný po ničem jiném zpravidla netouží, než aby se uzdravil. A přece to není to hlavní pro pravé naše štěstí. Ach, jak býváme krátkozrací: jen tento život, jen zdejší úděl máme před očima, na život budoucí, na úděl věčný však zřetele nemáme! Ovšem, jen ke své vlastní škodě, k vlastnímu trápení. Ale tak nesmýšlí naše nebeská Pomocnice. I její zásadou jest: »Co platno člověku, kdyby celý svět získal, ale na duši své škodu vzal?« (Mat. 16, 24) a dle této se řídí.

Zbožný malíř Führich měl jedné hraběnce, po léta upoutané na lůžko nemocných, namalovati obraz pro potěchu. I přemýšlel a přemýšlel, až pojednou připadl na krásnou, potěšující myšlenku. Tu tedy vyobrazil: Uprostřed plátna namaloval lůžko, na němž odpočívá nemocná, pod hlavou majíc trnovou korunu za podušku; z trní však vyrůstá dlouhá větev, která pne se do oblak a nad oblaky vykvétá v krásné růže. Po levé straně archanděl Michael uvádí duši do slávy věčné a ukazuje jí vykvetlé růže. M. dr., až budeme na věčnosti, leccos, co nás zde píchalo, blažiti nás bude, a co nás zde rmoutilo, těšiti nás bude: z trní našich křížů budou nevadnoucí květy zásluh. A jistě Rodičce Boží zazlívati nebudeme, že nás těchto křížů nezbavila.

c) Nepomáhá nám, když by se tím vůlí Boží protivila. V V. věku vpadly do jižní Francie a severní Italie hordy Hunů s králem svým Atilou, kterého zovou dějiny »bič boží«, protože tamním národům bylo velmi mnoho vystáti od Hunů. Takovým bičem bývají pro nás smutné příhody a rány, kterými nás Bůh za trest za hříchy naše navštěvuje, abychom se napravili a ušli trestu věčnému. Takovým bičem byl pro nešfa-

stný národ israelský vůdce Titus s vojskem římským, které vyvrátilo nevďečný a proti Kristu Pánu odbojný Jerusalém. Co v takovém případě může činit i naše nejmnocnější Pomocnice? Má se na odpor postaviti vůli Boží? Také nikde se nedočítáme, že by se byla přimlouvala za Jerusalém. Kdyby v každém případě mohla nám pomoci, zdaž bychom se na to lehkovážně nespolehali a tím snáze nehřešili? Bude tedy nejlépe, když se všemožně vystříháme hříchu. Jinak všechnu svou důvěru skládejme ve svou vznešenou Pomocnici, vždy a ve všem se k ní jako nejlaskavější matce své utíkájice. A pomůže-li nám, bude to pro nás dobré, a nepomůže-li, jak bychom si přáli, bude to pro nás také dobré, ne-li lepší. Amen.

XXVI. Naše pokušení.

»V tobě vytržen budu z pokušení.«
Ž. 17, 30.

Včera jsme se potěšili uváživše štěstí své, že máme tam v nebesích mocnou a přelaskavou pomocnici ve všech zkouškách a protivenstvích tohoto života. Ale jedno jest, čímž jsme všichni stále zkoušeni, totiž naše pokušení. Bůh je na nás dopouští z různých příčin, zvláště však, aby viděl, zda zůstaneme věrní službě jeho, byť by nás zlé sebe více k sobě lákalo a vábilo. Pokušení stíhají nás všude a po celou cestu našeho pozemského putování. I v nádvoří nebes mezi anděly se ukázal pokušitel, nevěrný a padlý anděl, jenž sváděl ostatní anděly k odpadu od Boha. V ráji se objevil týž pokušitel, aby svedl první lidi, a od té doby nedá lidstvu pokoje. Pokušení doráží jak na dospělého, tak na dítě, jak na svatého, tak na hříšného. Nikdo ho není ušetřen, ba ani Kristus Pán, jenž chtěl se nám ve všem státi podobným vyjma hříchu. Jak bychom se tedy mohli diviti, že i na nás doráží pokušení? Jsou

pokoušení vnější a vnitřní: vnější od ďábla a světa, vnitřní od naší vlastní padlé přirozenosti, od naší vlastní zlé žádosti. Jsou pokoušení duše, na př. k pýše, závisti, a pokoušení těla, na př. k lenivosti, nestřídmosti, nestoudnosti. V každém případě však je to zkouška, zda se rozhodneme pro Boha a dáme přednost jemu, anebo zda se rozhodneme pro choutku svou, dáme přednost sobě a budeme hřešiti.

Pokoušení, poněvadž jest jen drážděním ke hříchu, není ještě hříchem. Pokoušení se vyhnouti nemůžeme. Některá zbožná duše se znepokojuje, připadne-li na ni pokoušení, má je za cosi zlého, za špatné znamení. Kdyby bylo pokoušení hříchem, zda byl by mohl býti pokoušen sám Spasitel náš, jenž, jak dí Písmo sv., veden byl od Ducha sv. na poušť, aby pokoušen byl od ďábla? (Mat. 4, 1.) Pokoušení je nutné a je zlým znamením, myslí-li kdo, že nemá pokoušení: buď je již tak otrlý, že jich nepozoruje, anebo má i pokoušení za hřích. Výsledek pokoušení je buď pád nebo vítězství, buď hřích nebo ctnost. My, m. dr., chceme vítěziti a konati ctnost. I ptáme se, čeho třeba, abychom zvítězili?

1. A. Slyšeli jsme již, že jsou pokoušení dvojího druhu. vnitřní a vnější, a že *vnitřní* pocházejí *od naší pokažené přirozenosti*. O této byly již dávno různé názory. Za doby sv. Augustína znepokojoval církev sv. blud Pelagiův, který byl znamenitě potírán od sv. Augustína, totiž, že hřích Adamův neuškodil naší přirozenosti, že zůstala neporušena jako před ním, a že dědičný hřích není nic jiného než špatný příklad prarodičů, který nás pohoršuje. Toto učení bylo od církve zavrženo. Ve století XVI. bludaři vystoupili s pravým opakem, rkouce: »Přirozenost lidská je dědičným hříchem úplně zkažena, poďábelštěna, takže sama od sebe nemůže než hřešiti, že tudíž nemá ani svobodné vůle.« Tento blud byl zavržen na koncilu tridentském. Kde je tedy pravda? Uprostřed těchto výstředních názorů: Přirozenost lidská není po hříchu Adamově ani úplně bez pohromy, ani úplně porušena, nýbrž jest jen seslabena, jest sice k zlému nakloněna,

ale není nucena hřešiti. Náklonnost k zlému v nás je ovšem půda, která plodí pokušení.

Slyšte, m. kř., jakým postupem vzniká v nás pokušení a po případě hřích! Na př. oči naše něco zahlédnou, co je podráždí. Ihned povstane v naší fantasii (obrazivosti) obraz, který lahodí buď očím, nebo pýše, nebo smyslnosti. O obraze zví náš rozum, na němž je, aby dal dobrozdání, zda a pokud je dobrý nebo špatný, podle přikázání nebo proti přikázání; a podle úsudku rozumu má jednati vůle: je-li dobrý, souhlasiti s ním, je-li zlý, zavrhnouti jej. Hřích začíná s činností naší vůle.

Co máme činiti, abychom nezhřešili? Představte si, že by byl před vámi jedovatý had! Nechcete-li, aby vás uštknul, nesmíte si s ním zahrávat: buď musíte před ním utéci nebo ho do hlavy udeřiti a zabíti. Podobně zde: Jakmile upozorujete (rozumem) pokušení čili dráždění vůle ke zlému, nesmíte si s pokušením zahrávat, nýbrž musíte buď před ním utéci nebo je rozhodně odmítnouti, sice se dopustíte hříchu, a to tím většího, čím víc se věc ta protiví přikázání Božímu a čím více ji schvalujete nebo se z ní radujete. Je-li svolení dovršeno a radost dokonalá, nezůstává zpravidla při hříchu vnitřním, ale v duši zrodí se touha dopustiti se i skutku vnějšího. Tento jest ovocem hříchu vnitřního i svědectvím, jak velice se vůle zvrátila a ke zlému přilnula. Hřích jest ve vůli, nikoli ve skutku vnějším; i kdyby ke skutku vnějšmu nedošlo, jest hřích spáchán, poněvadž hřích jest chtíti zlé. Proto Absalon se dopustil před Bohem hříchu bratrovraždy dříve, než byl Ammon zabít, kterého poručil zabíti. Žena Putifarova, která sváděla Josefa, dopustila se těžkého hříchu cizoložstva, i když Josef k hříchu nepřivolil. Před hříchem vnějším (skutkem) předchází obyčejně mnoho hříchů v myšlenkách a žádostech; rozumí se samo sebou, že skutek vnější vinu a hřích ještě zvětšuje, poněvadž přináší s sebou zpravidla škodu a pohoršení. To je smutná genese, smutný postup, jak vzniká z pokušení hřích.

B. *Vnější* pokušení pochází jednak od světa, jednak od ďábla.

a) *Od světa*. V Americe se píše leccos podivného. Noviny přinesly také tuto zprávu: V Texasu stál na silnici o samotě velký pěkný hostinec, kde hospodařila jistá paní. Ale běda hostu, který se tam uchýlil: stěžel se dostal zase na svobodu. Paní byla totiž ve spojení se smečkou lupičů, kteří každý večer přicházeli do hostince. Dříve, než přišli, paní zaměstnávala přítomného hosta, aby neodešel. Jakmile se dostavili, lákali hosta ke hře, při čemž hleděli ho opojnými nápoji opít a uspat. Když se jim to podařilo, propadla se pode všemi podlaha, která byla padacím stropem skryše podzemní. Zde lupiči s hostem děsně nakládali: obrali jej o všechno, oči mu vypíchali, jazyk vytrhli a pak zneuctivše ho, hodili na hromadu již tlících obětí.

M. dr., co dělala tato majitelka hostince v malém, činí moderní svět ve velkém. Jsa ve spojení s peklem, provozuje všude, na celé zemi své bezbožné hospodářství. Jedny svádí špatnými obrázky, jiné knihami a novinami, jiné nemravnými řečmi a vtipy, jiné sprostými divadly a filmy, jiné divokými pitkami, zábavami a tanci a jiné špatnými osobami. Běda tomu, kdo se dá takovým nebo podobným způsobem opojiti a uspat. Tomu vypíchne obě oči, které ho vedly: rozum a víru, jazyk vytrhne, kterým Boha vzýval, t. j. o modlitbu ho připraví, a když ho lákal k špatnostem a zničil na duchu i na těle, pak ho odhodí na hromadu zoufalců. Proto píše sv. Jan (I. Jan 2, 16): »Nemilujte světa ani těch věcí, které jsou ve světě, neboť všechno, co je ve světě, jest žádost těla a žádost očí a pýcha života!«

b) *Od ďábla*. Jsou pokušení, zlá myšlení a nápady, která nás překvapí jako blesk z čista jasna a ke kterým jsme příčiny nezavdali; o těch lze mysliti, že jsou přímo od ďábla. Ale obyčejně ďábel spolčuje se buď se světem anebo ještě častěji s naší zlou náklonností. Jako měchem se rozdmychává ve výhni oheň, podobně ďábel hledí roznítiti v nás doutnající jiskry zlých náklonností.

V Evě na př. hleděl co nejvíce roznititi pýchu, která ji pojala, lichotě jí: »Budete jako bohové, poznávající dobré a zlé« (Gen. 3, 5). U Jidáše využil jeho lakoty: »Co mi chcete dáti, a já vám ho zradím« (Mat. 26, 14). Tak nabídl se Jidáš velekněžím, když »ďábel byl již vnukl v srdce, aby ho zradil«. (Jan 13, 2.)

Při všech nástrahách se snaží oloupiti nás alespoň o pevnou víru, dobře věda, že nevěra je schopna každého hříchu a zločinu. Již u Evy popíral pravdomluvnost Boží, řka: »Nikoli, nezemřete.«

2. Jak máme všem těm třem pokušitelům s úspěchem čeliti?

a) Každý z nich jest jako hrozná sopka, která svým řáděním ohrožuje daleké okolí; což teprve, když všichni tři, tělo, svět a ďábel se spojí proti nám! Jak tu možno uniknouti, jak nad nimi všemi zvítěziti? Bez pomoci shůry, bez milosti Boží to je nemožno. Proto sv. Pavel při svém nářku: »Vidím jiný zákon v údech svých, který odporuje zákonu mysli mé a jímá mne zákonem hříchu, jenž jest v údech mých. Já nešťastný člověk! Kdo mne vysvobodí z těla smrti této?« — utěšuje se: »Milost Boží skrze Ježíše Krista, Pána našeho.« (K Řím. 7, 23—25.) A zase, když praví: »Všecko mohu v tom, jenž mne posiluje.« (K Fil. 4, 13.) Milost však dlužno si *vyprošovati* podle pokynu samého Spasitele: »Proste a bude vám dáno.« (Mat. 7, 7.) Za prvé tedy třeba se modlíti.

b) Jako zlý duch se druží k světu nebo k naší zlé náklonnosti, tak zase my máme se spolčiti co nejúžeji s Ježíšem, jenž sám sebou je postrachem zlých duchů. V nejúžší svazek však vcházíme s ním ve *sv. přijímání*, jak Spasitel sám nás o tom ujišťuje: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm« (Jan, 6, 57). Jakou naději církev sv. skládá v toto spojení, patrně z toho, že přikazuje knězi, podávajícímu Tělo Páně, aby říkal nad věřícími slova: »Tělo Pána našeho Ježíše Krista ostříhej duši tvou k životu věčnému!« jako sám nejsv. Tělo a krev přijímaje, má říkat: »Tělo, krev Pána našeho Ježíše Krista ostříhej duši mou k životu věčnému!«

Druhé tudíž, čeho potřebí, jest přistupovati ke Stolu Páně, a to tím horlivěji, čím více jsme pokoušeni.

c) Kde nám hrozí nebezpečí, dlužno *bdíti*, jak nás napomíná Spasitel: »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení,« a jak s důrazem nám jeho apoštol sv. Petr přikazuje slovy: »Strážliví buďte a bděte, neboť protivník váš, ďábel, obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltit. Jemu odpírejte silni ve víře!« (I. Petr, 5, 8—9.)

Kolik záleží na bdělosti! Na dálném východě, v Japonsku, v úžinách a přístavech dlí neustále stráž, která pečlivě střeží úžinu a přístav, aby nikdo nepovolaný nevnikl tam a přístavu nepoškodil. Podobně na velkých parolodích, jedou-li za husté mlhy, stojí na přídě dva plavci, kteří bedlivě sledují běh lodí. Jakmile by hrozilo lodi nebezpečí, ihned dají zprávu kormidelníkovi, aby se nebezpečí vyhnul. Tak jest i nám bdíti nad srdcem svým každodenním zpytováním svědomí, abychom věděli, kam se kloní, po čem touží, v čem si libuje, co je ohrožuje, tím co nejdříve odkryli každické nebezpečí a jeho se chránili. Totéž děje se při zpytování svědomí před zpovědí, kde přehlízíme plavbu svého života a poznávajíce nebezpečí nám hrozící, pevně si umiňujeme vystříhati se ho a lodičku svého života řídit směrem správným k poslednímu cíli, jenž jest v Bohu. »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení!« Nestačí tedy se modlití, ale potřebí též bdíti. Bdění a modlitba jsou dvě křídla, jimiž se povznášíme nad každou nízkost a unikáme pokušení. Jedno bez druhého nestačí.

d) Konečně nesmíme nikterak zapomenouti na tu, která nás tolik miluje a zná naše pokušení a boje, t. j. na naši nebeskou Matku.

Když táhli Israelité do země zaslíbené, překázelo jim hrazené město Jericho. Josue, opatrný vůdce, před útokem na město poslal do města dva vyzvědače, aby vyzvěděli, kde je soustředěna válečná pohotovost jerišských. Než nezůstali utajeni. Záhy se rozneslo po celém městě a doneslo i králi, že jsou v městě vyzvědači.

Král ihned poručil po nich pátrati, ale nedostal jich. Žena-kramářka, jménem Rahab, ukryla je na střeše domu svého. Když slidiči královi odešli, spustila je po provaze oknem na svobodu.

Rahab je předobraz naší nebeské ochránkyně. Jericho je říše zlých, říše protikřesťanská, říše Bohu odcizené ligy satanovy s tělem a světem. Josue jest Pán Ježíš, vůdce náš. Ó, jak často posílá náš úhlavní nepřítel své slidiče, služebníky světa a své pomocníky pekelné, aby nás, kteří se ubíráme do Bohem nám zaslíbené věčné vlasti, přepadli a s cesty pravé svedli na cestu hříchu. Než uprostřed této nebezpečné říše, jíž musíme projíti, stojí zlatý dům — Domus aurea —, který obývá předobrá naše ochránitelka, která je tisíckrát lepší než Rahab — P. Maria. Přistupme tudíž na práh nebeského jejího sídla a zaklepejme na dveře! Připuštění, spěchejme do síně, kde trůní se svým Ježíšem, a vrhnuce se k nohám jejím, prosme o její ochranu a záchranu před nebezpečnými slidiči, kteří nás pokoušejí. A buďme ubezpečeni: Naše nebeská Matka rozestře nad námi svůj ochranný plášť, pod nímž ukryti, šťastně unikneme pokušitelům a pokušením. Rahab dala vyzvědačům provaz, aby se po něm spustili dolů před hradby městské; nám spustí P. Maria lano, abychom se po něm šťastně dostali tam nahoru k ní, — to jest její ochrana a pomoc.

Jeden řeholní kněz vypravoval sám o sobě, jak od svých studentských let neopomenul ráno, jakmile vstal, a večer, než šel spat, pomodlití se třikrát Zdravas, a jak přes všechna pokušení těla, světa a ďábla zůstal nevinným. To mu poradil jeden z jeho učitelů. Ani jako právník prý od tohoto zbožného zvyku neustoupil. A hle, nejen ani tehdy se nepokazil, ale dokonce dostal i povolání ke stavu řeholnímu. Dnes je šťastným a spokojeným řádovým knězem.

K tomu netřeba ničeho podotýkati, leč: M. dr., skládejte i vy svou nezlomnou důvěru ve svých pokušeních, byť sebe prudších a sebe častějších, v láskyplnou Matku svou tam v nebesích! Utíkejte se k ní

dětině každý den a bohdá i vy zakusíte, jak dobrá je P. Maria a jak šťastný jest každý, kdo v ni nezlomně důvěruje. Amen.

XXVII. Naše smrt.

*»I když mi projit jest údolím
stínu smrti, nebojím se zlého.«*

Ž. 22, 4.

»Vystup na toto pohoří, na horu Nebo a pohleď na zemi Kanaan, kterou já dám v majetek synům tvým Israelským, a na té hoře zemři!« (5. Mojž. 32, 48.) Tak pravil Hospodin k Mojžíšovi a Mojžíš poslechl. Vystoupil na horu a rozhlédl se kolem. Ach, jaký pohled! Dole v závratné hlubině mezi sráznými skalami viděl temné, solné jezero, nynější Mrtvé moře, jak se táhne do neutěšené pouště. Na něm plavaly promočené hroudy smoly a lávy, památka na kletbu, která zde stihla milionová města Sodomu a Gomorhu. Z útrob jeho vystupovaly (jako i dnes) sirnaté páry, které otravovaly okolí, takže nemá porostu, jako moře nemá živočichů. Nad ním konečně visela jako dlouhý, dlouhý mrak šedá, hustá mlha. Trapný pohled!

Zato v dáli za hroznou pustinou jevil se oku Mojžíšovu zcela jiný obraz. Viděl rovinu jerišskou s krásnými zelenými luhy a palmovými háji, svahy a údolí engadinské s bohatými vinohrady i pahorky galaadské s vonnými keři balzámovými, krátce, zaslíbenou zemi Kanaan. Rozkošný pohled! A hle, ještě jednou pohleď na toto krásné divadlo, načež se oko jeho zavřelo, a to navždy. — Mojžíš zemřel. M. dr., i nám jednou pokyne Bůh: »Vystup na horu svého života, rozhlédni se ještě jednou kolkolem a pak zadívej se tam v dáli, do vlasti, kterou jsem přislíbil tobě, a zemři!« Ano, přijde čas, kdy ukáží ručičky na hodinách hodinu, která bude naše poslední, kdy bude se nám rozloučit

s tímto světem a odejít tam, na onen svět. Čemu nyní říkáme »tam«, po smrti označovatí budeme slovem »zde«.

Představte si, m. dr., jak ležíte na smrtelném lůžku svém. Čím více mizí zrak očí vašich, tím zřetelněji duše vaše vidí před sebou místo hrůzy a nářku, místo věčné smrti, věčné kletby, připravené odpůrcům Božím, — zavržencům. Ale za okamžik se vynoří před vámi krásný obraz, pravá naše vlast, kde osuší Bůh všechny slzy naše, kde nebude ani bolesti, ani nářku, ani smrti, kde sídlí jen život a radost.

Než za svou nebeskou vlast musíme svést ještě poslední boj, boj na život a na smrt. Vidíme-li někoho umírat a tento rozhodný boj bojovat, snadno nás polijí slzy hrůzy a strachu. Umírajícímu pomáhá sice kdekdo, ale obyčejně jen podle těla, pomoc duši jeho se však opomíjí. A přece z těla je za chvíli mrtvola, kdežto duše jeho jde na věčnost. »Uloženo jest lidem jednou umřítí, a potom bude soud« (k Žid. 9, 27). Lékař dává umírajícímu injekci, aby utišil nebo aspoň zmírnil bolest jeho. Ale běda, jestliže duši se nedostane utišení nebo aspoň ulehčení v její starosti a úzkosti, když za chvíličku má sčítovati s Bohem! »Vydej počet ze správcovství svého!« (Luk. 16, 2.) Běda, když zbývají ještě velké dluhy, které nejsou kryty pokáním, nebo pak následuje úpadek nejhroznější, bankrot nenapravitelný. »Odejděte ode mne, zavržení!« (Mat. 27, 41.)

O tom všem, m. dr., náš úhlavní nepřítel, ďábel, dobře ví. Než o tom ví též po Bohu naše nejlepší přítelkyně, P. Maria, a těšme se, ona se neomezí jen na vědění. Jako ďábel bude nám možná činití děsné úklady, tak zase bl. Panna bude nástrahy jeho mařiti a ničiti, ba ona nasadí vše, aby byla naše smrt nejenom šťastnou, ale i lehkou a radostnou.

1. V každé válce musí dojítí buď k poslednímu, rozhodnému boji, anebo k míru. Jde-li o rozhodný boj, dovedeme si představití, s jakou urputností a bezohledností se bijí obě válčící strany, především jak jedna hledí využítovat slabé stránky strany druhé.

Ale pojednou jedna strana nabývá vrchu a druhá, se zdá, že podlehne, neboť má veliké ztráty. Než v tom přichází této na pomoc spojenec a los se obrátí. Dosud vítězí soupeř vojům spojeným odolati nemůže. I vzdá se a složí zbraň.

Milý příteli, to je obrázek tvého boje v hodinu poslední. Na jedné straně jsi ty, na druhé je tvůj protivník, ďábel. Ten dobře věda, oč jde, útočí na tebe všemožně; ani úskoků a lstí hanebných se neštítí, jen aby tě přemohl. Zná tvou slabou stránku. Snad je to tvá slabost u víře. I počne tebe znepokojovati pochybnostmi tisícerými: »Je možno to a ono věřití?« Ach běda, kdyby ses oddal pochybnostem!

Nebo snad lpíš na statcích vezdejších. Pak se přičiňuje, aby ses zabýval jenom jimi: abys přemýšlel, co bys mohl ještě obstarati, který obchod uzavřítí, jak větší výnos z podniků si zabezpečiti a pod. Ach, běda, kdybys jen tím ztrávil své chvíle poslední!

Anebo ctižádost ovládla srdce tvé, takže nemáš jiné starosti, než jaké mínění má o tobě svět, že si libuješ, jak četné projevy soustrasti tebe docházejí a že si jiného nepřeješ, než abys ještě něčím veřejnost překvapil a nad jiné vyníkl. Než běda, kdyby ctižádost a pýcha ani na smrtelné posteli nedaly tobě pokoje!

Konečně může býti, že ačkoli pozoruješ, jak ti ubývá sil tělesných i duševních, příliš lpíš na tomto životě: nikdo se ti nesmí ani v nejmenším zmíniti o smrti, neřku-li o knězi, o sv. svátostech.

V žádném z těchto případů není tedy ani myšlenky na vyrovnání s Bohem, na pojištění pro věčnost, ani nejmenší starosti o statky věčné, o úděl věčný. Není také divu, když žils bez Boha, když Bůh byl ve všech počinech a snahách tvých vždy to poslední, když ses nemodlil, na služby Boží nechodil, sv. svátostí nepřijímal. Co je pak pravděpodobnějšího, než že satan je přesvědčen, že jsi už najisto jeho? Než abys mu snad nechtěl uniknouti, napne jistě všechny síly své, aby tebe nepozbyl. K tomu ho donutí nenapravitelná ne-

návisť proti Bohu a z ní prýstící zloba a nenávisť proti tobě.

2. Než utěšuj se, m. kř., máš-li zlého, zapřísáhlého nepřítele, hrozného vraha duší, máš i znamenitého spojence, převzácnou ochránkyni, která je mocnější než celé peklo, která potřela hlavu odvčkého nepřítele spásy naší, t. j. naše vznešená matka na nebesích, P. Maria.

Sv. Jan Zlat. píše, že v poslední hodinu života našeho bude nás chrániti proti útokům ďábelským jako lvice, která nedopustí sáhnout na svá mláďata.

Může býti o tom pochybnost? Není Panna Maria naší matkou? Smíme si pomyslití, že by nás v tak rozhodném okamžiku, jako je hodinka smrti, nechala na holičkách? Ne, to je vyloučeno. Nebo co by to bylo za matku, která by sice v méně důležitých okolnostech, ať jsou to pokušení nebo jiné zkoušky života, pečovala o nás, ale ve chvíli nejdůležitější by nás opustila! Když bychom se tehdy nemohli nadíti její pomoci, pak ani v méně důležitých potřebách nemohli bychom na ni spoléhati. To by ovšem bylo strašné zklamání. Ale pak by nebyli směli o ní tak nadšeně psáti sv. pisatelé, jako sv. Jan Zlat., Efrém, Bernard, German a j., pak by nás ani církev sv. nemohla nabádati k modlitbě: Pros za nás i v hodinu smrti naší!

Než to jest — pravím opět — vyloučeno. Matka Páně je naše pravá matka. Co činí matka, když dítě její umírá? Tehdy se nehne od lůžka jeho, starost o ně nedá jí ani jíst, ani spát; pilně pozoruje jeho tepnu a dech, pečlivě mu stírá pot a sladkými slovy dodává mu útěchy. Kdyby toho nečinila, nebyla by to krkavčí matka? A to bychom mohli říci i o naší nebeské mateři, kdyby nás v hodině smrti opustila. Než ne, v tuto chvíli naše nebeská ochránkyně nejen vynaloží všechnu svou lásku a moc, aby nás zachránila, nýbrž kromě toho učiní nám smrt lehkou a radostnou.

Nejlepším důkazem toho jest již zkušenost skoro dvoutisíciletá. Otevřte jen kroniky klášterů, řeholí, zbožných spolků, bratrstev; nahlédněte do dějin pout-

ních míst a optejte se zkušených kněží i zbožných laiků, a shledáte tisíce a tisíce případů, jak nápadně se P. Maria ujala svých ohrožených dětí v hodině poslední a jak zvláště svým věrným ctitelům připravila lehký a radostný odchod z tohoto světa!

Umíral studující (v Bohosudově), který při dorážení zlého nepřítele bránil se slovy: »Odstup ode mne! Jsem dítko Mariánské.« Umírala dívka, Mariánská sodálka: Byla pěkně zaopatřena a jižjiž měla vydechnout svou čistou duší. Tu ještě projevila přání: »Dejte mi mou družinskou medailku, která byla mým ochranným štítem ve všech nebezpečích!« Jindy zase zbožná matka, která děti své tolik nabádala, aby nikdy nezapomněly na Matku Boží, umírajíc šeptala: »Děti, Panna Maria jde si již pro mne.« Načež bez jakéhokoli zápasu tiše skonala.

Není to lehká a krásná smrt? Kdo z nás by si ji nepřál?

Na břehu Východního moře žena očekávala svého manžela, který se měl vrátit z cesty. Každodenně vycházela a se dívala, zda se už vrací. Ale marně. Konečně jednoho dne pozdě večer zahlédne v dáli rybářský člun, v kterém, jak tušila, byl její manžel. Už se blížil k břehu, když tu se náhle zdvihne prudká bouře a po celém obzoru temná noc roztáhne černé své perutě. Radost, kterou s počátku pocítila, ustoupila bázní a děsu při myšlence, zda její muž v bouři nezahyne. Než v tom zaslechne úpěnlivé volání. »To jest on, toť jeho hlas« — praví sobě —, »jen, chudšas, jak přistane? Noc je temná a na břehu nebezpečná skaliska. Jak se jim vyhne beze světla?« I běží rychle ke své chaloupce nedaleko břehu a zapálí světlo. S počátku je malé, ale čím dále tím je větší, až konečně silně ozařuje celé okolí. Člun může bezpečně přistáti. Sotvaže je u břehu, muž z člunu vyskočí a spěchá v náruč dobré manželky. Než co to bylo za světlo, že ozářilo celou krajinu? Ach, dobrá žena, chtějíc zachrániti svého manžela, svou chaloupku zapálila, aby bylo světla sdostatek: Manžel jí byl milější než majetek.

M. dr., to je slabý obrázek lásky a péče naší nebeské matky o nás na sklonku naší životní plavby, kdy možná bude lodička duše naší zmítána prudkou bouří pokušení, již rozpoutá proti nám divý hněv našeho úhlavního nepřítele. Než nebojme se! Maria Panna, která za nás obětovala nejdražší svůj poklad, svého Ježíše, vyprosí nám světlo, abychom šťastně propluli všemi úskalími a přistáli ku břehu blažené věčnosti. Jen k ní často a vroucně volejme: Pros za nás hříšné i v hodinu smrti naší! Amen.

XXVIII. Dušičky.

Při své pouti nikterak nesmíme zapomenout na duše v očistci, které sice mají již nebe jisté, ale pro neodpykané časné tresty své nemohou do něho vejít; proto musí v očistci pykati dále, až si celý trest odбудou a od viny úplně se očistí. »Nevyjdeš odtud, dokavad nenavrátiš posledního penízku.« (Mat. 5, 26.) Očistec je tedy žalář, kde jest věrným duším trpěti. Jest otázka: Není na nás pomáhati jim z tohoto žaláře? Mezi skutky tělesného milosrdenství, jež máme konati, čítá se též vězně nebo zajatce vysvobozovati. Ovšem nebylo by užitečno ani rozumně každého vězně chtít osvobodit. Mnozí pro svou nenapravitelnost, pro svou zlobu si toho naprosto nezaslouží a puštění na svobodu, byli by znovu nebezpeční. Ale kdo zasluhuje, abychom se jich ujímali a je z vězení vysvobozovali, jsou duše v žaláři očistcovém, které planou vroucí láskou k Bohu, upřímně želi viny své a trpělivě nesou úděl svůj, který jim uložila Boží spravedlnost. Naši pomoci však tím více potřebují, poněvadž samy sobě nemohou pomoci. A my jsme tak šťastni, že jim můžeme k vysvobození pomáhati. Že jim však také *máme pomáhati*, pro to je mnoho důvodů, a to z trojího ohledu.

1. Z ohledu na dušičky.

Dušičkám jest hrozně trpěti. Největším trestem pro duši milující Boha jest odloučenu býti od tohoto nejdražšího statku, po kterém touží celou bytostí svou. I zde člověk zbožný může celým srdcem zatoužiti po Bohu, takže volá s Davidem: »Žízni duše má po Bohu silném, živém. Kdy přijdu, abych uzřel tvář Boží?« (Ž. 41, 3.) Ale co je to proti touze duší v očistci? Tužba po Bohu je tím větší, čím lépe duše Boha poznává. Ale jaké je naše poznání? »Nyní patříme skrze zrcadlo v záhadě,« praví sv. apoštol. (I. ke Kor. 13, 12.) Ještě nás poutají lákadla pozemská, ještě příliš lpíme na tom, co je smyslům našim příjemné a strhování býváme od nebeského k pozemskému, od Boha k tvorům. Smyslné požitky zahalují zrak duše naší, takže nemůže dohlédnouti k Bohu. Máme bělmo na očích, které musí zmizeti, abychom viděli jasně. Teprve až bude duše naše zbavena všech těchto pout, až spadne rouška, jež jí zakrývá dobro nejvyšší, pak prohlédne a poznávati bude Boha jasně; a poznávajíc jeho velebnost a krásu, jak žhavou touhou zahoří po něm! »Co bych jiného chtěl na nebi a co na zemi kromě tebe? Byť i zhynulo tělo a srdce mé, Bůh bude skalou mou, dílem mým na věky«, volati bude s žalmistou. (Ž. 72, 25—26.)

Nuže, duše spravedlivých v očistci již odpoutány jsou ode všeho tělesného a pozemského, a proto celou bytostí se nesou k Bohu, ale Bůh jich k sobě nepřipouští. Chtějí se přiblížiti k němu, a jsou odstrčeny; chtějí k němu vzlétnouti, a jsou zapuzeny. Jak to bolí, když je dítko odstrčeno od milovaného otce, ale co je býti odmrštěnu od samého Boha! Chápeme nesmírný bol dušiček?

Dokud je královský princ malý a nezná dosahu důstojnosti své, málo touží po koruně královské; ale když dospěje a pochopí dosah její, je schopen ihned o korunu svou svést i válku. Ach, co by učinily duše v očistci, aby co nejdříve dosáhly Boha, poněvadž je jim jasno, kdo jest Bůh! Ale takto jim naříkati jest:

»Běda mně, protože pobyt můj v cizině se dlouží!« (Ž. 119, 5.)

Než podle mínění bohoslovců odloučení od Boha není jediný trest očistcový. Kromě toho dušičkám jest se očistiti od zbytků a následků viny své, a to, jak tvrdí někteří církevní Otcové, prostředkem nadmíru bolestným, — ohněm. Církev sv. také dovoluje znázorňovati očistec jako ohnivé moře, v němž se duše spravedlivých trápí. Je třeba blíže vysvětlovati tuto muku? Než bl. Bellarmin případně poznamenává: »Není-li to pravý oheň, bude to něco daleko hroznějšího, co mohl Bůh připravit, aby tím ukázal moc svou.«

A nedojme nás při tom všem okolnost, že si ubohé duše samy nemohou pomoci? Pro ně čas zásluhy již uplynul. Jím už neplatí: »Aj, nyní jest čas příjemný, aj, nyní jest den spasení.« (2. ke Kor. 6, 2.) Už ničeho si nemohou zasloužiti, ničeho získati. Plníť se na nich: »Přichází noc, kdy nikdo nemůže dělati.« (Jan, 9, 4.)

Konečně nejsou nám títo trpitelé cizí. Či netvoří s námi, zde bojujícími a svatými v nebesích jeden úzký celek? Nejsou údy jednoho a téhož duchovního těla jako my, těla, jehož hlavou jest Kristus? Když však trpí jeden úd, i ostatní údy to pocítují a trpícímu pomáhají. Zraněnému oku pomáhá druhé oko, ruka a jiné údy, aby zmírnila se jeho bolest. Nesluší se i na nás, abychom pomáhali duším trpícím? Tato povinnost lásky je tím naléhavější, pojí-li se k tomuto svazku nadpřirozenému i svazek přirozený, je-li totiž trpitel v očistci náš otec nebo matka, náš bratr nebo sestra, náš přítel nebo přítelkyně. Slyšme, jak tím úpěnlivěji volají k nám: »Slitujte se nade mnou, slitujte se nade mnou, aspoň vy, přátelé moji, nebo ruka Páně dotkla se mne!« (Job 19, 21.) Můžeme oslyšeti toto volání?

2. Ku pomoci dušičkám nás nutí ohled na *nás samé*. M. dr., co myslíte? Neočekává nás také očistec? Čistí a nevinní jako svatí nejsme, horliví v kajícnosti jako sv. kající také nejsme. Proto pravděpodobně ještě leccos z naší vlažnosti ve službě Boží a z váha-

vosti v pokání bude nám odčinití v očištění; ale běda, když by pak nikdo nám nepřispěl, nikdo se nás neujal, aby se útrapa naše zkrátila a vroucí touha po Bohu co nejspíše vyplnila! To však by nás stihlo, když bychom svým trpícím bratřím a sestrám neprokázali milosrdenství. »Soud bez milosrdenství tomu, kdo neučinil milosrdenství.« (Jak. 2, 13.)

Jedno pak jest, co jste zajisté zakusili všichni. Prokázali jste totiž bližnímu svému skutečně dobrodiní: přimluvili jste se za něho, v bídě jste ho obdarovali, o sousto jste se s ním rozdělili, a čeho jste se za to dočkali? Ničeho jiného, než nevděku. Ano, snad vlastní dítě vaše, pro něž jste ani zdraví nešetřili, odměnilo se vám nevděkem. Než jsou, kdo za nejmenší službu, již jste jim prokázali a ještě prokážete, budou vám vděčnými: duše v očištění. To jsou duše spravedlivé, prosté zlých náklonností, plné Boha, a proto neschopné, aby vám splatily nevděkem. Ani netušíte, jak se vám odvděčí, když jste jim pomáhali, aby spíše dosáhly Boha a blaženosti věčné. Neutěšujeme se také ve známé písni dušičkové: »Budou na nás vzpomínati, až budeme umíratí«? Někteří lidé jsou tolik proniknutí myšlenkou o dobrotě a vděčnosti duší v očištění, že ve svých bédách a potřebách horlivě pomáhají dušičkám a vzývají je o přimluvu.

A co mám říci, jak se sluší, abychom duším věrných zemřelých pomáhali, když sami svými chybami jsme zavinili leckteré poklesky těch, kteří nás předšli na věčnost, na př. špatným příkladem, špatnou výchovou a pod., takže též k vůli nám je přísný očištec jejich údělem? Nemění se tu povinnost lásky v povinnost spravedlnosti?

3. Posléze třetí ohled týká se naší *nebeské královny a matky*, P. Marie, která je královnou a matkou i dušiček. Smíme se domnívati, že P. Maria jest k údělu duší v očištění lhostejnou, že by chladně přihlížela k jejich mukám? Hagar na poušti nemohla se dívatí, jak se její synáček trápí žízní. Štěpán z Bloi na počátku XIV. stol. dostal do své moci svého protivníka, hraběte z Flandrů. Odsoudiv ho k smrti hladem,

dal ho spustiti do hluboké studny, která nahoře měla otvor, kudy spouštěli vězně. Když tam prodléval, matka jeho šla k Štěpánovi a vrhnuvši se před ním na kolena, prosila ho: »Dovol mi sestoupiti k mému dítěti, abych ještě jednou je spatřila a naposledy objala.« To rozhněvaného mstitele tak dojalo, že vyhověl její prosbě. Tak, m. dr., jedná matka pozemská. A Panna Maria? Nepoklekne před trůnem Syna svého a nebude prositi za věrné dušičky? Nejsou to její miláčkové, věrné dítky Boží, které se už nemohou ani Bohu zpro-
něvěriti, ani ji zarmoutiti? Nejsou to její věrní ctitelé a budoucí členové jejího nebeského dvora? Dante ve své básni procházející očistcem, potká občas hlouček dušiček, které pějí písně Mariánské nebo se modlí Zdravas a litanie k Matce Boží. Takovou láskou k ní lnou! Jak by si tedy nepřála, abychom hleděli muku jejich ukrátiti! Či nepřije si každá dobrá matka, aby dítěti trpícímu pomáhaly děti ostatní a bol jeho mírnily?

Ale řeknete: Záleží Matce Boží na naší pomoci? Ano, záleží. Nebo ačkoliv se za dušičky vřele přimlouvá, přece nemůže za dluhy jejich spravedlnosti Boží zadost učiniti, protože, jsouc již v životě věčném, nemůže nových zásluh získati a v náhradu za tresty dušiček je obětovati. My však můžeme ještě dobývati zásluh pro nebe a P. Bohu je skrze P. Marii obětovati, aby je přiřknul duším v očistci. A činíme-li tak, nemyslíte, m. dr., že se tím své nebeské Matce a Královně jen zavděčíme?

Zodpovězme ještě blíže otázku, *jak* máte dušičkám pomáhati? To závisí od vaší horlivosti a lásky.

V II. knize machabejské (12, 43) čteme: »Svatá a spasitelná je myšlenka za mrtvé se modliti, aby hříchů svých byli zproštěni.« Můžete tedy Boha prositi, aby dušičkám ráčil jejich tresty prominouti. To činí dojista i svatí a andělé.

V téže knize se dočítáme, jak Judas machabejský a jeho vojíní sebrali mezi sebou 12.000 drachem stříbra a poslali je do Jerusalema, aby tam konány byly oběti za padlé spolubojovníky v boji proti Gorgiáši, poně-

vadž si proti příkazu přivlastnili a pod svým šatem skryli klenoty z pohanských model. I vám lze za duše věrných zemřelých dáti sloužití obět mše sv., aby Bůh pro zásluhy obětovaného Beránka Božího ráčil muky jejich odpustiti nebo ukrátiti. I almužnou a jinými dobrými skutky, které konáte, můžete hraditi dluhy věrných dušiček, zříkajíce se zásluh z nich plynoucích a prosíce, aby dušičkám byly přičteny. »Vysvobozujeť almužna od všelikého hříchu i od smrti a nedopouští, by duše přišla do temnoty.« (Tob. 4, 11.)

Ještě více vykonáte pro dušičky, přijmete-li sv. svátosti a pomodlíte se na úmysl sv. Otce s tím úmyslem, aby odpustky, jež získáte, připadly dušičkám.

Ano, vaše horlivost může se stupňovati až k hrdinství tím, že se nejen v jejich prospěch zřeknete toho blahodárného zisku ze *všech* svých dobrých skutků, jímž byste mohli spláceti dluhy své a shlazovati tresty své, nýbrž že také všecko, co byste jednou na věčnosti získali milosrdím jiných na ukrácení nebo smazání trestů vlastních, přiřknete duším v očistci. Hrdinský skutek lásky!

Nuže, m. dr., co učiníte pro vysvobození dušiček z očistce? — »Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou.« (Mat. 5, 7.) A to milosrdenství bude zajisté tím větší, čím více jsme byli sami milosrdní. Amen.

XXIX. My hříšníci.

»Čiňte pokání!« Mat. 3, 2.

V první polovici letošního máje probírali jsme účastníky své duch. pouti k Panně Neposkvrněné podle různých stavů. Ale ještě jedna třída jest, k níž náležíme všichni, třída hříšníků. Píšeť sv. Jan (I., 2, 8.): »Řekneme-li, že hříchů nemáme, sami se klameme

a pravdy v nás není.« A sv. Jakub (3, 2) upozorňuje: »V mnohém zajisté klesáme všichni.« Proto též ve Zdrávasu společně se modlíme: »Pros za nás hříšné!« To je náš společný titul. Ovšem, tím není řečeno, že by každý měl na sobě hřích těžký. Jsouť také hříchy všední. I ty jsou urážkou Boží a Matce Boží se na nás nelíbí. To jsou jiskry, ze kterých může pojít velký oheň, pád hluboký, hřích smrtelný.

Doufáme zajisté všichni, že naše modlitby, zpěvy a naslouchání kázání jsou naší nebeské Královně milé a nám záslužné, než pod jednou podmínkou; totiž, že na sobě nemáme viny těžké, že duše naše jsou přioděny rouchem milosti posvěcující a že jsme dítkami Božími. Jinak by se naše pobožnost ani Bohu, ani Matce Boží nelíbila a nemohli bychom doufatí ve vyslyšení proseb svých, jako dítě nehodné nemůže očekávatí, že otec jeho přání vyhoví, dokud se nenaopravilo.

Proto vzácným, ba nejlepším ovocem naší májové pobožnosti bude, když se napravíme a srdce svá očistíme, když se ze synů marnotratných stanou zase dítky Boží. Těm, kteří se zúčastnili májové pobožnosti a na sklonku jejím přijmou hodně sv. svátosti i na úmysl sv. Otce se pomodlí, církev sv. uděluje jako by za odměnu plnomocné odpustky, aby, skončivše májovou pobožnost, byli jako znovuzrození, Bohu i Matce Boží příjemní a šťastní.

Máme za to, že každý večer nás k tomuto kroku poháněl, než dnes zvlášť chceme se k tomu povzbuditi.

Každá dobrá matka, vidí-li, že dítě chybuje, napomíná je, prosí, ano i zapřísáhá. Oč více musí na tom záležití naší matce nejlepší, P. Marii, abychom opustili cestu hříchu a kráčeli cestou sv. příkázání, cestou ctnosti! I ptáme se, jak by nás, ubohé hříšníky, Panna Maria napomenula ve své mateřské lásce a péči?

1. První slovo — tuším — by bylo: »Ach, dítě mé, rozvaž si, jakým neštěstím je těžký hřích!«

Absalom, nezdárný syn Davidův, se trápil nesmírně, že upadl v nemilost otce svého a nesměl spatřiti jeho tvář. Kdo však se dopustí těžkého hříchu,

ztratí okamžitě milost Boží, už není dítkem Božím a oloupen jest o jeho lásku. A to by nás nemělo bolet?

Kdo se dopustí hříchu těžkého, rázem ztratí své všechny zásluhy, jež si nashromáždil: Je tak chudý a bídny, jako člověk, jenž upadl mezi lotry, kteří ho obrali o vše. Byť by byl dříve žil jako poustevník v poušti, byť by byl se umrtvoval jako sv. František z Assisi, byť by se byl svou nevinností podobal sv. Aloisi a svou horlivostí sv. Františku Xaver., jakmile zhřešil, padá na hlavu jeho odsouzení Ducha sv. »Kdyby se odvrátil spravedlivý od spravedlnosti své a činil by nepravost podle všech ohavností, které obyčej mají činiti bezbožní, zdaliž živ bude? Na žádné spravedlnosti jeho, které byl činil, nebude pamatováno. Pro přestoupení, jehož se dopouští a pro hřích svůj, který páchal, pro ty umře.« (Ezech. 18, 24.) A toho bychom neměli želeť?

Kdo spáchá hřích těžký, ztratí právo na nebe. Esau poznáv, že pro čochovici ztratil práva prvorozenská a otcovské požehnání, »zařval velkým křikem«. (Gen. 27, 34.) A my bychom mohli býti lhostejní při myšlence, že jsme pro nízkou rozkoš ztratili nebe?

Kdo Boha těžce urazí, propadá zavržení věčnému. Nešťastníci, kteří byli svrženi do propasti věčné, pláčí a skřípají zuby. A my bychom se chtěli smáti a žertovat, když už jsme tam jednou nohou!

Nuž, drahý křesťane, otevři oči své a viz, jak hrozné neštěstí je hřích! Ihned čin pokání a již nehřeš!

2. Druhé káravé slovo naší nebeské matky by asi bylo: »Nespoléhej opovážlivě na milosrdenství Boží!«

Když král David skrývá se před Saulem, dlel na poušti Faran, poslal služebníky k bohatému Nabalovi na horu Karmel, aby jemu a vojínům jeho poskytl stravy. Ale Nabal se osopil na služebníky a zpuřně je odbyl. I rozhněval se David a poručil několika stům svých služebníků opásati se mečem a šel s nimi proti Nabalovi a služebníkům jeho. Než v tom se dověděla o tom manželka Nabalova, jménem Abigail, žena rozšafná a opatrná. Vidouc, co hrozí jejímu manželu i celému hospodářství, sebrala 200 chlebů a jiné ještě

pokrmy, kterých si David přál, vložila je na osly a spěchala Davidovi vstříc.

A právě se setkala s Davidem a jeho oděnci, když král hněvivě si stěžoval: »Ostříhal jsem jeho věci na poušti, a on odplatil se mi zlým za dobré. Však za to neponechám mu ničeho.« Abigail uslyševši to padla k nohám jeho a pravila: »Nechť je na mně, Pane můj, tato nepravost! Ale neskládej viny této na muže mého, nebo se jmenuje Nabal, t. j. blázen, a bláznovství je při něm. Já pak služebníků tvých, jež jsi poslal, neviděla. Pročež přijmi požehnání toto, které přinesla služebnice tvá tobě, pánu svému, a dej služebníkům, kteří jdou za tebou, pánem mým!«

I řekl David: »Požehnán buď Hospodin, Bůh israelský, který tebe poslal dnes v cestu mně, a požehnána buď ty, která jsi mne zadržela dnes, abych nešel prolévat krve a nepomstil se rukou svou!« I přijav z ruky její všechno, co přinesla, řekl: »Jdi v pokoji do domu svého! Hle, vyslyšel jsem hlas tvůj.« (I. Král. 25, 4—35.)

M. dr., není to pěkný příklad přímluvy Matky Boží za nás, když jsme za hříchy své propadli trestu Božímu a když tento visí již nad námi jako Damoklův meč? Máme ovšem i ve svatých přímluvce mocné před trůnem Božím, ale nejmocnější ze všech jest naše nebeská Matka, Maria Panna, již Bůh tak lehko neoslyší. Ach, m. dr., zda se tomu sami nedivíme, vzpomeneme-li si na hříchy své a povážíme, že nám Bůh neučinil, jak jsme zasloužili? Zde máme rozluštění: Kdo odvrátil od nás jižjiž k trestu vztaženou ruku Boží? Naše nebeská Královna. Nuže, mohli bychom zase lehkomyšlně těžkého hříchu se dopustiti, když taktak, že jsme peklu unikli? Nebylo by to opovážlivé spoléhání na milosrdenství Boží? Nebylo by to pokoušení Boha? A byl by to vděk P. Marii za ochranu, kterou prokázala nám? Ne, jako s ohněm neradno si hrátí, tak neradno s hříchem těžkým si pohrávatí.

3. Třetí domluva nebeské Matky naší: »Dítě, nezapomeň, co jsem pro hříchy vytrpěla!«

Každých deset let konají se v Horní Amergavě v Bavorsku krásné hry pašijové. Jistý účastník vyličuje dojmy své, pravil: »Když přišel děj, kde se loučil Kristus Pán se svou milou matkou, aby započal své dílo vykupitelské, a když zaznělo poslední »s Bohem« z úst hluboce zarmoucené matky, ani jediné oko shromážděných nezůstalo suché a slyšels hluboké vzdechy; ani stateční muži, bývalí válečníci, nebyli s to utajiti pohnutí své.«

Z toho suďte, m. dr., jak teprve musily dojímati srdcervoucí děje, jež se udály při ukřižování Páně na Kalvarii! Dovedete pochopiti bol Bohorodičky, když stojíc nedaleko popraviště slyšela a snad i viděla, jak přibíjí jejího nejlepšího syna na kříž? Nebyly úderý kladiv, kterými zatloukali hřeby do sv. údů jeho, úderý smrtelně zraňující srdce její? Jak bylo vpravdě bolestné Matce Páně, když volal její božský Syn s kříže: »Žízním«, a ona nesměla mu posloužiti! Co zažilo přesvaté a mateřské srdce její, když Syn její umíral? Nemohla právem také zvolati: »Ó, vy všichni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte, je-li bolest jako bolest má!« (Pláč Jer. 1, 12.)

Když bratři Josefovi prodavše Josefa, »poslali otci svému suknici bratrovu smočenou v krvi zabitého kozelce se vzkazem: ‚To jsme našli; pohleď, není-li to suknice tvého syna,‘ — otec poznav ji, řekl: ‚Suknice mého syna to jest, zvíře velmi zlé ho roztrhalo.‘ A roztrhnuv roucho své, v žíní se oblékl a dlouho oplakával syna svého. Když se shromáždily všechny děti jeho, aby zmírnily otcovu bolest, nechtěl se dáti potěšiti, nýbrž řekl: ‚Bolestí sestoupím k svému synu do hrobu.‘ A plakal bez ustání.« (Gen. 37, 31—36.)

Byl-li starý otec, který měl ještě jedenácte synů, tak smuten k vůli Josefovi, ač neviděl jeho mrtvolu, snadno pochopíte, jak zarmouceno bylo mateřské srdce Matky Páně, když na svém klíně chovala mrtvolu jediného Syna svého a když sčítala rány jeho i stírala krev jeho. Zda nemohla větším právem říci než kdysi sv. Pavel: »S Kristem ukřižována jsem« (ke Gal. 2, 20), jakož i: »Já nesu jizvy Pána Ježíše

na svém těle« (Gal. 6, 18), neboť všechny rány, kterými bylo poseto tělo Ježíšovo, »se soustředily« — podle sv. Bonaventury — »v srdci Panny Marie«.

Než nejdojemnější okolnost jest pro nás ta, že Matka Boží všechno to vytrpěla pro hříchy naše. Proč trpěl Kristus Pán? Prorok Isaiáš odpovídá (53, 5): »Raněn jest pro nepravosti naše, potřen jest pro hříchy naše.« Když tedy přesvatá Matka jeho trpěla s ním, trpěla zajisté též pro nepravosti a hříchy naše. Tehdy, když pravila k andělu: »Staniž mi se podle slova tvého!« a svolila, aby se stala matkou Vykupitelovou, také svolila, aby trpěla. Co vytrpěla, je tudíž také výkupné utrpení jako utrpení Páně. Jako tento stal se člověkem, aby byl obětí za hříchy naše, tak stala se P. Maria matkou jeho, aby měla účast na této oběti.

V Tyrolsku na horách kaplička je s obrazem bolestné Matky Boží. Obraz není nikterak dílem uměleckým, aby působil strhujícím dojmem na diváka, zvláště na měšťáka, jehož cit obyčejně je zeslaben požitky a dojmy velkoměsta. A přece před tímto obrazem obrátil se studující jinoch, — pravé velkoměstské dítě, jenž záhy pozbyl víry a nevinnosti, ba se chlubil, že od prvního svého sv. přijímání nebyl u zpovědi. Na svých potulkách zabloudil však i sem. Přišel před obraz, jakoby bleskem zasažen dal se do usedavého pláče, takže musil z kaple odejiti, aby nerušil přítomných. Vyšel, namáhal se, aby dojem obrazu zeslabil a připadl na jiné myšlenky. Ale marně: Musil se zase vrátiti do kaple. Když po druhé přistoupil k obrazu, nemohl odolati pohnutí svému: poklekl a začal se modlití Memorare sv. Bernarda, připevněné na mřížce oltáře. Poté se vrátil domů zcela vyměněn a stal se dokonce knězem.

Ptáte se: »Co ho tak dojalo?« Pod obrazem byl nápis podle Písma sv.: »Synu můj, co jsem ti učinila, nebo v čem jsem tě zarmoutila?« Ta zvláště na něho působila. Pochopil, že také způsobil svými hříchy Matce nejsvětější bol, jež představoval obraz.

M. dr., všichni zajisté známe obraz bolestné Matky Páně a víme, co nám připomíná. Neměl by také na nás tak blahodárně působiti jako na onoho studujícího?

Jistý lupič, jakýsi Mateo, se vrátil zase domů ke svým. Usednuv, položil hlavu svou na klín své hodné dcerušky, která, kdykoli odcházel znova na lup, hořce naříkala. Co hlavu otcovu měla na klíně, vískala mu ve vlasech. Pojednou zvolala: »Tatínku, ty máš již jeden šedivý vlas.« »Jakže? Šedivý vlas? Ach, dítě drahé, pak se musím obrátit.« »Tak už nepůjdeš, tatínku?« »Dítě, už nepůjdu.« Na ta slova zlíbala dcerka svého obráceného otce.

M. dr., možná, že někdo z vás má již více než jeden šedivý vlas a dosud se nesmířil s Bohem. Kdo pak nemá šedivého vlasu, ať nemyslí, že má s obrácením čekat, až sešediví. Ne! Máme-li soucit se svou bolestnou Matkou na nebesích, pak obraťme se k Bohu celým srdcem svým co nejdříve! Čím dříve, tím lépe, alespoň pro nás! A připravme své Matce bolestné a pro hříchy naše zkormoucené radost, o níž řekl Kristus Pán: »Pravím vám, že větší bude radost v nebesích nad jediným hříšníkem pokání činícím než nad devětadevadesáti spravedlivými, kteří nepotřebují pokání.« (Luk. 15, 7.)

Kéž tedy při vzpomínce na bolesti naší nebeské Matěře dozraje i v nás úmysl spasitelný: Ó, vznešená Matko má, už nepůjdu, už nebudu hřešiti! Amen.

XXX. Nebe.

*»Žena oděná sluncem a měsíc pod
nohama jejima a na hlavě její
koruna ze dvanácti hvězd.«*

Zjev. sv. Jana 12, 1.

Ještě dva večery a skončíme letošní májovou pobožnost a svou duchovní pout k Imakulatě. Než ko-

náme ještě pout životem a na té je nám dále pokračovati ke svému poslednímu cíli, jenž není zde, »neboť nemáme zde města zůstávajícího, nýbrž vyhledáváme budoucího«. (K Žid. 13, 14.) Náš cíl je tam v nebeské vlasti, kde není jen obraz nebo socha Panny Neposkvrněné, ale kde přesvatá Panna a Matka Boží dlí osobně po boku Syna svého a uprostřed ohromného sboru andělů a svatých. Tam, na cíl svůj, do kýženého nebe, dnes nakrátko pohlédneme.

1. Co je nebe? Nebe není snad útulné, krásné místo, kde je veškero pohodlí a lahoda, po níž lidské srdce zatoužiti může, není ani ráj rozkoše, který byl údělem prvních lidí před pádem jejich. To vše je pouhý stín pravého nebe. »Čeho oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, jest to, co Bůh připravil těm, kteří ho milují!« (1. ke Kor. 2, 9.) Co činí nebe nebem, jest patření na Boha a používání jeho. »Nyní patříme skrze zrcadlo v záhadě, ale tehdy tváří v tvář; nyní poznáváme částečně, ale tehda poznám úplně, jakož i úplně poznán jsem.« (1. ke Kor. 13, 12.) Nyní jest Bůh před námi skryt; známe mnoho tajemství o něm, ale tam »budeme ho viděti tak, jak jest.« (1. Jan 3, 2.)

Zde jsme podrobeni různým zkouškám, nedostatkům, bolům a utrpením, ale v nebi nebudeme již lačnosti ani žízni, a Bůh setře všelikou slzu s očí našich. (Apok. 7, 16—17.) »A smrti nebude již; ani zármutku, ani křiku, ani bolesti nebude již« (Apok. 21, 4), zvláště pak ani hříchu nebude, aniž nebezpečí hříchu. Všechna přání a všechny tužby, jež hárají v srdcích našich, tam se splní, neboť v Bohu dostane se nám všeho. »Beránek Boží, který jest uprostřed trůnu, bude (je) nebešťany pásti a dovede je ku prameni vod živých.« (Apok. 7, 17.)

V nebeské vlasti přidružení budeme k nejlepší společnosti andělů a svatých, kteří neznají sobectví, nelásky a závisti. Tam v novém domově se shledáme se svými drahými příbuznými, přáteli a dobrodinci, kteří nás předešli.

Toto veškero štěstí pak jest nepomíjející, věčné. Toť jsou poklady, o nichž praví Pán, že jich ani rez, ani mol nekazí, ani zloději nevykopávají, aniž kradou. (Mat. 6, 20.) Z tohoto štěstí vzejde přirozeně horoucí láska k Bohu, poněvadž Bůh je to, jenž nám připravil vše, z kteréžto lásky rozplývati se bude duše naše oblažující oslavou a chválou Boží. Ó, jaké to bude Gloria, jaké Te Deum, jaké Alleluja, které vyplyne z vděčných srdcí našich!

Nuže, to je nebe.

2. Zadívejme se již na slávu své nebeské Matky a Královny! Sv. Cyril Jerus. píše (v 6. katechesi) o rozdílu mezi štěstím a slávou andělů a praví, že Trůny a Moci vidí Boha dokonaleji než andělé a arch-andělé. O témž nás poučuje sv. Pavel (1. ke Kor. 15, 41): »Jiný jest lesk slunce, jiný lesk měsíce a jiný lesk hvězd, ano hvězda od hvězdy se liší leskem« a dokládá: »Tak bude i při vzkříšení z mrtvých.« To znamená: Nebudou všichni stejně oslaveni. Konečně Kristus Pán sám upozorňuje: »V domě Otce mého je příbytků mnoho« (Jan 14, 2), k čemuž Tertulián poznamenává, že příbytky tyto jsou různé podle zásluh.

Nyní jest otázka, od čeho závisí větší nebo menší míra zásluh? Odpověď zní:

a) Od práce: »Každý obdrží odplatu vlastní podle své vlastní práce,« píše sv. apoštol. (1. ke Kor. 3, 8.) »Kdo rozsévá skoupě, skoupě bude též žíti, a kdo rozsévá v požehnání, bude v požehnání též žíti.« (2. ke Kor. 9, 6.) Než kdo více vykonal pro nás po Kristu Pánu než P. Maria? Jako matka Vykupitelova má největší účast na našem vykoupení, t. j. na největším díle všemohoucího Boha.

b) Zásluhy záleží od utrpení. Když pohanský soudce hrozil sv. Polykarpovi, jaké muky ho stihnou, neodřekne-li se Krista, sv. biskup odpověděl: »Čím více vytrpím, tím větší obdržím odměnu.« Nuž ptáme se: Kdo více vytrpěl než Matka Páně, na níž se vyplnilo: »A tvou duši pronikne meč«? (Luk. 2, 35.)

c) Míra zásluh a odměny záleží od lásky. Tak je měří sv. Tomáš Akv. »Kdo měl více lásky k Bohu,

bude míti více světla a slávy.« Kdo však více miloval Boha než přessv. Panna? Kdo tak záhy a nerozdílně zasvětil se Bohu? Čí život byl od prvopočátku tak slavné Magnificat jako život její? »Kdyby byl Bůh« — podle učení Alberta Vel. — »vlil v anděla onu lásku, již jeho sv. Matka planula za života svého, byl by Boha miloval právě tak, jak ho Maria miluje ve slávě.« Předčí tedy Královna nebes zásluhami nad všechny nebešťany, pročž předčí nad ně i blažeností a slávou.

Ještě dvě okolností jest, od nichž závisí míra oslavy a blaženosti věčné.

První je milost. Čím více milosti, tím větší oslava. Matce Boží dostalo se plnosti milosti, kdežto ostatním nebešťanům jen určité míry. Proto obdržela i plnost slávy. »Kolik milostí na zemi získala nad ostatní, tolik obdržela na nebesích zvláštní slávy,« vykládá sv. Bernard.

Druhá jest důstojnost. Čím vyšší má kdo důstojnost, tím více bývá oslavován. Ale kdo je důstojnější než matka Vykupitelova? Když přišla Betsabe k synu svému, králi Šalamounovi, aby s ním promluvila, král povstav, šel jí vstříc a pokloniv se posadil se na svůj trůn. Postavili však trůn také matce jeho, která posadila se po jeho pravici. (3. Král. 2, 19.) Co myslíte? Učinil Kristus Pán jinak Rodičce své, když vešla do slávy nebes? Nevyšel jí vstříc, nevyšel ji nad všechny služebníky své, nad všechny anděly a svaté, jako královnu a neposadil ji na trůn po pravici své?

Nebeská Máti naše je tedy v nebesích povýšena nad všechny anděly a svaté. Proto také ji církev sv. ve svých modlitbách, hymnech, loretánské litanii a j. vebí jako královnu andělů a svatých. Proto i my právem jí pějeme: »Ty jsi po Bohu ta nejprvnější, Tobě čest a chválu nej přednější andělé a svatí vzdávají, královnou Tebe nazývají.«

3. Které důsledky plynou z této vyvýšenosti P. Marie na nebesích?

a) Je-li povýšena nade všechny nebešťany, je-li matkou našeho věčného Krále, má u tohoto i největší moc.

Když se královna Ester odvážíla předstoupiti před krále Asuera, otázal se jí král: »Co si přeješ, Ester královno? Jaká je tvá žádost? I kdybys prosila za půl království, bude dáno tobě.« (Est. 5, 3.)

Nuž, sudťe sami, m. kř.: Neukáže se Kristus Pán rovněž velkomyslným k matce své a královně nebes i země? Nevyslyší proseb jejích? A to tím spíše, protože Bohorodička jistě nebude žádati na Synu svém ničeho, co by se mu nelíbilo, jak třeba učinila matka Šalamounova Betsabe. (3. Král. 2, 21. násl.!) Proto zovou ji svatí učitelé omnipotentia supplex, t. j. všemohoucnost prosící či všemohoucí prosebkyně.

b) Druhým důsledkem jest nezlomná důvěra v její přimluvu.

Jakou důvěrou lne k Matce Boží lid věřící, dokazuje denní zkušenost. Svaté vzývá jako přimluvce v určitých potřebách a nebezpečích, P. Marii však ve všech potřebách. Jednotlivé světce uctívá především národ, z něhož světec vyšel, mezi nímž žil a s nímž byl ve zvláštním poměru, kdežto bl. Pannu uctívají všichni národové. Poutní a milostné svatyně svatých najdeš jen ojediněle, poutní a milostné svatyně Matky Boží najdeš po celém katolickém světě, ve městech i samotách, v údolích i na horách, na břehu mořském i vedle nepatrné studánky.

Svatí sami bez rozdílu dětinnou láskou lnuli k nebeské Mateři své a Ona milovala je jako dítky své a do slávy věčné provodila. O všech jejích ctitelích a prosebnících platí a platiti bude: K Marii volali a bývali spaseni, v Marii doufali a nebyli zahanbeni.

3. Třetí konečně důsledek jest naše sv. povinnost ctíti Matku Páně nade všechny svaté: Tím více, čím více nad ně předčí svou zásluhou, milostí a důstojností. Vzorem je nám sama církev sv. Ke každému Otčenáši přidává Zdrávas; na počest Bohorodičky slaví celou řadu svátků; každý měsíc slaví se některá památka ze života jejího; k její slávě koná velmi četné pobožnosti, sdružuje mariánské ctitele v družinách, bratrstvech a jí zasvěcených řeholích. A není při všem

oslavování, jež prokazuje Kristu Pánu, zahrnuta i jeho Rodička? Na konec ještě pohled na Královnu nebes v její kráse.

»Žena oděná sluncem a měsíc pod nohama jejíma a na hlavě její koruna z dvanácti hvězd.« Tak nám ji líčí církev sv. podle zjevení velikého vidce na Patmu.

A její tvář? Aj, jak divuplným září leskem, takže po oslaveném člověčenství Ježíše Krista není větší krásy v nebesích! A oko její? Plné čistoty, dobroty a lásky! Po boku Syna svého stojí obestřena jasem slávy jako královna, která sdílí moc a poctu, jíž dostává se králi. Nuž, jaký zjev naším očím přístupné krásy!

Ale jest ještě vyšší krása, krása duše, jež vyniká nad vnější jako duše nad tělesnou schránku svou. Této nelze nám teď spatřiti, té se dohadujeme jen z projevů a skutků naší Velké Paní. Zato však v nebi ozáření světlem slávy spatříme i tuto krásu, krásu přesvaté duše naší Královny, a jistě nebudeme se moci tak snadno jí nasytiti.

Zbožný kněz si přál a prosil — tak vypravuje stará legenda —, aby spatřil Královnu nebes. A hle, byl vyslyšen. Jednoho krásného večera, když se modlil, zjevila se mu na chvílku vznešená Paní nebes. Ale takový byl jas a lesk její krásy, že na jedno oko oslepl. Než přes to si přál, aby ještě jednou ji směl spatřiti, jsa ochoten obětovati i druhé oko. A aj, Královna nebes zjevila se mu opět: tentokráte však nejen zraku zdravého oka neztratil, ale nabyl i zraku pro oko osleplé. M. dr., nevím, co byste byli ochotni obětovati, abyste viděli krásu své nebeské Mateře. Ale těšte se: Zůstanete-li jejími věrnými a vděčnými dětmi, uvidíte ji nejen na okamžik, ale po celou věčnost. Amen.

XXXI. Zasvěcení Prostředníci všech milostí.

»Tvůj jsem já, spasena mne uči!«
Ž. 118, 94

1. Zítřa, poslední den májový, je svátek naší Královny jako Prostřednice všech milostí. Že se nám skrze P. Marii dostává všech milostí, na to jsme již několikrát upozornili i v letošních promluvách. Ale v předvečer zítřejšího svátku slušno zvlášť to zdůrazniti.

Krásně a jasně se vyslovují o této pravdě sv. Otcové. Sv. Augustin přirovnává bl. Pannu k žebři, který viděl Jakub ve spánku na cestě k strýci svému Labanovi a po kterém andělé vystupovali a sestupovali, a praví: »Jako skrze P. Marii sestoupil Syn Boží k nám, tak jest nám skrze ni vystoupiti do slávy věčné.« Dále vykládá sv. Bonaventura: »Jako měsíc je mezi sluncem a zemí, a to, co přijal od slunce, sděluje zemi, tak Maria přijímá milost od božského slunce, aby ji sdělila nám, kteří putujeme ještě na zemi.« Sv. Bernard zas nazývá ji plným vodovodem. Co prospějí nejlepší prameny, nesvedou-li se vodovodem do města? Jaký význam má tudíž pro nás Matka Boží, když spojuje nás s prameny milosti! Tuto myšlenku vyjadřuje ještě zřetelněji, když zve Marii Pannu branou nebeskou a dí: »Jako každá milost, již udílí král, dostane se poddaným branou jeho paláce, tak žádná milost nepříjde s nebe na zem, aniž by neprošla rukama P. Marie.« Uvedme ještě výklad sv. Bernardina ze Sieny: Pokladnicí milostí zve nejsv. Pannu. Jako pokladu nelze zmocniti se bez pokladnice, v níž je uschován, tak nelze nám dosíci milosti bez Bohorodičky.

»Od toho okamžiku« — poznamenává — »co počala panenská matka v lůně svém Božské Slovo, dostala téměř moc nad dary, jichž se nám dostává od Ducha sv., takže žádný tvor bez prostřednictví Mariina neobdrží žádné milosti od Boha.« Co divu pak, že sv. Efrém tak důvěrně k ní volá: »Ó, nejsvětější Panno, když chceš, abych spasen byl, vezmi mne pod svůj ochranný plášť, nebo viz, jen skrze tebe mohu doufati, že budu vysvobozen od věčné záhuby!«

A nevyjadřujeme touž myšlenku i my, když vzýváme Matku Páně jako Matku božské milosti? Jestliže skrze ni dostalo se nám Vykupitele, dostalo se nám skrze ni i milosti, již nám Vykupitel zasloužil. Totéž praví církev sv., když na př. známá slova knihy Přísloví (30, 35): »Kdo mne nalezne, nalezne život a dosáhne spasení od Hospodina«, obrací na Bohorodičku. Spasení nelze dosíci bez života milosti. Dosahujeme-li však života milosti skrze P. Marii, dosahujeme skrze ni i spasení od Hospodina.

Sv. František Borgiáš, představený řádu, dověděl se, že někteří nováčkové řádoví málo uctívají přesv. Pannu, předpověděl, že v řádě nevytrvají, poněvadž byl přesvědčen, že se jim nedostane tak hojné milosti, aby se Bohu zcela přinesli za oběť. A tak se i stalo. M. dr., jako noviciát je přípravou pro život řádový, tak život tento jest přípravou pro život věčný. Jako v noviciátě potřebí novicům horlivě vzývat P. Marii, aby, skončivše pěkně noviciát, byli přijati do řádu, tak i nám jest vroucně se k ní utíkat, abychom, skončivše šťastně pozemský život svůj, byli přijati do života věčného.

Matka Boží jest tedy prostřednicí všech milostí a tím i prostřednicí spásy naší. Když je tomu tak, co může býti vhodnějšího na sklonku naší májové pobožnosti a pouti duchovní, než se jí s tělem i duší doporučiti a zasvětit? Nuže, zasvěťme se jí!

2. Jak vám známo, světí se kostely, oltáře a jiné předměty, t. j. odevzdávají se výhradně službě Boží. Toto svěcení se děje jménem církve a podle obřadů od církve ustanovených, a jest svátostí.

Zasvěcení P. Marii, jak my je vykonáváme, značí, že se odevzdáváme službě P. Marie; ale poněvadž se to neděje podle obřadů od církve předepsaných, ani jménem církve, nýbrž pouze jménem každého z nás a způsobem od nás zvoleným, není to svátostina. Ani slib to není pod hříchem zavazující, nýbrž jen slavnostní přípověď toho, čím jsme i bez toho povinni. Zasvěťme se své nebeské Matce podle příkladu velkého ctitele Mariánského, sv. Aloise, jenž na prahu

každého dne obnovoval jí své sebeobětování. Jeho zásvětná modlitba, která se stala zamilovaným dědictvím hlavně zbožné mládeže, zní v podstatě takto: »Ó, Paní má, ó, Matko má! Tobě se zcela obětuji. Na důkaz, že jsem celý Tvůj, obětuji Tobě dnes své oči, své uši, svá ústa, své srdce, celého sebe. Poněvadž jsem tedy celý Tvůj, ó, dobrá matko, chraň mne a opatruj jako svůj majetek!« Abychom se s větší vroucností a oddaností Bohorodičce zasvětili, podejme krátce význam této zásvětné modlitby!

Po dětinném oslovení: »Ó, Paní má, ó Matko má!« pravíme: »tobě se zcela obětuji.« Nic tedy nemá býti na nás, co by se naší nebeské Matce nelíbilo, co by ji uráželo a od nás odpuzovalo. Tělem i duší chceme jí býti oddáni. Toto se blíže rozvádí. Dokládáme totiž: »Na důkaz, že jsem celý tvůj, obětuji tobě dnes své oči, své uši, svá ústa, své srdce, celého sebe.«

a) Své oči. Ó, m. dr., kolik na tom záleží, abychom Matce své zasvětili a ochraně její svěřili své oči! Jaký vliv na duši má oko? »Oko do srdce okno,« dí staré přísloví. Okem mohou vcházeti do duše naší krásné dojmy a představy, ale i představy pohoršlivé, nejvýš škodlivé. V nádherném filmu »Král králů«, kde se představuje život a umučení Páně, jsou příběhy tak krásné a dojemné, že diváci nezdrží se slzí. Ale jsou pohledy, které tak mohou rozrušiti a rozbouřiti klidnou hladinu srdce, že se stane rozbouřeným mořem zlé žádosti. Co jiného přivedlo krále Davida k hroznému pádu, než pohled vilný? Jaký div tedy, když jest Kristus Pán tak přísný na špatné pohledy! Sv. Alois denně zasvěcoval Matce Páně oko své, a známe, jak byl skromným a přísným ve svých pohledech; zato však jak byl čistým! Podobně bude i u nás, jestliže zasvěcení očí svých věrně dostojíme.

b) Své uši. Jak očima, tak ušima vchází v nás dobré i zlé. Jestliže dobrá, ušlechtilá a jadrná řeč dovede nás nadchnouti, že jsme ochotní i k velikým obětem, jako Petra Amienského: »Bůh to chce!« nadchlo tisíce pro tažení do Svaté země a jako pod dojmem slov Pána Ježíše hořela srdce učedníků

emauzských svatým zápalem, tak zase řeči špatné jsou s to připravit nám velká a nebezpečná pokušení, ba vrhnouti nás v náruč špatnosti. Nebo čím to jest, m. dr., že se dnes mládež tak snadno pokazí, takže si ani víry neváží? Čím jiným než posměšnými a potupnými řečmi o víře, jež slyší od svých učitelů? Každému špatnému a bezbožnému slovu se člověk však vyhnouti nemůže; proto zasvěcení naše budiž i po této stránce vřelým doporučením sebe ochráně Rodičky Boží.

c) Tobě obětuji svá ústa. Že za každé marné slovo musíme dáti počet v den soudný, to víme. A přece, jak lehko klesáme jazykem, takže žalmista Páně praví: »Postav, Hospodine, stráž k ústům mým a bránu hradní před rty moje!« (Ž. 140, 3.) a sv. Jakub (3, 2) doznává: »Jestliže kdo neklesá ve slově, je to muž dokonalý, mocný držeti na uzdě také celé tělo.« Jak tedy záhodno, abychom i ústa postavili do služeb P. Marie mluvící jako Ona ku chvále Boží (srovnej její Magnificat) a k prospěchu bližního! (Srovnej její: »Nemají vina!«)

d) Své srdce. Na tom nejvíce záleží! Srdce jest ohniskem lásky. Komu věnujeme lásku svou, tomu náležíme. Proto volá k nám svět: »Mně věnuj lásku svou, buď můj!« I satan vyzývá nás: »Mne si zamiluj, buď můj!« Ano i Bůh volá: »Mně dej srdce své, buď můj!« Koho pak si zamilujeme, pro toho se nebojíme žádné oběti, na tom celým srdcem visíme, tomu všemožně zalíbiti se usilujeme, podle toho se i řídíme. Než jaký hrozný rozdíl: Býti satanův a býti Boží! Proto štěstí nesmírné, kdo srdce své zasvětil Matce na nebesích: t. j. kdo hledí jí se zalíbiti, kdo na ní visí celým svým srdcem, kdo se řídí podle ní a žádné oběti se neštítí pro ni; nebo ten jest nejen Mariin, ale i Boží.

e) Konečně přidáváme: »Celého sebe« tobě obětuji. M. dr., co schází ještě, co bychom nebyli Panně Marii zasvětili a svěřili? Ruce a nohy!

Ruce: Díváte-li se na krásná díla ke cti Bohorodičky, divy krásy a umění takového Michelangela, Rafaela, Tizziana, Dítěte a Führicha, nepřipadne vám: »Pozehnané ruce, které vytvořily taková díla nesmrtel-

ná«? Ovšem, toho schopni nejsme. Než i přes svoji nedostatečnost můžeme Matce Boží čest a radost působiti, když práce rukou svých, jmenovitě těžké, namáhavé a nepříjemné posvěcujeme úmyslem: Pro Tebe, Maria!

A nohy! »Noha má stojí na ploše urovnané (t. j. v ctnosti), ve sborech budu Tě chváliti, Hospodine,« (Ž. 25, 12) ujišťuje David Hospodina. To — myslím — musí býti heslem i toho, kdo se zasvěcuje Bohorodičce. Cestou ctnosti kráčet i do sborů a shromáždění spěchat, kde zaznívá chvála Kristu Pánu a jeho Matce, bude takového vřelým přáním.

Tímto výkladem nám — doufám — aspoň poněkud vysvitlo, co své nebeské Mateři připovídáme a zasvěcujeme slovy: »Ó, Paní má, ó, Matko má, Tobě se celý odevzdávám. Na důkaz, že jsem celý Tvůj, obětuji Tobě dnes své oči, své uši, svá ústa, své srdce, celého sebe.« Proto také s větší vroucností přidáme: »Poněvadž jsem tedy celý Tvůj, ó, dobrá Matko, chraň mne a opatruj jako Svůj majetek!«

Toto zasvěcení, které se lehce pamatuje, obnovujte ne-li každý den, tedy alespoň o svátcích Mariánských. Na přípověď, která se častěji obnovuje, se tak snadno nezapomene. A obnovou lásky a věrnosti se ocelí srdce.

Zůstatí tomuto zasvěcení věrným, nebude arcíť bez obětí, jako služba Boží vůbec si žádá obětí. Ale byli bychom hodni ochrany a lásky své nebeské Mateře, kdybychom se štilili obětí? Slyšte, jak jsou afričtí Negři nadšeni pro P. Mariil Jejich ženy na př., které si navykly žvýkat tabák a lízati med, se toho zříkají z úcty k Bohorodičce. A my bychom si nechtěli z lásky k ní nic odepříti?

Ve St. Ōtingu, poutním místě bavorském, se chová rukopis Maximiliana bavorského (známého z války 30leté), který napsal vlastní krví svou: »Tobě, Panno Maria,« — tak zní — »se úplně odevzdávám a zasvěcuji, a to potvrzuji písmem z krve své.« A za milostným oltářem ve stěně, v přihrádce, je vása s jeho srdcem, pro Marii Pannu kdysi tak nadšeným. Maximilian se nejen Matce Boží zasvětil, ale tomuto za-

svěcení také věrně dostál. Zato je srdce jeho tak blízko Bohorodičky.

M. dr., nikterak není třeba (ani radno), abychom zasvěcení, kterému jsme se přiúčili a které hned po kázání se společně pomodlíme,* napsali a stvrdili krví svou. Mnohem lépe bude, když nevyhladitelně vtiskneme je v srdce své a až do smrti věrně zachováme. Pak bohdá i my budeme tak šťastní, že tělem i duší budeme blízko své nebeské Královny ve slávě věčné. Amen.

XXXII. Jak se odměním?

»Ze všeho díky číňte, nebo toť jest vůle Boží v Kristu Ježíši o všech vás.«

1. k Soluň. 5, 18.

Dnes poslední máj, poslední májová pobožnost, ukončení naší duchovní pouti. Byla to milá pout. Byla pěkně uspořádána; za křížem kráčeli za sebou: děti, mládež, muži i vojíní, ženy, katol. spolky, družiny Mariánské, kněz, vzdělanci a lid. Co se týká účastníků, dbáno bylo, aby se duše každého skvěla rouchem milosti posvěcující a byla ozdobena ctnostmi příslušného stavu. Za modlitby, hlavně sv. růžence, dospěli jsme k obrazu Panny Neposkvrněné, kde po prvním pozdravu vzývali jsme ji jako Matku Dobré rady a Ustavičné pomoci ve svých bédách a potřebách. Když jsme jí pak doporučili i církev sv. a národ svůj, prosili jsme ji za ochranu v hodinku poslední. Vzpomenuvše konečně duši v očištění, pohlédli jsme k jejímu trůnu tam v nebesích a zasvětili jsme se jí. Doufáme, že se naše pout Královně a Matce naší líbila, ano, že byla zvlášť milou Spasiteli našemu, přítomnému zde ve svatostánku, vždyť oslava matky je též oslavou syna.

* Ihned po kázání se kněz pomodlí místo obvyklého Zdrávasu společně s věřícími toto zasvěcení.

Dnes pak na konci svých úvah, modliteb a zpěvů májových, k nimž Spasitel náš připojil každý večer své božské požehnání, uvažme, k čemu nás téměř nutí naše srdce, Pannu Marii upřímně milující: povinnost nad jiné svatou a milou, již jméno — vděčnost. Nuže, jak se Panně Marii odměníme?

Abychom se však ochotně všichni Matce Boží odměnili, jednu překážku třeba odstraniti. Tou jest jakási trpkost a nespokojenost, jakési zklamání. »Jak se mám odměniti?« — povzdychne si snad někdo z vás — »když přes mé denní návštěvy májové pobožnosti, přes mé všechny prosby, modlitby a jiné dobré skutky Panna Maria mne nevyslyšela! Kříž můj mi zůstal, trápení mé nepřestalo!« Takovému pravíme, jak jsme již dříve upozornili: »Dej pozor, m. př., abys Matce Páně nekřivdil! Nevyslyšela tě, jak chtěls ty a přál sis ty, ale vyslyšela tě způsobem jiným: vyprosila ti sílu a útěchu, abys s novou odvahou a důvěrou nesl kříž svůj, dokud ti ho Bůh neodejme. Možná, že i tobě platí: »Ještě nepřišla hodina má.« (Jan 2, 4.) Je pravda: Každý kříž je pro nás trpkou zkouškou a krušným břemenem, ale suďte sami, co bude jednou pro nás větší útěchou: Zda to, že jsme dosáhli cíle svého bez křížů, anebo že jsme i přes velká trápení věrně kráčeli za Kristem a jako On, věrně oddáni Bohu, skonali na kříži svém? Co je tedy lepším vyslyšením: Kříž nám odejmouti nebo nám jej sice ponechat, ale zato poskytnouti nám hojnost síly, abychom jej nesli alespoň trpělivě? I Kristus Pán volal na hoře Olivetské: »Otče, je-li možná, vezmi tento kalich ode mne!« (Luk, 22, 43.) Otec nebeský mu ho ovšem neodňal, nebo nebylo možná; ale poslal anděla svého, jenž ho posílil. (Mat. 26, 39.)

Teď k naší otázce: Jak se máme odměniti? Jestliže se rozhlédnete široším katol. světem a přehlédnete velkolepé svatyně i prosté kapličky, umělecké sloupy i prosté sošky, jež křesťanská ruka vytvořila na počest Matky Boží, otevřete-li pak dějiny těchto památníků a vypátráte-li původ jejich, poznáte, kolik z nich děkuje za vznik svůj tomu jedinému: totiž vděčnosti:

P. Maria pomohla ve válce, P. Maria ochránila zemi, město od moru, povodně a j., P. Maria vyžádala zdraví, vyprosila obrácení atd. To jsou pohnutky, proč skví se na návrší ten a onen krásný Mariánský chrám, proč v údolí se tulí k věkovitým lipám ta a ona lepá Mariánská kaplička.

A nyní se, m. dr., zamyslete: Kolik dobra prokázala vám v tomto máji vaše nebeská Matka, kolik čisté radosti pocítilo srdce vaše, kdykoli jste pohlédli na její ozářený obraz, kolik útěchy a síly načerpali jste, když jste slyšeli, jak je vznešená, mocná a dobrotivá! Kolik vzpruhy a nadšení vzbudila ve vás její všestranná dokonalost a obdivuplná svatost! Jaký vzácný pokoj se vrátil v srdce vaše, když jste uposlechli jejího tajemného volání a umínili si kráčetí stopou její! Jaká naděje naplnila duše vaše, když jste k ní tak vroucně a dětinně volali! Krátce: Považte, jak vám byla v tomto měsíci milostivou!

Jak se odměníte? Ovšem chrám nebo kapli z vděčnosti jí vystavět nemůžete a nemusíte. Ale v srdci svém zbudujte jí pěknou svatyňku: Základem budiž vaše pevná víra, zdívmem vzhůru sahajícím vaše nezlomná důvěra a klenbou zdi spojující vaše neutuchající láska; zdobu dají ctnosti ostatní. V této svatynce svého srdce umístěte její nejkrásnější obraz, jež si vaše zbožná mysl dovede představit; zde pak ji často uctivě pozdravte, zde jí rádi zazpívejte, zde ji neustále prostě a vzývejte!

Než tážete se, jak byste se jí ještě odměnili? Nuže slyšte: Buďte a zůstaňte jejími hodnými dítkami! Proto

a) varujte se každého, i všedního hříchu! Kdybyste jí sebe krásnější svatyně zbudovali, ale hříchu se nevystříhali, byla by všecka úcta vaše velmi pochybnou a podezřelou. Hřích právě způsobil jí největší bol, největší utrpení, hřích mečem bolu pronikl srdce její. Hřích se jí až dosud nade všecko protiví. Neobnovujte tedy nikdy tohoto bolu, neotvírejte nikdy této rány!

b) buďte co nejpodobnějšími jejímu nejvznešenějšímu a nejmilejšímu Synu! Ať se můžete chlubit se

sv. Pavlem: »Žiji pak nikoli už já, nýbrž žije ve mně Kristus.« (Ke Gal. 2, 20.) Tak se jí nejvíce zalíbíte a nejlépe odměníte.

c) Nezapomeňte na ni! Se vším se jí ochotně svěrujte, se vším se k ní záhy utíkejte! Před nikým se za ni nestyděte!

Snad někomu připadá naše úcta, láska a důvěra k Matce Boží upřílišená a je mu podivno, že se neobracíme se vším nejdříve k Bohu samému! Na to odpovíme příkladem.

Před lety jel po Rýně královský princ s hraběcí rodinou. Tato byla katolickou, on sám protestantem. Hovořili o náboženství. »Víra katolická« — pravil princ — »vždy se mi zamlouvala, jen úcta katolíků k Panně Marii mne zarážela. Vždy jsem si myslel: Proč se katolíci neobracejí, jak slušno, přímo k Bohu?« — Než budeme pokračovati, budiž poznamenáno, že princ byl by rád pojal za choť jednu dceru z této rodiny. Ale otec její kladl podmínku, že všechny děti dá vychovati po katolicku. Poněvadž princ nechtěl, odmítl otec jeho přání podotýkáje: »Jinak mou dceru nedostanete, i kdybyste byl ještě víc než princ.« — Než sledujme již jejich rozhovor! Když parník kdesi u Kolína n./R. zastavil, přistoupilo několik studujících s velikým novofundlandským hafanem, který si šel hned prohlédnout a očichat cestující. Když se přiblížil k malé dcerušce hraběte, dostala tato strach a přiskočivši ke své matince, prosila ji: »Mamínko, řekni tatínkovi, aby odehnal toho psa!«

Princi, který to slyšel a pozoroval, jako by se rozbřeslo. Nakloniv se k hraběnce, pravil: »Vaše dceruška mou záhadu rozluštila. Teď již nahlížím, proč se katolíci obracejí dříve k Panně Marii, již zovou matkou svou. Poněvadž je to zcela přirozeno.«

Princ měl pravdu: Je to zcela přirozeno. Známe, jak se v životě obyčejném obrací dítě spíše na matku, než na otce. A proč? Dítě ví, že otec pro tolik starostí o rodinu není tak ochoten honem všechno vyslechnouti, s čím dítě přijde, neřku-li rychle mu vyhověti; že je tedy výhodnějším obrátit se dříve na

matku, která je soucitnější a umí to s otcem nejlépe, jde-li o to, k něčemu ho pohnouti.

Podobně je tomu i v životě nadpřirozeném. Je správné, že máme na nebesích všemohoucího a předobrotivého Otce. Ale přes to vše je to i nejvyšší spravedlivý Bůh, jehož jest se nám často i obávat. Proto vědomí jsouce sobě své nehodnosti, obracíme se spíše na svou milosrdnou a dobrotivou orodovnici u trůnu Božího, již nám Bůh beztoho k tomu dal.

A nyní již poslední pohled k cíli naší pouti, k Imakulatě a poslední pozdrav naší Matce a Královně: »Zdrávas, Královno, matko milosrdenství, žívote, sladkosti a naděje naše, buď zdráva!«

Na to nám přemilá Matka naše odpovídá: »S Bohem! dítky moje, buďte s Bohem!« Vpravdě, co může býti pro nás důležitější, než býti a zůstat s Bohem! Pak ani toto naše Zdrávas nebude posledním, ba ani naše Zdrávas na lůžku smrtelném, nebo, sotvaže dotluče srdce naše a ustane dech náš, duše naše poletí vzhůru, a tam u nebeského trůnu naší Matičky,

kde věčný máj, kde věčný jas,
volatí bude na věky zas:
Zdrávas, Zdrávas, Maria! Amen.

Čtěte spisy KLUGOVY,

které vycházejí v Německu v mnoha-
tisícových nákladech.

Do češtiny přeloženy vzorně od
Dra Ferd. B. Černovského, O. S. Aug.

Apologetické úvahy:

- I. Otázky životní Kč 5'60**
- II. Boží slovo a Boží syn . Kč 6'40**
- III. Království Boží Kč 18'—**

**Duchovní četbou vynikající úrovně jsou
znamenité překlady Dra Ferd. B. Černov-
ského z knih Dra AUG. WIBBELTA:**

- Knížka útěchy o smrti . . . Kč 4'—**
- Kniha o čtyřech pramenech . Kč 4'40**

Obrázky svatých

pro školní děti

odměny pilnosti, obrázky sv. českých
patronů, družičkám o máj. pobožnosti
a při slavnosti Božího Těla.

Památky k I. sv. přijímání.

Pamětní obrázky smuteční.

České obrázky k I. sv. přijímání:

Frant. B. Doubek:

Sv. Václav přijímá po prvé Tělo Páně.

Sv. Jan Nepomucký podává Tělo Páně
Královně.

Raďte si vyžádati seznamy, které Vám
ochotně zašle

Cyrillo-Methodějské knihkupectví

GUSTAV FRANCL

V PRAZE I., Melantrichova ul. 536.

Palác městské spořitelny.

Misaly, breviře

a veškeré

knihy liturgické

a to vždy pouze

v nejnovějších vydáních

má na skladě

Cyrillo - Methodějské knihkupectví

GUSTAV FRANCL

V PRAZE I., Melantrichova ulice 536.

Palác městské spořitelny.

**Nejnovější
mešní formuláře,
preface, officia.**

Račte si vyžádati seznamy.

KAREL VRÁTNÝ:

Krátké nedělní a sváteční promluvy.

Promluv těchto lze s prospěchem použití
ku přednáškám v našich spolcích
i doporučiti je věřícím za „nedělní čtení“.

Cena 24 Kč včetně porta.

Laskavé objednávky vyřídí

Cyrillo - Methodějské knihkupectví

GUSTAV FRANCL

V PRAZE I., Melantrichova ulice 536.

Palác městské spořitelny.

Veledůstojný Pane,

prosíme Vás tímto, abyste doporučil rodičům Vašich žáků znamenitou knížku

Bíble malíčkých

**I. Knížka o Pánu Ježíši pro malíčky
od Jos. Hronka s obrazy K. Schwetze.**

Dvanáct barevných obrázků ze života Kristova uchvacuje vřelým pojetím a slovní doprovod promlouvá k dětské duši a vzbuzuje v ní lásku k božskému příteli dítek.

Cena Kč 16.50.

Laskavé objednávky vyřídí každý
knihkupec aneb

Cyrillo-Methodějské knihkupectví

GUSTAV FRANCL

V PRAZE I., Melantrichova ul. 536.

Palác městské spořitelny.

**K tisíciletému výročí mučednické
smrti sv. Václava
a k 200letému výročí svatořečení
sv. Jana Nepomuckého**

vydali jsme neobyčejně pěkné
obrázky dle originálů mistra

F. B. DOUBKA

a to ve třech velikostech :

Památka na první sv. přijímání 19×27 cm Kč 1.—

„ „ „ „ „ 12·5×19 cm Kč —·60

Malé obrázky pamětní . . . 7×11 cm Kč —·20

Tisk obrázků proveden českým ústavem
grafickým v sedmi barvách.

Provedení vyrovná se úplně cizím
výrobkům.

Obrázky jsou o mnoho levnější
a skutečně **české**.

Vzorky ochotně zašle

Cyrillo-Methodějské knihkupectví

GUSTAV FRANCL

V PRAZE I., Melantrichova ul. 536.

Palác městské spořitelny.

Z homiletické literatury

doporučujeme z posledních novinek
našeho nakladatelství:

- Bureš Karel, **Čiňme pokání. Šest**
postních promluv 4.50
- **Májové promluvy na litanii lore-**
tánskou 6.80
- Dlouhý Jaroslav, **Katechetické pro-**
mluvy:
- I. **Apoštolské vyznání víry** 14.—
- II. **O příkázáních** 15.—
- **Křesťanská rodina. Májová po-**
božnost 9.80
- **Utrpení Páně a svátost pokání.**
Postní promluvy 4.20
- Kudrnovský Msgre Dr. Alois, **Svátek**
Krista Krále 12.—
- Lutislav Karel, **Život dítek Božích.**
Promluvy a úvahy o milosti po-
svěcující a pomáhající 9.50
- Rybák Jos. T. J., **Panna Maria v plá-**
nu stvoření a její působení na lid-
stvo. II. cyklus májový 12.—
- **Časové otázky podle nauky kře-**
stánské ve světle svatby v Káni
Galilejské. 32 přednášek v útvaru
cyklu májového 12.—
- Vrátný Karel, **Krátké nedělní a svá-**
teční promluvy 22.—

KATECHETICKÉ PROMLUVY

Napsal
Jaroslav Dlouhý.

- I. Výklad Apoštolského vyznání
víry 14.—
II. O příkázáních 15.—
III. O svátostech, mši svaté a mod-
litbě — připravuje se do tisku.

Knihy dodá každý knihkupec
nebo přímo

Cyrillo-Methodějské knihkupectví
GUSTAV FRANCL

V PRAZE I., Melantrichova ul. 536.
Palác městské spořitelny.